

FRANCIS FINN

ŠKOLA

v prérii

SKOLA V PRERII

Tato kniha seznamuje mladé čtenáře se životem chlapců v americké koleji, ztracené na okraji malého města kdesi uprostřed nedozírné prerie. Kolej, vedená laskavými Otcí jesuity, má asi stejný úkol jako naše gymnasia. Její svěřenci jsou zasvěcováni do latiny a řečtiny a ostatních středškolských předmětů, náboženství tvoří základ jejich výchovy. Mezi novými chlapci, kteří mají celý rok strávit pod jednou střechou, ve společných studovnách a na společném hřišti, se najdou žáci dobří i špatní, kamarádi obětaví i povahy úskočné, hoši s pečlivou výchovou rodinnou i zanedbaní a zcela zpustlí. Zlí, a je to především nešťastný Petr, strhují slabé a nerozhodné, lákají je k darebných kouskům, kterých by se sami nikdy nedopustili. Nejvíce je dráždí malý Slávek, který dosud vyrůstal mezi svými deseti sestrami a od nich si přinesl úhlednou čistotu své útlé postavičky, jemné způsoby, uhlazenou řeč a zálibu ve zpěvu a v knihách. Nosí dlouhé vlasy, a to působí, že vypadá poněkud zženštile, ale ukáže se v rozmanitých příhodách, které se kolem něho zběhnou, že i to srdce nadané velikou družností, obětavostí a statečností, ba nakonec jako pravý hrdina, strhne k obdivu své spolužáky i učitele. K té krásné změně, která se se Slávkem stala, přispěl bezděčně nejvíce Petr, osnovatel ošklivého spiknutí, ale nakonec, nad samým srázem záhuby, i on se rozpomíná, kaje a obrací k lepšímu životu, i když z koleje musí odejít. Záhady a nesnáze, které se vyskytují v každém lidském společenství, odvěký zápas dobra a zla, vnikají i do této malé obce, ale v duchu Kristově jsou řešeny k prospěchu všech.

FRANCIS FINN: ŠKOLA V PRÉRII

FRANCIS FINN

— Škola —
—
—

V PRÉRII

JAK SE STAL SLÁVEK WYNN SPRÁVNÝM HOCEM

Z amerického originálu přeložil
FERDINAND POKORNÝ

NAKLADATELSTVÍ BRNĚNSKÉ TISKÁRNY V BRNĚ

**Čtenář se seznámí
se Slávkem Wynnem a Tomem Poctivou.**

Kapitola 1.

»Hej, chlapečku, co se tu tak povaluješ?«

Osůbka tak drsně oslovená byl útlý, plavovlasý hoch, asi třináctiletý, jak bychom usoudili na první pohled. Až dosud seděl sám a sám na lavičce v skrytém zákoutí ústavního hřiště. Jeho zevnějšek prozrazoval hocha mimořádných vlastností. Velké oči byly zastíněny dlouhými řasami; jejich hluboká modř byla zesilována světlou pletí. Obličej byl souměrně oblý a náležel k oněm výrazným tvářím, jež v každé lince jeví stopy myšlenek a citů minulosti. A tato minulost byla asi šťastná a slunná, neboť důvěřivost, nevina a roztomilost mluvila z každého jeho rysu. Chyběla mu však líčka zdravě zardělá a sluncem opálená; střízlivá chlapecká

mluva vyjádřila by celkový dojem jeho zjevu slovem »slečinka«, a ne zcela neprávem. Ruce byly bělounké a něžné, zlaté vlasy mu padaly kadeřemi na ramena. Podobně i celá postava byla štíhlá a útlá. Její přirozený půvab byl zvyšován přiměřeným oděvem. Pěkný kabátek, kalhotky sahající ke kolenům, punčochy z tmavého hedvábu a vysoké šněrovací botky dobře mu padly. Krk mu obepínala lesklá, pečlivě upravená vázanka. Nikdo by ani trochu neváhal nazvat ho »maminčíným miláčkem«.

Hoch, který se naň takto obořil, byl v čele tlupy, jež vtrhla do zátiší malého samotáře. Byl jeho pravý opak od hlavy až k patě. Silný, pihovatý, zrzavý, drzý, inu, Richard byl klacek. Nicméně bys postřehl v jeho tváři jakýsi příjemný šelmovský rys. I když si počínal klackovitě a neomaleně, původ toho byl spíše v nerozvážnosti než ve zkaženosti. Jeho hrubost nepocházela z nešlechtné povahy, nýbrž ze zhoubného styku se zlými druhy. Byl letos poprvé v ústavu sv. Jiří, do něhož vstoupil na začátku školního roku. Tři týdny již uplynuly od toho dne a svým smělym vystupováním shromáždil okolo sebe skupinu devíti až desíti chlapců, z nichž někteří byli daleko surovější, daleko horší než jejich náčelník.

Když hošík uslyšel onu nešetrnou otázku, zvedl hlavu, již měl skrytu v dlaních, a s nelíčenou bází pohleděl na tlupu před sebou. Patrně se tak pohroužil do vlastních myšlenek, že nezaslechl jejich blížící se kroky.

»Což neslyšíš?« pokračoval Richard nevlídně. »Co se tu tak povaluješ?«

Hošíkovy rty se zatřásly, ale odpověď z nich nevyšla. Očividně nenacházel slova.

»Pověz nám tedy aspoň, jak se jmenuješ?« dotíral Richard.

»Slávek Wynn, pane.«

Hlas jeho zazněl jasně jako zvonek. Celá rota spustila hřmotný, posměšný chechtot.

»Slávek Wynn! Slávek Wynn!« opakoval Richard s přízvukem, jež pokládal za duchaplný. »Toť náramně hezké jméno! Nemyslíš si to sám?«

»Ano, opravdu!« přisvědčil Slávek zcela vážně, což u ostatních vzbudilo nový výbuch smíchu. Slávek zpozoroval, že tazatel si ho jen dobírá; žhavý ruměnec mu polil líce.

»Pohleďte, jak se červená — jako panenka,« zvolal Petr, drobnější, vyzáblý chlapec, jehož síla záležela v uštěpačném jazyku.

Znovu se zachechtali. Ubohý Slávek, vida, že oči asi dvanácti kluků se pasou bez ostychu na jeho zmatku, zarděl se ještě prudčeji a vstal, aby mezi nimi proklouzl a tak vyvázl z nevíтанé společnosti.

Richard ho uchopil pevně za rámě.

»Počkej, Slávku!«

»Prosím, pusťte mě! Rád bych byl sám!«

»Ne, ne; jen si zas sedni! Musím se tě ještě na ledaco tázat,« a Richard jím smýkl zpět na lavici.

»Slávku, víš už, kde je tvé místo na spaní?«

»Ano, pane; tam nahoře v ložnici. Pan prefekt mi před chvílkou ukázal mou postel.«

»Dobrá. Tys přišel teprve dnes a neznáš ještě zdejší zvyky. Musím ti tedy něco oznámit. Dnes večer, hned jak vlezeš do lůžka — a to ti povídám, ať si pospíšíš! — řekneš hodně nahlas a zřetelně: Zhaste světlo, pane prefekte; já jsem již v posteli.«

Richardovi posluchači a ctitelé se tvářili, jako když nás někdo lechtá, ale přece chceme potlačit smích. Ve svém nízkém smýšlení považovali lež za skvostný vtíp.

»Jakže?« užasl Slávek. »Promiňte, pane, ale nemohl by to říci někdo jiný místo mne?«

»Nikoli; ty sám to musíš říci. Je zvykem, že nově příbylí žáci to činí prvního večera po svém příchodu.«

»Jaký to divný zvyk!« zvolal Slávek.

»Zajisté divný,« souhlasil Richard, »ale přesto se musí zachovávat.«

»Buďsi tedy; nezbyvá mi, než se podrobit.«

»Zapamatoval sis dobře, co máš říci?«

»Zhaste světlo, pane prefekte; já jsem již v posteli.«

»Výborně! Dobře ses naučil své úloze. Teď něco jiného. Postav se na ruce!«

»Co?« tázal se Slávek rozpačitě.

»Koukej!« a Richard udělal stojku.

»Na mou čest,« bránil se Slávek, »tohle nedovedu.«

»Nevadí; zkus to!«

»Omluvte mne prozatím, pane; nacvičím to soukromě,« prosil Slávek. »Až se tomu naučím, dovolím si vyhovět vašemu přání.«

»Jak zdvořile!« posmíval se Sommer. »Že nadřel celý slovník!«

»Celý ne!« odmítal Slávek.

»Vstaň!« poroučel Richard hrozivě. »Musíš to zkusit. Ráz, dva, tři; nedělej cavyky!«

Slávek nemohl déle vydržet své trapné postavení. Vyřinuly se mu slzy, vstal a znovu hleděl upláchnout svým trýznitelům.

Richard ho popadl ještě surověji než po první a se zbytečnou prudkostí mrštil jím nazpět na lavičku.

»Vidíš, chlapečku!« řekl zlostně, »chceš se se mnou bít, nebo mi učiníš po vůli?«

»Nebude se s tebou bít a blázen by byl, aby ti byl po vůli,« ozval se nový příchozí, jenž se sem protlačil, nemilosrdně rozrážeje silnými lokty houfec ničemů.

»Styď se, Richarde, každého nového přepadáš se svou cháskou a trápíš je. Nech ho pěkně na pokoji!« a výtečný Tom Poctiva se posadil vedle plačícího hošíka, rozhořčeně hledě Richardovi do očí. V těch se příšerně zablesklo, klacek chvíli váhal, pak se však zahanbeně obrátil k odchodu.

Tom Poctiva byl již třetí rok v koleji Svatojirské. Tak staré domovské právo zaručuje již samo o sobě v ústavním životě nepopíratelnou přednost. Nadto byl nejslavnějším hochem na hřišti malých, a ač Richard byl starší a mnohem silnější než Tom, přece neměl chuť střetnout se s tak vlivnou osobností. Proto Richard mrzutě odtáhl se svými přívrženci, nechávaje Slávka s Tomem o samotě.

Tom Poctiva! Ano, týž veselý, čiperný Tom, s nímž se někteří z mých čtenářů již seznámili. Povyrostl ovšem a zesílil, ale jinak je to týž hodný, živý Tom. Stále ještě nosí krátké kalhotky, kulatý obličej mu kvete zdravím, pod modrou námořnickou kazajkou bije totéž dobré, statečné srdce.

Chvilku bylo ticho, přerušované pouze Slávkovým vzlykáním. Tomova pravice se zatím nořila do kapsy kabátu. Konečně, když se Slávek již uklidňoval, vytáhl ji plnou.

»Na, Slávku, cukrátko!«

Způsob, jakým Tom nabízel cukrátko, byl prostě neodolatelný. Ani sebedelší domlouvání by nemělo tak utišující účinek. Slávek přijal cukrátko a tvář se mu rázem vyjasnila; dal jedno do úst, a vyndav z náprsní kapsy hedvábný šáteček, utřel si oči a usmál se úsměvem, jenž mluvil o nesmírné vděčnosti.

»Tak, teď je vše v pořádku,« pravil Tom povzbudivě. »Jmenuji se Tom Poctiva a jsem ze St. Louis. Tvé jméno už znám. Jsi z Chicaga.«

»Ne, pane, jsem z Baltimoru.«

»Poslyš,« pravil Tom, »chceš, abych utekl?«

»Ani za nic!« smál se Slávek, strásaje své kadeře nazad a široce otvíraje oči. »Bojíte se snad baltimorských chlapců?«

»To ne,« odpověděl Tom, »ale budeš-li mi říkat pane a vy, uteču od tebe. Říkej mi Tom a já ti budu říkat Slávek.«

»Milerád, Tome! Velice mě těší, že jsem se s tebou seznámil.«

Tom ustrnul a na chvílku zmlkl, nevěda, jak oplatit tak zdvořilou poklonu.

»Dobrá,« promluvil konečně, »podejme si ruce!«

Jeho úžas ještě vzrostl, když Slávek vážně povstal a s malebnou úklonou mu způsobně stiskl ruku.

»No tohle!« vyrážel Tom. »Odkud jsi?«

»Z Baltimoru ve státě Maryland,« odpověděl Slávek, »myslím, že jsem ti to už jednou pověděl.«

»Jsou tam samí takoví hoši jako ty?«

»To opravdu nevím, Tome. Neznám ani jednoho. Matinka říká, že chlapci jsou suroví. Ano,« tu Slávek opět zavzlykal, »jsou suroví. Jenom ty jsi hodný, Tome, ale ty jediný.«

Tom si slabě zahvízdl.

»Že neznáš ani jednoho chlapce?«

»Ne.«

»S kýmpak sis tedy hrál?«

»Och, se sestrami. Mám deset sester. Nejstarší je devatenáct let, nejmladší šest. Vlasta a Milada jsou dvojčata. Ó Tome, jak jsou hodné a způsobné! Myslím, že bys je měl všechny ohromně rád.«

Nezdálo se, že Tom byl touto vyhlídkou uchvácen. Pramálo toužil po setkání s děvčaty.

»Hrál sis hodně se sestrami?«

»Ovšem. Umím nastrojít panenku nebo šít jako ony. V poskakování přes šňůru často jsem nad nimi vyhrál. Pak jsme si hrávali na kočičku v koutě, na honěnou s pantoflíčky, na kupce a nakupovačky. Já jsem býval kupcem a ony chodily nakupovat — ó, to byly časy! Potom navečer nám matinka předčítala krásné povídky a občas i básně. Slyšels už pohádku o Aladinovi a kouzelné lampě?«

»Myslím, že ne,« odpověděl Tom skromně.

»Nebo o Ali Babovi a čtyřiceti loupežnících?«

Tom opět zavrtěl hlavou.

»Ó, to jsou nádherné pohádky. Někdy ti je povím, Tome, a mnoho jiných. Zním jich mnoho a mnoho.«

»Pěknou povídku si poslechnu rád,« pravil Tom, »a buď jist, že se mi vyprávěním zavděčíš.«

»Připomeň mi to někdy! — Víš-li však, jak jsem sem přišel? Ubohá matinka ochuravěla a musela jet s tatínkem do Evropy na zotavenou. Tatínek se vzdal svého místa a po návratu zamýšlí se usadit v Cincinnati. Všechny mé sestry poslal do ústavu sester Boromejek, vyjma nejstarší a obě nejmladší, které jsou u tety v Baltimoru. Slíbily mi, že mi budou po pořádku psát každý den. Dopisuješ také pravidelně svým sestrám, Tome?«

»Nemám sestry!« odvětil Tom s úsměvem, v němž byl nádech smutku.

»Jakže! Ani jednu?« Slávkova tvář jevila svrchovaný úžas.

»Ani jednu.«

Úžas se zjemnil v soustrast.

»Jak tě lituji!« zvolal, hrůzou spínaje ruce. »Jak ses bez nich obešel?«

»Inu, pomáhal jsem si, jak jsem mohl. Má matinka také už není naživu,« dodal Tom ještě smutněji.

Upřímný soucit, jenž se zračil na Slávkově tváři, prozrazoval srdce něžné a laskavé. Nepromluvil ani slova, jen uchoпил Tomovu ruku a vřele jí sevřel.

»Tys dobrák, Slávku!« prohlásil Tom, zakrývaje své pohnutí rouškou bouřlivého veselí. »Mám v úmyslu udělat z tebe hochu.«

»Hochu?« opakoval Slávek.

»Ano, hochu — správného hochu!«

»Odpusť, Tome, ale smím se tázat, zač jsi mě až dosud pokládal?«

Tom váhal.

»Nebudeš se zlobit?« pravil nejistě.

»Na tebe nikdy, Tome; tys můj přítel.«

»Slyš tedy,« soukal Tom ze sebe pomalu, »tys — ano — tys trošku divný, jiný než my — jako — jako děvčátko.«
Slávek vykulil oči.

»Co to povídáš! To je mi pěkné! Ale, Tome, je mi divné, že jsem o tom dosud neslyšel. Ani maminka ani sestry se mi o tom nikdy nezmínily.«

»Neznaly asi samy žádného chlapce.«

»I ano, Tome! Znaly přece mne!«

Slávek nebyl přesvědčen o pádnosti tohoto důkazu.

»Ovšem, ale ty nejsi jako druzí chlapci. Podle tebe nemohly správně soudit.«

»Skutečně?« stále ještě žasl Slávek.

»Nejsi jako druzí chlapci; ani trochu.«

»Ale vždyť jsem tolik četl o hoších, na příklad v knize o mládí velkých malířů a hudebníků a o mnohých jiných, nemohu si ani na všechny vzpomenout. Četl jsem verše Hoodovy:

Mé zlaté mládí, kde jsi jen?

Pln radosti byl každý den...

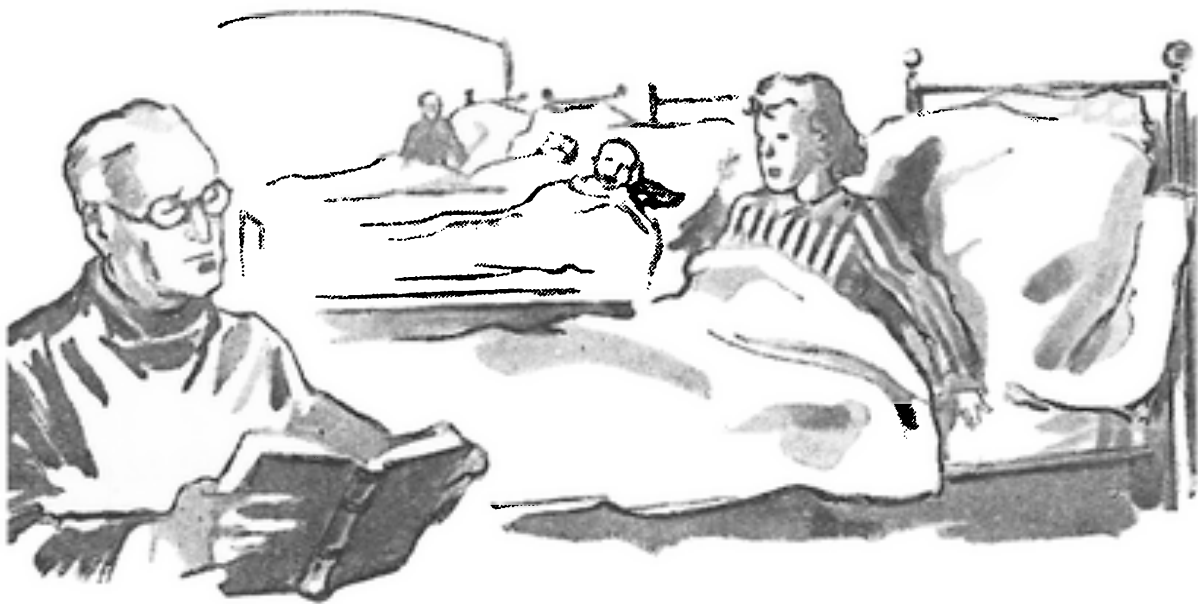
Nejsou pěkné! Umím celou tu báseň z paměti.«

Tu bylo na Tomovi, aby žasl.

»Snad nechceš říci,« pravil uctivým tónem, »žes četl básně?«

»Ovšem,« potvrdil Slávek s rostoucím nadšením, »ó, jak miluji našeho Longfellowa. Toť pravý básník, není-li pravda?«

V této chvíli volal zvonec chovance k večeři. Tom, stále se divě výjimečným vlastnostem svého nového přítele, zavedl jej do jídelny. Při jídle se stěží zdržel smíchu, když malý Slávek nadmíru vybranými způsoby po prvé stoloval v koleji sv. Jiří.

Přísný výslech a noví přátelé.

Kapitola 2.

»Harry! Harry Quipe!« křičel Tom, když chovanci po večeři vycházeli z jídelny. »Pojď sem! Musím tě představit.«

Harry se prodral ze zástupu; k známé nám dvojici přistoupil poněkud ostýchavě, jak obyčejně si vedou chlapci při představovacím obřadu.

»Harry, to je náš nový spolužák, je z Baltimoru a jmenuje se Slávek Wynn.«

Harry vztáhl ruku dost neobratně. Náhle se jeho ostych změnil v nesmírný údiv, když uhlažený Slávek, vyseknuv svou nepopsatelnou poklonu, plynně pronesl:

»Pane Quipe, velice mne těší, že vás poznávám.«

»Zabývá se i básnictvím,« pošeptal Tom Harrymu, »a užívá slov, jaká jsi co živ neslyšel.« Pak dodal nahlas: »Prosím tě, Harry, jdi se podívat, zdali jsou jeho věci ve studovně v pořádku. Až budeš hotov, přiveď k nám Jožku Witta a Vilouše Rutha. Budeme na druhém konci hřiště. Mám se Slávkem malou rozmluvu.«

Harry byl rád, že mohl odejít; s tváří, jež stále ještě vyjadřovala velký údiv, opakoval si polohlasitě slova: »Zabývá se i básnictvím.«

»Slávku,« začal Tom, když po hřišti kráčeli k lavičce na druhém konci, »hráls někdy obíhanou?«

Čtenáři Podivných příběhů amerického neposedy zajiště vědí, že obíhaná neboli cílová (base-ball) je národní americká hra.

»Ne; ale slyšel jsem o ní.«

»Hráls odbíjenou?«

»Myslíš míčem? Ano, se sestrami jsme si často pohazovali a chytali míč.«

Tento způsob ovšem Tom neměl na mysli, ale pokračoval:

»Měls někdy v ruce flintu?«

»Opravdovskou flintu?«

»Ovšem. Neptám se tě na dětskou pistolku nebo na smeták.«

V Americe se baví lovem i neodrostlá mládež. Také v koleji Svatojirské bylo dost příležitostí k této zábavě.

»S opravdovským prachem a s opravdovskými kulkami?« děsil se Slávek. »Tome, co si to myslíš?«

»Lovils kdy ryby opravdovskou udicí?« pokračoval Tom, žertem napodobuje Slávkovu mluvu.

»Ne, ale rád bych si zalovil, kdyby mi jen někdo napíchl červa na udici a potom s ní sundal rybku.«

»Veslovals někdy v opravdovském člunu na opravdovské vodě?«

»Kdepak! Matinka povídala, že čluny se lehko překotí. Nikdy mi nedovolila jít na člun.«

»Byls někdy v cirkusu?«

»Jednou, Tome; mé sestry Marie a Zdenka, tatínek a já. Ó, to bylo nádherné! Nejvíc se mi líbil šašek. Smál jsem se, až jsem se prohýbal. Kde jen nabral tolik vtipů! Potom jsem si doma hrával na cirkus, ale příliš se mi to nedařilo. Ne-

troufal jsem si napodobit šaška, a leccos, co jsem tam viděl, bylo dost hrubé.«

Tom ještě neukončil své vyšetřování. V duchu probíral všechny zábavy svého dětství před vstupem do gymnasia.

»Závodils v běhu s druhými?«

»Ne.«

»Umiš plovat?«

»Zkoušel jsem to doma v koupací vaně, ale bylo v ní málo místa. Matinka povídala, že je nebezpečno jít do hluboké vody.«

Tom chvilku přemítal. Slávkovy odpovědi ho zároveň bavily i překvapovaly.

»To je divné. Většina hochů umí všechny tyto věci dříve než je jim tolik let co tobě.«

»To mi ještě nikdo neřekl,« pravil Slávek.

»Ukaž ruce! Ovšem! To jsem si myslel. Jsou jako z másla. Teď mi učiň něco kvůli! Sevři pevně ruku — ano, tak — ještě pevněji! A nyní mě udeř celou silou sem do svalů!«

Tom nastavoval pravé ramě, ukazuje na hořejší polovici.

»Ale, Tome, já že bych tě měl udeřit?«

»Jen se neboj! Nic se ti nestane,« smál se Tom. »Udeř, jak jen můžeš!«

»Slávek zvedl ruku, jako když malé děvče hází kamenem; náhle ji však zase spustil.

»Nemohu, Tome, skutečně nemohu.«

»Chutě, Slávku, zkus to ještě jednou!«

Slávek tedy máchl, ale v posledním okamžiku zmírnil prudkost pohybu, takže se jeho drobné prstíky zcela něžně dotkly Tomova svalnatého ramene.

»Prosím tě, nehlaď mne!« posmíval se Tom naoko.

»Tomu nejsem zvyklý. To by ani moucha neucítla. Znovu a pořádně!«

Slávek sevřel rty a zavřel oči, aby nepozbyl odvahy; nato dopadla pěst s opravdovým úsilím na napřážené ramě.

Zazněl bolestný výkřik, ale nikoli z úst Tomových.

»Ou, má ruka! To bolí!«

Tom klesl na lavici a smál se, až mu slzy vyskočily do očí.

»S takovým chlapcem jsem se dosud nesetkal.«

»Opravdu?« tázal se Slávek s nejistým úsměvem. »Jsem rád, že jsem tě aspoň trochu pobavil. — Jde sem pan prefekt Medlon,« dodal tišeji, »je to hodný pán, mám ho velmi rád.«

»Dobrý večer,« — a smekaje, vystrouhl svou místrnou poklonu, »dnes je pěkně, není-li pravda?«

»Velmi pěkně,« odvětil prefekt, přívětivě se usmívaje. Neobyčejně zdvořilé způsoby nového studentika ho nemálo bavily, ale nedal to na sobě znát, aby ho nezarmoutil.

»Nepočkals na mne, Slávku,« hovořil, »když jsem ti určil místo v ložnici, a tak jsem neměl možnost tě seznámit před večeří s některými staršími chovanci. Ale shledávám, že sis našel již svou vlastní cestičku.«

»Nemám chlapce rád, pane prefekte!«

»Že ne? To je divné. Jsi přece sám chlapec.«

»Ano, ale nic naplat. Mám raději děvčata.«

»Skutečně?«

»Bez žertu. Mé sestry jsou mnohem hodnější než chlapci.«

»Možná, že neznáš mnoho chlapců.«

»To je pravda. Ale před večeří několik jich na mne přišlo a ti byli hodně suroví. Kdyby mi nebyl Tom přišel na pomoc, nevím, co bych si byl počal. Ale Tom se mi líbí, pane prefekte, velmi se podobá mladému římskému křesťanu Pankráciovi.«

Při této pochvale se Tom zarděl až po uši.

»Tys tedy, Slávku, četl krásnou knihu Fabiola, v níž se líčí život prvních křesťanů?«

»Ó, a jak! Ani písmenko jsem nevynechal. Je to překrásná kniha. A svatá Anežka! Kdo by si ji neoblíbil! A pamatujete se na hošíka Tarcisa, který nesl velebnou Svátost na své

hrudi a raději zemřel, než aby ji vydal pohanům k zneuctění? To bylo šlechtné, hrdinné jednání.«

»Není pochyby, toť nevšední hoch,« myslil si prefekt. »Chování má až nápadně jemné, jako slečinka, ale je v něm ušlechtilá povaha. Ostatně se již spřátelil s pravým klučinou, který nejlépe přispěje k jeho vývoji.«

Vesele s chlapci porozprávěv, pan Medlon se vzdálil.

Brzo nato přiběhl Harry s Jožkou Wittem a Viloušem Ruthem. I u nich vzbudil podivuhodný úklon Slávkův při představování značný úžas. Když se poněkud vzpamatovali, rozpředla se rozmluva o tom i onom. Konečně navrhl Tom, aby Slávek něco vyprávěl.

Bez nejmenšího váhání začal Slávek povídku o Ali Babovi a čtyřiceti loupežnících. Mluvil plynne a živě a vplétal slova, při nichž by si obyčejný hoch vymkl čelisti, jak se později vyjádřil Harry. V proudu řeči činil případné a ladné pohyby rukou. Všechno jeho počínání bylo posluchačům tak nové, že i přes napětí, v němž je udržoval děj povídky, vyměnili mezi sebou pohledy plné obdivu.

Plných dvacet minut poutal mladý vypravěč jejich pozornost, a když se zazvonilo k večernímu studiu, shodovali se všichni v pocitu, že málokdy tak příjemně strávili večer. Přes své dívčí chování, neobvyklou řeč a vybrané způsoby našel malý Slávek cestu do srdce svých nových přátel.

Před spaním seděl pan Medlon v ložnici u lampy a četl si; většina hochů již ležela v posteli. Náhle pronikl jasný hlásek tichem:

»Račte zhasit světlo, pane prefekte; já jsem již v posteli.«

Pan Medlon povstal a rozhlédl se po místnosti. Tlumený smích zašuměl spárnou, nikdo se však neodvažoval propuknout v hlasitý chechtot.

Ubohý Slávek, nesmírně polekaný zvukem vlastního hlasu, zavřel oči a zabořil hlavu do podušky. Takto stěží

zaslechl smích, a když se už vše uklidnilo, mohl si myslit, že jeho čin odpovídal předpisům. Za chvíli toto zvláštní dítě usnulo s oněmi svatými jmény na rtech, která ho naučila s důvěrou a láskou říkati zbožná matka, sklánějíc se večer nad usínajícím miláčkem.

Půlnoční dobrodružství.

Kapitola **3.**

Příštího rána o půl šesté oživila umývárna mladších studentů. Z ložnice sem přicházely stále nové hloučky studentů. Hovor nebylo slyšet, zato se ozývalo sklapování umyvadel, šplouchání a crkot vody, šustot žíněk a kartáčů; spěšné přicházení a odcházení nedostrojených hochů by skýtalo nahodilému diváku velmi rušnou podívanou.

Když Slávek sestupoval po schodkách z ložnice, zastavil se zaražen tímto mu novým divadlem. Jedni kabáty svlékali, jiní je oblékali, někteří vyhrnovali rukávy, jiní opět leštili boty, oprašovali šaty nebo se česali; mnozí si mydlili hlavy, až vypadaly jako ohromné sněhové koule náhle oživé a se pohybující — samí hoši a jenom hoši různé velikosti a podoby; toť obraz plný svěžesti a rozmanitosti.

Ve věcech toalety byl Slávek mistrem. Bez váhání naplnil své umyvadlo a dal se do mytí. Teprve když si měl upravit vázanku, přelétl zrakem umývárnu, až spatřil Toma.

»Dobré jitro, Tome,« oslovil statečného hochu, který si právě usilovně vytíral z očních koutků štiplavou mydlinku, »ale vždyť jsi jako strašák! Neumíš se ani pořádně učesat. Musím ti to ukázat.«

V nejbližším okolí se všechno smálo, a Tom, zbaviv se konečně mydlinek, vesele podal Slávkovi hřeben a kartáč.

»Tobě, Tome, nesvědčí zcela hladký účes. Trochu ti vlasy načechrám, jistě se tím tvůj zevnějšek báječně zlepší. — Netřep hlavou, nezbedo! — Tak, už to je, teď vypadáš docela jinak. — Ale, Tome, zase máš tutéž vázanku jako včera. Jaký to nápad: modrou stužku k modré košili! Vždyť se to nijak nevyjímá. Počkej chvílku!«

Na krok odstoupil od Toma a prohlížel si jej znalecky.

»Ano, k modré barvě bude se nejlépe hodit žlutá. Mám krásnou zlatožlutou stužku, tu ti dám.«

»Slávku,« ozval se prefekt Medlon.

Hoch se otočil a spatřil svého představeného, an klade výstražně prst na ústa.

»Promiňte, pane prefekte! Chtěl jsem jen Tomovi trochu pomoci. Zapomněl jsem, že se nemá hlasitě mluvit.«

Odběhl k své skřínce na prádlo a brzo se vrátil s »krásnou zlatožlutou stužkou«, již Tomovi zručně zavázal na způsob, zvaný »motýlkem«. Tato ozdoba opravdu zladnila Tomův přirozeně příjemný vzhled.

»Hleď!« šeptal Slávek, unesen svým uměleckým dílem. »Teď vypadáš k světu. Nyní uprav vázanku také mně!«

»Bojím se, že to nedovedu,« skromně se zdráhal Tom.

»Jakže? Nedovedeš upravit vázanku? Myslil jsem, že to umí každý.«

»Nikdy jsem neměl sestry, které by mě tomu naučily,« vzdychl Tom.

»Máš pravdu. Půjdu tedy k panu prefektovi, aby mi to udělal — on je tak přívětivý.«

Nežli mu v tom mohl Tom zabránit, Slávek již klidně kráčel k panu Medlonovi, stojícímu u schodiště.

»Pane prefekte, buďte tak laskav a uvažte mi vázanku. Dosud jsem si to nikdy nedělal sám. Vždycky mi posloužila má sestra Mařenka. Prosil jsem Toma, ale on to neumí.«

Prefekt se usmál neobyčejnému tomu přání a jal se stužku zavazovat, jak dovedl. Slávek sice pozoroval, že nemá co činit s odborníkem, ale ze zdvořilosti se tvářil, jako by vše bylo v pořádku.

»Děkuji, pane prefekte; doufám, že už vás tím nebudu obtěžovat, ukáži dnes Tomovi, jak se to dělá,« a se svou elegantní úklonou se vzdálil.

Mše svatá a učení před snídaním uběhlo bez příhody. V kapli povznášel Slávek všechny své sousedy zbožností a uctivým chováním. Měl skvostně vázanou modlitební knížku a bylo vidět, že ji umí používat.

Po snídání vyzval Slávek Toma, Harryho, Vilouše a Jožku, aby šli s ním do místnosti, kde byla jeho zavazadla.

»Mám pro každého z vás něco,« pravil s tajemným úsměvem, když vkročili do šatny.

Vyňal ze svého kufříku voňavou krabičku a otevřev ji, ukázal jejich užaslým zrakům několik jemných hedvábných kapesníků.

»Vyberte si!« vybízel.

»Nesmysl!« řekl Tom. »Nejsme lupiči! Nech si je sám!«

Slávek však tak zesmutněl tímto odmítnutím a prohlášoval tak slavnostně, že mu nemohou nic milejšího učinit, než přijme-li každý jeden, že se konečně podrobili. Na tom neměl Slávek dosti. Podrobně je poučil, jak a kde mají jeho dárek nositi, a když pak podle daných pokynů stáli všichni před ním s vykukujícím z náprsní kapsy růžkem šátečku, zatleskal rukama.

Tom tyto obřady rázně ukončil.

»Teď zase já se ti něčím odvděčím. Pojď na dvůr, naučím tě několika kouskům.«

Všichni rádi vyhověli Tomově výzvě.

»Nuže, Slávku,« nařizoval Tom, »rozkroč se tak, abys pevně stál, opři se rukama o kolena a skloň hlavu tak, aby ses bradou dotýkal prsou.«

Slávek poslechl.

»Hleď jen pevně stát, sic se překotíš!«

»Co zamýšlíš, Tome?«

Místo odpovědi Tom, který mezi řečí trochu poodstoupil nazad, se rozběhl, a lehce se rukama opřev o Slávkovala ramena, pružně jej přehoupl. Ohromený hošík se zapotácel; nabyv pak opět rovnováhy, starostlivě se tázal Toma, zda si neublížil.

»Co tě nemá!« pravil Tom. »Teď budeš zase ty přeska-
kovat mne!«

»Není možná, Tome!«

»Jen to zkus!«

»Spadnu zcela jistě na hlavu a pošpiním si šaty; a kromě toho,« snažil se Slávek zažertovat, »vytřepal bych si z hlavy všechny své vědomosti.«

»Jen do toho!« pobízel Harry. »Jožka a já budeme stát po obou stranách a zachytíme tě, kdybys padal.«

Tom zatím již zaujal příslušné postavení.

»Nemožná věc,« naříkal Slávek, »je to moc vysoko.«

»Dobrá, ohnu se ještě níž,« a Tom svezl ruce po kolena.

»Teď to snad půjde,« prohlásil Slávek.

Sevřel rty a dodávaje si odvahy, odstoupil na pět kroků a s velikým náběhem se přehoupl přes Tomova záda, aniž — jak předvídal — vytřepal své vědomosti z hlavy.

»To je báječné!« křičel. »Zkusím to ještě jednou.«

Opakoval svůj skok znovu a znovu, až sotva dechu popadal. Není divu, dosud byl zvyklý jen se pomalu procházet.

Radost z úspěchu a pochvala druhů mu způsobovaly dvojí štěstí: vlastní zábavu a vědomí, že baví i ostatní. Výcvik ve skoku mu otevřel nový svět netušených požitků.

»Jsou všechny hry hochů tak pěkné?« tázal se po oddechu.

»Tohle není nic zvláštního proti jiným hrám,« tvrdil Jožka.

»Počkej, až uvidíš kopanou!« navnazoval ho Vilouš.

»Nade všechny hry je obíhaná,« pravil Tom.

»Co nepovídáš! Žasnu stále víc,« divil se Slávek. »Teď jsem vsutku rád, že jsem chlapec.«

»Zcela správně,« potvrdil Tom, »a čím budeš starší, tím více tomu budeš rád.«

Tím ukončil rozpravu o tomto předmětu.

V tu chvíli byl Slávek zavolán ředitelem ústavu ke zkoušce. Po jeho návratu byli Tom a Harry potěšeni zprávou, že bude s nimi v jejich třídě, v níž se pokračuje v latině a začíná se učit řečtině.

Po celé dopolední vyučování byl Slávek pln napjaté pozornosti. Někteří z jeho spolužáků, byvše vyvoláni, překládali uloženou část knihy »Viri Romae — Římští mužové« a rozbírali větu za větou. Slávek, jež až dosud vyučoval domácí učitel, marně se snažil jim stačit a byl tím trochu znepokojen.

Ke konci hodiny promluvil hlasitě:

»Nemyslíte, pane profesore, že studium latiny je pro začátečníka spojeno se značnými obtížemi?«

Žáci byli příliš překvapeni, aby se smáli.

»Ano, z počátku bývá dost nesnadné,« přisvědčil profesor s úsměvem. »Proto praví latinské přísloví: Per aspera ad astra — Cesta k výšinám je strmá. Ale čím více se budeš učit, tím více se ti to bude líbit a tím snazší ti bude práce.«

»Děkuji vám, pane,« pokračoval Slávek v rozhovoru, jako by mluvil doma s matkou nebo se sestrami. »Zkusil jsem

pravdu vašich slov i v mateřštině. Čím více jsem četl, tím raději jsem sahal po knize. — Ale, pane profesore, nechtěl byste nám teď vyprávět něco pěkného?«

Slávek se nemálo podivil, proč po této jeho nenadálé žádosti se rozlehl třídou bouřlivý smích.

I pan profesor se usmál a vyvolal, jako by se nic nestalo, jiného žáka ku překládání další věty.

Richard hleděl s velikým opovržením na nováčka, který svými zvláštními poznámkami znovu vzbudil jeho pozornost.

»Jaký to hlupáček!« uvažoval. »Jistě se dosud držel jen máminy zástěry. S tím provedeme několik kousků.«

Richard byl zvyklý provádět, co si umínil. V přestávce pozval Petra k tajné poradě.

»Vyženeme mu z hlavy všechny jeho dětínské roupy,« končil, rozvinuv celý svůj plán.

»To bude skvělý vtíp!« chechtal se Petr, mna si kostnaté ruce. »Ustrojím tě za hrozné strašidlo. Oči ti omalují červenou barvou a ostatní obličej černou; až tě uvidí, dostane psotník.«

Dlouho se oba radili a přemýšleli, jak by provedli svůj nepěkný žert. Jejich nevinná oběť zatím obohacovala poklad svých zkušeností novými poznatky.

Po obědě mu ukazoval Tom cílovou hru čili obíhanou.

»Koukej, Slávku!«

»Jaký to tvrdý míč!« zvolal Slávek, opatrně se ho dotýká měkounkým prstíčkem.

»Teď se jej naučíš chytat!«

»Já? To není možné. Vždyť je jako kámen. Vykroutil by mi všechny prsty a pak bych, Tome, nemohl hrát na piano!«

»Cože? Umíš hrát na piano?«

»Ovšem. To je má nejmilejší zábava. Umím i zpívat.«

»Vskutku, ty umíš vše, co já neumím, a neumíš, co já umím.«

Slávek se zasmál.

»Sestry mě tomu naučily,« pravil, střepáváje s čela světlé vlásky.

»Ale já tě naučím chytat tento míč,« pokračoval Tom.

»Vážně, Tome? To je, jako bys mě chtěl učit chytat dělovou kouli.«

»Neboj se, není tak tvrdý,« těšil ho Tom. »Ukáži ti, jak se jím zachází. Tu máš míč a jdi s ním na dvacet kroků ode mne, pak jím mršť co nejprudčeji na mne a dívej se, jak jej chytnu.«

»Ale nesmíš se zlobit, jestli tě udeřím,« ohrazoval se Slávek, stoje již v určené vzdálenosti.

»Beru na sebe všechnu odpovědnost,« prohlásil Tom vesele.

Slávek, drže míč v pravici, chtěl jím nejprve jen zlehka hodit.

»Nezdržuj!« zvolal Tom. »Hoď, co ti síly stačí. Poletí-li příliš prudce,« a tu se Tom odmlčel, aby potlačil nával smíchu, »uhnu včas.«

Než nebylo za těchto okolností třeba uhýbat.

Slávek několikrát zatočil paží kolem dokola a pak vypustil náhle míč z ruky. Zachvěl se před následky, a nikoli bez důvodů. Míč, místo aby letěl k Tomovi, mířil opačným směrem rovnou na hlavu Jana Donnela, který s rukama v kapsách s velkým zájmem pozoroval skupinu hochů, hrajících obíhanou.

»Pozor, Jendo!« křikl naň Tom. »Sehni hlavu!« Výstraha přišla včas. Tak ho míč nezasáhl přímo do tváře, nýbrž nad ucho.

»Kýho šlaka!« zabroukl a třel si trefené místo. Vtom zaslechl usedavý pláč.

»Ubožáčku!« naříkal Slávek, běže k Jeníkovi se slzami soustrastí v očích. »Asi jsem tě hodně uhodil. Ale na mou čest, nemohu za to. Pravda, Tome, že jsem to nechtěl?

Povězte mi, pane, zda jsem vám vážně ublížil. Ujišťuji vás, že to nebylo úmyslně.«

Překvapil-li Jeníka úder míčem, žasl ještě více, slyše tyto snažné omluvy z úst útlého hošíka, jež dosud neznal.

»Ano, jsem smrtelně zraněn,« pravil konečně s líčenou vážností. »Doufám, že mě někdo odnese do nemocnice.«

»Ach, co jsem to učinil!« bědoval Slávek. »Jak tě lituji! Tom a já tě odneseme, kam si přeješ. Tome, chop se ho za nohy a já ho vezmu za hlavu. Řekni mi jen, že mi odpouštíš.«

A Slávek již již hlasitě hořekoval.

»Copak, ty špunte, skutečně myslíš, že jsem vážně poraněn?« smál se svalnatý Jan, pozoruje, že Slávek pojímá jeho řeč doslovně. »Nic mi není. Proto ti i beze všeho odpouštím, a chceš-li, smíš po mně hodit míčem ještě jednou.«

»Neboj se, že tě při tom trefí!« vážně děl Tom. »On trefí jen ty, na které nemíří.«

Slávek, zbaven jsa svých planých obav, připojil se k smíchu obou přátel.

»Buď tak laskav, Tome, a představ mne!« prosil.

»Zajisté! Jene Donnele, to je Slávek Wynn.« Úklonu provedl Slávek s obvyklou uhlazeností, ujišťuje vybranými slovy, jak nesmírně ho těší, že je mu dopřáno seznámit se s Janem.

Ten byl okouzlen. Byl to nejen největší hoch na hřišti malých, nýbrž i nejvlídnější. Pro jeho dobráckou povahu ho malí nazývali »strýčkem«. Ihned uhodl Tomův záměr »udělat ze Slávka správného hochu«, a na místě se zúčastnil tohoto záslužného díla poučováním, jak se při házení hýbe ramenem.

Po půlhodinovém cvičení za vedení obou zkušených mistrů dospěl Slávek tak daleko, že míč jím hozený neohrožoval aspoň trochu obezřetné diváky.

»Pro dnešek dost,« usoudil Tom konečně. »Zítra budeš cítit v rameni ztuhlost, ale nedbej na to, to se děje každému, kdo není zvyklý házet.«

Čtenář (který je zajisté »správným hochem«) měl asi při čtení těchto stránek dojem, že Slávek mluvil a jednal dost pošetile. Úsudek našeho mladého hrdiny o skákání, házení míčem a školním životě vůbec zdá se směšným jako rozumek sedmiletého chlapečka. Ale představte si člověka, třeba nějakého hudebníka, který se narodil slepý a po dlouholetém žití v temnotách náhle nabude zraku. V hudbě bude jevit tutéž zručnost jako dříve, ale v pozorování divů země a hvězdnatého nebe bude jako nemluvně, mocněji unesen než pětiletý capart, který se po prvé dívá na loutkovou hru. Kdo by neznal jeho předešlý stav, měl by ho snad za blouda. Slávek je v podobném postavení. Byl chytrý, obratný, vyspělý ve věcech, jež jsou mnohým studentům zakryty egyptskou tmou, ale ve znalosti chlapeckého života byl ještě pravým batolátkem. Proto byla proň každá maličkost v tom oboru předmětem obavy nebo úžasu, nelibosti nebo jáso tu.

Takto uplynul den dost příjemně. Nastal večer, a Slávek, úplně vysílený nezvyklým zaměstnáním, usnul, jakmile jeho hlava spočinula na podušce.

Spal skoro dvě hodiny, když byl znenadání probuzen čímsi, co se dotklo jeho nohou. Neklidně se obrátiv na druhý bok, chystal se opět klesnout v říši snů, ale jakési tiché, příšerné mručení jej přivedlo k plnému vědomí. Zvedl hlavu, opíraje se o rámě, a rozhlížel se kolem sebe. Naproti sobě uzřel strašlivou postavu v bílém hávu, s krvavými očima a s černým obličejem; tlumené světlo ozařovalo celý ten hrozný zjev.

Spatřils někdy, milý čtenáři, tvář, v níž se zračil velký vnitřní strach? Vytřeštěné zraky, otevřená ústa, líce bledá jako stěna? Slyšels někdy divoký výkřik smrtelného zděšení?

Toto vše očekával Richard — toť onen duch — a když se Slávek vzpřímil na posteli, zamručel znovu ještě hrozivěji.

Zvonivý smích zazněl ozvěnou.

Slyšel Richard dobře? Smál se opravdu ten bojácný ubožáček? — Duch opakoval své mručení.

»Chi, chi, chi! To je podařené! Jako v cirkuse! Jejda, takové trefné strašidlo!«

Slávek Wynn, sedě na lůžku, se smál, až ho v boku píchalo, a tleskal rukama s nelíčeným potěšením.

Tento hluk probudil některé sousedy, mezi nimi i Harryho, jehož postel stála blízko Slávkovy. Nuže, Harry pohlízel na ten žert jinými očima než jeho dobrosrdečný soused. Poznal ihned, že se nějaký surovec pokusil postrašit Slávka. Bez cavyků seskočil s postele, popadl ducha, jenž proti všem zvykům záhrobních bytostí měl více strachu než ostatní účastníci nočního výjevu, a pádnou pěstí ho srazil k zemi.

Ačkoli Richard velmi pečlivě připravil svůj podnik a dobře si promyslel, jak se okamžitě vzdálí na své místo v ložnici, prve než dozní Slávkův úzkostný výkřik, přece neuvážil možnost, že se octne na podlaze. V takových okolnostech je hořící svíčka, umístěná v masce na hlavě a ozařující bledým svitem strašidelné rysy, věci nanejvýš nepohodlnou.

»Pomoc! Pomoc!« pronikavě ječel duch, váleje se po zemi. »Hořím!«

Jeho tvrzení bylo pravdivé; prostěradlo, jímž byl zahalen, vzplanulo jasným plamenem. V této chvíli zašuměla celá spárna, před chvílí ještě ponořená v hluboké ticho, divokým zmatkem. Někteří se již probudili, jiní teprve procítali.

»Vodu, vodu! — Vzbudte pana prefekta! — Jděte pro kněze! — Hoří, hoří!« Takové a steré jiné výkřiky zaznívaly se všech stran. Jeden bláznivý chlapec běžel k nejbližšímu oknu a ze všech sil volal policii, zapomněv, že vesnice

Maurov je půl míle vzdálena a že jediný policajt, jímž se mohla pochlubit, dobrácký to staroch, chrápe v onu hodinu spokojeně ve strážnici.

Někteří vzbuzovali na kolenou dokonalou lítost, jiní, strachem jsouce téměř smyslů zbavení, hnali se s šíleným spěchem ke dveřím. Tam byla kabina dozorce chovanců. Pan Medlon spával tvrdě, ale tehdy — k velkému prospěchu údů, ne-li i životů těch, kdož se pokoušeli uniknout na schodiště — procítl a včas vyskočil v ústrety poplašenému klubku uprchlíků. Pan Medlon ihned pochopil stav věcí. Byl to klidný muž, nepřítel chvatu, ale za těchto okolností neměl kdy uvažovat nebo vysvětlovat. Rázným hmatem odstrčil nejbližšího hochu.

»Zpátky!« zahřměl velitelsky. »Zpátky — každý na své místo!«

Bylo po panice. Celý dav se obrátil a utíkal ode dveří, a pan Medlon, zaslechnuv sténání ubohého ducha, uchopil koberec a spěchal do prostředního průchodu mezi lůžky.

Avšak Tom ho již předešel. S ložní pokrývkou se vrhl na nešťastníka a s takovou horlivostí hasil vyšlehující plamenky, že by málem udusil zároveň i oběť své úslužnosti.

Richardovy vlasy byly zle sežehnuty a na tváři utrpěl spáleniny. Zabalen v Tomovu pokrývku, smutně putoval do nemocničních místností.

Brzo byl obnoven pořádek. Spánek, velký ten dobrodinec mládí, zamával svým mocným žezlem, víčka všech se sklízila a zbytek noci uplynul v klidu, jako by všichni duchové pozemští byli navždy zapuzeni.

4. kapitola. Petr a Slávek vedou prazvláštní rozmluvu.

Bylo ráno po nehodě strašidla. Studenti již všichni opustili umývárnu, když se po schodech přibelhala smutná postavička jako hromádka neštěstí.

»Ó pane prefekte, jsem velmi nemocen. Vlastně ani nevím, co mi je. Nevypadám špatně?«

»V tvém obličejí, Slávku, nevidím změnu, jenom tvá chůze je jaksi ztrnulá. Kde cítíš bolesti?«

»Všude.«

»Ublížil ti nějak duch?«

»Á, to ten ubohý chlapec chtěl dělat ducha? Myslel jsem, že mne chce rozesmát; vypadal tak směšně! Chichi — prosím za prominutí — ale skutečně mne ani trochu nepostrašil!«

»Kde máš největší bolest?«

»Mé nohy jsou tak tuhé, že sotva chodím; pravá ruka mě strašně pálí a v lopatce mám štípání.«

»Teď znám, Slávku, tvou nemoc,« s úsměvem pravil pan Medlon, jemuž spadl kámen se srdce. »Hrál sis asi včera víc než obyčejně, že?«

»Ano; co živ jsem se tolik nenacvičil jako včera.«

»Z toho pochází tvá zdánlivá nemoc. Tvé svaly nejsou dosud zvyklé takové námaze. Vše přejde, odpočineš-li si den nebo dva. Dnes ráno jsi skutečně velmi sláb, a proto ti dovoluji, aby sis ještě zdříml. Jdi do ložnice, a po snídání pošlu Toma, aby tě vzbudil.«

»Děkuji vám, pane. Jsem jako zmlácen, že bych spal třeba celý týden bez přestání. — Nezdá se vám, pane prefekte, že si počínám jako děvčátko?«

»Nu — v leccěms ano.« Prefekt byl nemálo překvapen touto náhlou otázkou.

»Myslil jsem si to,« pravil Slávek, který se nezdál nikterak zarmoucen upřímnou odpovědí svého představeného. »Tom mi řekl totéž, a je ke mně velmi hodný. Považujete to, pane, za nesprávné, chová-li se někdo jako děvče?«

»V tak přesném znění jsem se touto otázkou dosud nezabýval,« odvětil pan Medlon, bavě se královsky. »Tolik však mohu říci: nemůže-li kdo za své dívčí chování, nechci mu to míti za zlé.«

»Ale přece to není zcela v pořádku. Zdá se mi, že každý si mě prohlíží jako nějakou zvláštnost. Nenaznačil byste mi, jak bych se mohl změnit, aby se na mne tak nedívali? Nemám to rád; vy také ne, že?«

»Mně by to bylo rovněž nepříjemné.«

Prefekt nemohl nepozorovat, že hlavně Slávkovy dlouhé zlaté kadeře mu dodávaly dívčího vzhledu. Již mu chtěl poradit, aby se zbavil této ozdoby, ale prozatím se ještě zdržel.

»Snad by to byl pro něho příliš krutý požadavek. Tyto zlaté kadeře byly asi předmětem zvláštní péče a radosti jeho matky i sester, a Slávek, který má domov ještě ve svěží paměti, pociťoval by jejich ztrátu jako znesvěcení. Možná, že v příhodný čas mu to přijde samému na mysl.«

Prefektovo rozhodnutí bylo stejně dobrotivé jako rozumné. Nahlas pronesl:

»Nejlepší rada, kterou ti, Slávku, mohu dát, jest, abys tužil svaly a sílil tělo pohybem na čerstvém vzduchu. Drž se jen Toma a brzo tě ostatní přestanou okukovat. Nyní jdi spat. Jindy si s tebou promluví déle o té věci.«

»Jsem vám velmi vděčen za vaše slova,« a po nezdařeném pokusu učinit svými ochablými údy dvornou poklonu, odebral se Slávek do spárny.

Když ho Tom po půl druhé hodině vzbudil, necítil se náš hrdina již tak zmořen, leč přece bylo vyloučeno, aby pokračoval v tělesném výcviku, aspoň toho dne to nebylo možné.

»Ježto tak rád čteš,« pravil Tom po snídani, »vezmi knihu a sedni si někde na lavičku. Občas se přijdu na tebe podívat.«

»Prosím tě, nedej se kvůli mně rušit v zábavě. Jsem nejšťastnější, mohu-li číst. A právě jsem dostal skvostnou knihu — Dion a Sibylly. Maminka říká, že je to snad nejlepší katolický román v naší řeči.«

»Dobrá, čti si tedy!« přitakal Tom. »Kéž bych četl tak rád jako ty! Většinou se mi knihy hned znudí. Stěží jsem přečetl Chudása a několik krátkých povídek.«

Po tomto doznání svého nedostatečného literárního vkusu odběhl Tom k míči, kdežto Slávek si spokojeně usedal do stínu košaté lípy a brzo se zahloubal do milé četby.

Avšak nebylo mu dopřáno dlouhého požitku. Petr, Richardův spojenec v nezdařeném nočním zjevení, nemohl si vysvětlit Slávkovu povahu. S takovým hochem se dosud nesetkal. Spatřil, jak se Slávek rdí a chvěje při drzých

otázkách, pozoroval, jak byl zmaten, maje skákat přes Toma, jak se polekal, když jeho míč náhodou zasáhl Jana Donnela. Tyto poznatky se v něm skupily v úsudek, že Slávek je zbabělec. Proto se škodolibou jistotou očekával, jak Slávka chytne křeče při pohledu na Richarda v jeho strašidelné kukli. Avšak Slávkův smích při setkání s duchem mu zmátl všechny výpočty. Což kdyby snad ono poupatko přece jen nebylo tak zbabělé? Tuto myšlenku Petr předem zamítal. Ale jakpak vysvětlit jeho zdánlivou neohroženost? Snad — tak soudil Petr — někdo mu dal výstrahu; snad dokonce vyslechl hovor spiklenců. Petr byl všemi mastmi mazaný — Odysseus v malém vydání — i umínil si, že dopodrobna vyzkoumá tajemství Slávkovy odvahy.

»Dobré jitro, Wynne,« začal, sedaje po bok neobyčejného Baltimoránka, pokoušeje se o přívětivý úsměv. »Bavíš se četbou, jak vidím.«

Slávek přivřel knihu.

»Ano. Mám zde krásnou knihu, totiž Dion a Sibylly. Četls ji už?«

»Ne.«

»Pak ti radím, aby sis ji vypůjčil. Některé kapitoly jsou tak živě psány, že se člověku zdá, jako by byl svědkem děje. Líbí se ti pěkná líčení?«

»Ano — to jest — někdy,« odpovídal Petr roztržitě. »Ale poslyš, Wynne. Přišel jsem s tebou mluvit o něčem jiném. Dověděl jsem se, žes viděl dnes v noci ducha.«

Opět zazněl Slávkův lahodný smích.

»Och ne! To byl jen hoch, který chtěl provést žertík. Velice mě obveselil, a skutečně lituji, že si při tom ublížil. Jistě nezamýšlel nic zlého.«

»Možná, že tě přece jen chtěl postrašit?« zkoumal Petr, žasna nad jeho prostým názorem na noční příhodu.

»Jistě ne,« pravil Slávek. »Chtít někoho postrašit, je velká surovost. Již se stalo, že někdo pro to onemocněl.

Nevěřím, že by byl Richard schopen takové nesvědomitosti. Vždyť se dívá tak přívětivě. Tom Poctiva říká, že hoši jsou zrovna tak hodní jako děvčata. Děvčata by však nejednala takovým způsobem. Mé sestry neprovedly nikdy nic podlého, ačkoli si leckdy dovolily se mnou žertík. Mařenka, která je největší šibalkou ze všech, jednou mi řekla, abych šel do pokoje a obul si nové boty. Když jsem si je obouval, našel jsem v nich rukavice. Byl to skvostný vtíp a všichni jsme se mu hrozně nasmáli.«

Tomuto druhu zábavy nebyl Petr zvyklý a žert tak nevinný neměl pro něho půvabu. Byl rozladěn. »Je to hlupáček,« pomyslíl si.

»Nebyls tedy v noci nijak poděšen?«

»Ó ne! Proč bych se měl také bát?«

»Vůbec se nebojíš strašidel?«

»Ani trochu,« smál se Slávek, strásaje vlasy a kroutě hlavou. »Nevěřím ve strašidla. Probudím-li se v noci, nemyslím na strašidla, ale na anděly.«

»Skutečně?« pochyboval Petr.

»Ano, skutečně!« tvrdil Slávek se zápalem. »A myslím, že je to rozumější. Z náboženství přece víme, že každý z nás má anděla strážce, ale nevíme určitě, zdali jsou jiní duchové kolem nás. Jak rád bych uviděl svého anděla strážného! Jediná věc by způsobila, že bych ho nerad viděl.«

»A ta by byla?« tázal se zmatený Odysseus, jenž pozoroval, že se tato látka vymyká z jeho duševního obzoru.

»Hřích!« zvolal Slávek důrazně. »Těžký hřích! Kdybych spáchal něco velmi zlého, nepřál bych si, aby se mi zjevil můj anděl. Ale rád bych ho spatřil, kdybych neměl nic na svědomí. Andělé jsou asi velmi blažení, nemyslíš?«

»Podle všeho,« odpovídal Petr nerozhodně.

»O tom nelze pochybovat. Jedna z nejpěknějších knížek, jež jsem četl, jsou Fabrovy Povídky o andělich. Neměls je dosud v rukou?«

»Ne.«

»Pak ti je doporučuji. Vzal jsem si je s sebou a půjčím ti je, chceš-li. Podivíš se, jaké je to krásné čtení, mnohem užitečnější než strašidelné historky. — Matinka mi řekla, že před spaním nemám nikdy myslet na děsivé věci, ale na Pána Boha nebo na anděly. Není to dobrá rada?«

»Možná,« prohodil Petr, vstávaje k odchodu.

Ubožák! Jemné Slávkovo smýšlení bylo v jeho očích pošetilství. Jaký to nápad, mluvit o andělech! Odcházel s přesvědčením, že Slávek je omezenec. Nicméně mám za to, že Slávkova slova nevyzněla zcela naprázdno. Petr odcházel, věda více o andělech, věda více o vnitřní šlechetnosti než věděl dříve. Upřímná ta slova vzbudí kdysi ohlas v Petrově srdci, přispějí snad, aby se pozdvihl z hříchu a podlosti k Bohu, svrchované kráse. Dobrá slova, vycházející z čistého srdce, nejsou nikdy ztracena; jsou semínky vzácných květin, jež v plném rozkvětu spatříme na onom světě.

5. kapitola.

Výlet.

Rozbřeslo se jítro dne, zcela vyhrazeného odpočinku. Slávkovy svaly zatím nabyly bývalé pružnosti a s přáteli se chystal vypravit k blízkým jezerům na lov ryb.

Hned po snídani vyhrnula se z brány ústavu tato veselá společnost: Jan Donnel, Jiří Keenan, nerozlučný Janův druh a spolužák, Harry, Tom, Slávek, Vilouš a Jožka. Všichni se dali na pochod podle železničního náspu.

»To je krásné ráno!« zvolal Jirka, ssaje celou hrudí svěží vzduch. »Člověk by hned začal básnit.«

»Máš pravdu,« přisvědčil Slávek a recitoval:

»Ba, mnohé jitro v slavné záři uzřel jsem,
jak královským svým zrakem horám kynulo.«

»Rozhlédni se, malý umělče,« pravil Jan, »kdepak máš hory?«

»Nemám na mysli určité hory. Zde v kansaském kraji jsou jen nízké pahorky. Jsme v prérii. Ale vzpomněl jsem si na ty verše, když Jiřík chválil dnešní ráno. — Pohleďte, jak se střechy vesnice třpytí v slunečních paprscích!«

»Jak praví Tennyson ve své proslulé básni Východ slunce v Maurově,« poznamenal Jiří s líčenou vážností:

»Záře padá
v širá lada,
zlatí ústav, zlatí ves;
nad jezery
jásot sterý,
ptačí zpěv a hochů ples.
Prázdna je dnes školní třída,
nehledíme do Ovida;
k oddechu nás vítá dnes
chladná řeka, stinný les.«

»Jsi si tím jist, Jiříku, že to napsal Tennyson?« tázal se Slávek udiveně.

»Nu, abych ti řekl pravdu, je to výplod spojených sil. Náš básník Tennyson mi dodal pouze zevnější obrysy, které jsem vyplnil místními podrobnostmi.«

»Jinými slovy,« doložil Slávek s porozuměním, »pokusil ses o parodii.«

»Tak jest,« potvrdil Jiří.

»Dnes je skutečně jasné a klidné ráno,« rozhlížel se Slávek. »Miluji slunce a čistý vzduch. Ty také, Tome?«

»Myslím, že ano,« odvětil Tom, stále se ještě divě Slávkovu básnickému vkusu. Tom neměl sklon k rozjímavému

životu. Rovněž se radoval ze sluneční záře a čistého vzduchu, ale necítil potřebu o tom uvažovat.

»Jak daleko je odtud k jezerům?« opět navázal Slávek hovor.

»Podle železnice čtyři míle,« poučil ho Harry.

»Ó je!« zaúpěl Slávek. »To se musím vrátit.«

»Co? — Proč? — Co se ti stalo?« křičeli ostatní.

»To by byla má smrt, kdybych šel čtyři míle. Dosud jsem nikdy neušel víc než míli. Škoda! Těšil jsem se, jaká to bude junda za tak pěkného počasí.«

A smutně si sedl na kámen u cesty.

»Ke všem všudy!« prohlásil drsný Tom. »Nikdy nevíš, co zmůžeš, dokud to nezkusíš.«

»Marně mě přemlouváš,« potřásal Slávek svými světlými kadeřemi, »není ani pomyslení, že bych se mohl odvážit takového pochodu.«

»Poslyš, ty malý lenochode, ty kachňátko, ty želvičko,« huboval dobrosrdečný Jan, »víš, co si o tobě pomyslím, jestli hned nevstaneš a nepůjdeš s námi?«

»Doufám, nic zlého,« pravil Slávek úzkostně.

»Pomyslím si, že jsi husa!«

»To by mě bolelo, Jendo!«

»Nic naplat, pomyslím si to o tobě.«

»A já také!« — »Já též,« hrozili druzí.

»Chci být raději husou s dvěma zdravýma nohama než mrzákem,« rozhodl se Slávek.

»Prosím tě, vstaň!« promluvil Tom. »Budeš-li unaven, Jan a Jiřík tě ponесou. Jsou dost silní, aby tě unesli dvě míle bez zastávky.«

»Dobrá, půjdu tedy. Ale není třeba, abyste se se mnou obtěžovali, opustí-li mě síly.«

Všichni prohlásili, že jim nikterak nebude na obtíž, kdyby nemohl dále, a Slávek se vzmužil, vstal a šel.

Za nějakou dobu poznamenal Tom:

»Slávku, teď dej pozor!«

»Proč?«

»Vidíš tam ten milník? Jíž jsi ušel celou míli a začínáš nyní druhou.«

»Jejda!« zvolal Slávek radostně. »A nejsem ani trošku unaven.«

Když dospěli k druhému milníku, byla učiněna kvůli Slávkově zastávka. Malý nadšenec se však proti tomu ohrazoval, že prý ho nohy pranic nebolí, a teprve po delší hádce ho stlačilo pevné Tomovo rámě na trávník.

»Máš pravdu, Jendo,« doznával Slávek. »Byl jsem to husička. Stále více poznávám, že jsem strašný ťulpas.«

»Už jsi značně pokročil,« povzbuzoval ho Jan.

»Vypravuj nám něco, Slávku,« navrhl Harry.

»S radostí, ale na to máme nyní málo času.«

»Tak nám zazpívej,« pravil Tom.

»Ticho, ticho,« volali oba nejstarší hoši.

Slávek se usmál, strásl vlasy nazad, zanotil cosi pro sebe a pak zazpíval čistým, zvonivým hláskem:

»Chci pěti vám o zemi daleké,
kol níž se pění oceán...»

Všichni naslouchali s nevýslovným podivem. Byl to méně jeho plný, lahodný, jasný hlas, méně sama dojemná báseň a nádherný nápěv jako spíše cit, jež vkládal do svého zpěvu. Byla to píseň Irčana v cizině o vzdálené vlasti, Zeleném ostrově. Hoře vyhnanství se chvělo v každém slově. V duchu zřeli posluchači otčinu svých předků s jejími lesknoucími se jezery a burácejícími řekami, s omšnými zříceninami starých zámků a klášterů, jež teskní po vypuzených dětech nešťastného národa sv. Patrika. Hudba, cit, láska a nevinnost podaly si ruce v Slávkově písni. Pro ostatní byl jeho výkon něčím neslýchaným.

V jejich ústavě bylo dost dovedných zpěváků, ale žádnému z nich nebylo dopřáno vzácného daru: hlubokého hudebního vnímání. Zpívali jako ptáčci — jásavě, vesele. Ale toto dítě dovedlo vdechnout do zpěvu celou svou ušlechtilou duší.

Když skončil, byly Jirkovy oči jako mlhou zastřeny.

»Nejsem Irčan původem,« pravil, tiskna Slávkovi ruku, »ale dnes chápu, proč každý miluje svou vlast.«

A Tom pravil:

»Dal bych všechnu svou znalost kopané za tvé umění.«

»Sestra Žofie mě tomu naučila,« skromně vysvětloval Slávek. »Těší mě, že se vám má píseň líbila. Umím ještě mnoho jiných, a kdykoli bude líbo, rád vám zazpívám.«

Slávek byl vskutku s dostatek odměněn, neboť jeho největší radostí bylo činit radost jiným, což je velmi krásná vlastnost.

Když se hoši opět vydali na cestu, myslí všech stále ještě dlely na krásném Erinu, jehož krásu dnes uslyšeli. Mladí tito přátelé se navzájem výtečně doplňovali. Slávek zdokonaloval jejich nitro, oni přispívali k jeho zevnějšímu vývoji. Slávek sílil své svaly, oni obohacovali své citění. Pod rouškou svých titěrných, dívčích způsobů nevědomky sděloval svým druhům nové, zušlechťující myšlenky, zatím co oni vědomě a makavě mu vpravovali znalost pravého chlapeckého života.

Za hodinu stáli již na břehu jezera. Zvolili si za loviště půvabné zákoutí, kde stromy vrhaly svůj stín daleko na hladinu. Tam podal Tom Slávkovi udicí a z přinesené schránky vytáhl červa jako vnadidlo.

Šetrně jej vzal Slávek do prstíků; vida však, jak sebou mrská, s výkřikem jej pustil na zem.

»Ó je, co si teď počnu?«

»Měls jej napíchnout,« pravil nelítostný Tom. »Neboj se, nekousne tě!«

Po několika nezdařených pokusech zvedl Slávek zmítajícího se červa, a potlačuje nával hrůzy, jal se ho upevňovat na háček. Ale čím opatrněji to dělal, tím více červík sebou švihal.

»Dáš pokoj, nezpůsob!« vyrazil zlobivě.

Tu mu Tom přispěl na pomoc.

»Tohle třepání mu snadno zarazíš. Ukáži ti, jak!«

Vzav zatvrzelého červa do ruky, silně ho udeřil druhou. Červ se již nehýbal a Slávek jej lehce navlékl na hrot udice.

»Jsou dva druhy ryb,« vykládal Tom, »malé, jako okouni, a velké, na příklad candátí. Velké je těžko chytnout; mají tlamu jako vrata u stodoly a spolknou udici jako pochoutku.«

»A jsou velmi podrážděny,« doložil Harry, »chceš-li udici vytáhnout.«

»A podaří-li se jim to, pravil Jožka, »nabodnou tě na ploutve.«

»Jsou velmi roztomilé; netoužím se s nimi seznámit,« prohlásil Slávek.

»Není také třeba, aby ses o ně zajímal,« upokojoval ho Tom. »Zdržují se v hlubinách. Pro začátek ti radím: lov blíže břehu, tam snadno ukořistíš nějakého okounka. Vyhod udici tam, kde z vody ční vrbový pařez!«

Slávek se zařídil přesně podle Tomova návodu. Chvilku ležel korek jeho udice nepohnutě na vodní hladině. Náhle však počal sebou házet.

»Koukej, Tome, co se to děje s mým korkem!«

»Topí se?« tázal se Tom, ani se neohlédnuv.

»Ne. Ale podívej se přece, Tome, prosím tě!«

»Snad se nějaká rybka hádá s tvým červem,« a Tom mocným rozmachem vyhodil svou udici daleko na vodu.

»Slyš, Tome!«

»Co je?«

»Myslím, že — že se mi korek ztratil. Nikde jej nevidím.«

»Tahej!« vykřikl Tom v náhlém vzrušení. »Vždy ihned tahej, jakmile se korek ponoří; jistě se chytla ryba.«

Buď měl Slávek nejasný dojem, jako by ulovil velrybu nebo jinou nestvůru vodních hlubin, nebo se ho zmocnilo nebývalé rozčilení; s napětím všech sil vyškubl šňůru z vody. Nepatrná rybička vyletěla vysoko do větví stromu, pod nímž stál; tam se šňůra zamotala a ubohá rybka se třepala ve vzduchu, každým pohybem se zaplétajíc ještě hůř.

Slávek si nevěděl rady. Těžko říci, kdo byl ve větší neštěstí, zda on či rybka.

»Pojď dolů, rybičko,« zval Slávek lichotivě, »pojď dolů!«

»Nasyp jí na ocas trošku soli!« radil Harry s tváří odborníka.

»Myslíš to vážně?« pochyboval Slávek.

»Nic po takových hloupostech,« ozval se Jan, s námahou potlačuje smích. »Já ti dám lepší radu, Slávku! Jdi do nejbližší farmy a požádej o sekeru. Pak můžeš strom skácet a ryba bude tvá.«

»Jejda,« žasl Slávek, »jakživ jsem neměl sekeru v ruce.«

»Tak se s ní naučíš zacházet,« prohodil Jan. »Jeden velký muž se bavil kácením stromů.«

»Och, co mám dělat?« naříkal mladý rybář. »Myslíš, Jendo, že přijde sama dolů?«

»Jistě by ráda, jen kdyby věděla, jak. Ale to neví. Umíš rozmotávat zašmodrchanou niť?«

»To snad,« skromně pravil Slávek. »Pomáhal jsem někdy sestře Katuše navíjet klubka.«

»Tak tedy vzhůru!« rozhodl velikán Jan a vyzvedl Slávka za nohy do výše.

Ještě předevčírem byl by Slávek vykřikl strachem, ale teď byl již tak vycvičen, že zachoval rovnováhu a obratně vymotal zapletenou šňůru i s rybkou.

»Jendo, tys silák, děkuji ti,« pravil, když ho dobrák zase postavil na zem. »Ale jak tu rybku vyjmeš?«

»Takhle,« ukazoval Jan. »Obemkneš ji pevně kolem hlavy, tak nemůže sklouznout. Potom opatrně zasuneš háček a vytáhneš jej.«

»Pst!« zasyčel Tom. »Cosi mi bere. Hleďte na můj korek!«

Ten se vskutku choval podivně. Nezmítal se sem a tam nebo nenořil, jak se děje, když ryba bere, nýbrž se pohyboval pod vodní hladinou směrem od břehu. Tomův prut byl opatřen kolečkem, jímž se mohla šňůra odvinout a prodloužit. Tom vzrušeně odhodil klobouk a odvinoval. Dále se pohyboval korek vpřed bez škubání a potápění; postupoval klidně a rozvážně jako policajt.

Všichni hoši zapomněli na své vlastní udice a vyvalovali oči s bezdechým napětím.

»Takový záběr jsem ještě nezažil,« pravil Jan.

»Candát to není,« dodal Jirka rozhodně.

»Co to jenom je?« šeptal Tom, pouštěje více šňůry. »Tak buď ať zabere nebo toho nechá! To je nejhloupější ryba, co znám. Copak se ten korek vůbec nezastaví?«

»Hele!« rozčilil se Jirka. »Teď se korek začíná otáčet.«

Opravdu, korek změnil směr. Chvilku jakoby váhal, potom si namířil přímo ku břehu.

»Ta ryba je šílená,« pravil Harry přísně.

»Možná, že to vůbec není ryba,« nadhodil Jožka.

»Snad je to nějaký had,« obával se Slávek s náběhem k útěku.

»Pevně, Tome! Stáhni všechnu šňůru, kterou nepotřebuješ,« radil Jan. »Kdybys ji nechal příliš volnou, tvá kořist by ji mohla odtrhnout prudkým rozběhem.«

»Hoši,« pravil Tom, smotav značný kus své šňůry, »nyní zatáhnu. Nechce-li tahle ryba jednat jako každá slušná ryba a pořádně zabrat, nemám kdy si s ní hrát na schovávaňou.«

Tom rázně škul prutem. Z vody nevyletěla ani ryba ani šňůra. Prut se prostě prohnul skoro napůl, div se nepřelomil.

»Tužil jsem to,« povzdechl Tom, »skláněje prut, »chytl jsem poleno.«

»Žádné poleno!« houkl Jan, vzrušením zapomínaje šeptat, jak se na pravého rybáře sluší. »Jen se koukni na korek!«

Ten se opět rozběhl od břehu, ale tak rychle, že podle Tomova výpočtu dělal padesát kilometrů za hodinu. Kolečko při udici se roztočilo samo od sebe a Tom je pustil. Šňůra svištěla za korkem zvýšenou rychlostí.

»Ten korek se zbláznil,« pravil Jožka.

»Nebo je začarován,« dodal Vílouš.

»Tome, vezmi ten korek a nasyp mu soli na ocas!« Tato neočekávaná rada vyšla z úst Slávka, který tím dokázal, že i v něm je skrytý šibal.

Náhle se korek zastavil. Všichni zadrželi dech. Potom se rovně vztyčil ve vodě a zvolna, zvolna se potápěl.

»Má ho!« zvolal Harry, čímž mínil Toma.

Korek zmizel ve vodě docela.

»Teď táhni!« křikl Jan.

Tom ihned následoval této rady, ale s druhého konce také cosi táhlo. Chvíli byl poměr sil stejný, ale znenáhla šňůra povolovala.

»Je to buď velryba nebo žralok,« mumlal Tom starostlivě.

»Snad je to duch starého indiánského člunu,« přispěchal Jan se svou troškou básnické obrazivosti.

»Řekni radši duch starého škarbálu,« odsekl mu střízlivý Tom.

Konec šňůry se přisouval blíž a blíž. Tajemný předmět těchto dohadů si počínal vskutku podivně. Neškubal, neprchal, nevyskakoval nad vodu po způsobu chycených ryb — prostě kladl silný, stálý odpor.

»Podle mého mínění je to — mezek,« slavnostně tvrdil Harry.

»Je to přece jen velké poleno,« pravil Jan. »Žádná ryba by se nechovala tak nudně. Ale táhni dál!«

Toma nebylo třeba pobízet. Na okamžik se korek vynořil, ale hned zase zmizel. Zajatec se nyní dostával do mělké vody.

»Už to vidím!« křičel Jožka.

»Má to uši?« trval Harry na své domněnce.

»Mezek to není. Spíše to vypadá jako poleno.«

»Já to také vidím,« ozval se za chvíli Vilouš. »Je to okrouhlé jako štít.«

»Pro pána krále, Tome,« pokračoval Jožka, »myslím, že je to želva. Tak velikou jsem ještě neviděl.«

Jožka měl pravdu. Nad vodou se objevila ošklivá, černá hlava a za ní brzo i obrovský, široký hřbet.

»Je to největší želva, jakou jsem viděl,« potvrdil Jan.

Živočich byl nyní na mělčině a ze všech sil se opíral nohama, aby unikl. Jan přiložil ruku na pomoc a tak byla »královna jezer« (jak ji básnicky nazval Jirka) vytažena na břeh.

Tím se však zápas ještě neskončil. Na souši zdvojila želva svůj odpor. Hrozivě chňapala ostrými čelistmi, syčíc a mávajíc předními prackami, jimiž se snažila odstranit háček z tlamy. Směle čelila Tomovi, který se k ní blížil, drže šňůru ztuha napjatou.

»Měj se na pozoru, Tome, mohla by tě kousnout,« varoval Jiřík. »Dříve ji zabij, než k ní přistoupíš!«

»Ano, ale to se lehčeji řekne než udělá.«

»Z cesty, hoši, udělejte mi místo!« poručil Jan, nesa Tomovu flintu.

Postavil se vedle želvy a vpálil do ní náboj, který ukončil její marný boj.

»Odhaduji, že váží jistě přes pětadvacet kilo,« soudil Jan.

»Je to velký úlovek,« podotkl Jiřík.

»Kde je Slávek?« zvolal Tom, rozhlížeje se, když povstal s uvolněným háčkem.

Slávka nebylo nikde vidět.

6. kapitola.

Slávek se učí plovat a veslovat.

»Slávku! Slávku!« křičeli všichni.

»Tu jsem, hoši,« ozval se třaslavý hlásek shora.

Pohlédli vzhůru a s úžasem objevili mladého pana Slávka, sedícího čtyři metry nad zemí obkročmo na silné haluzi.

»U všech všudy,« volal Harry, »jak ses dostal tam nahoru?«

»To sám nevím. Nevěděl jsem, že bych dovedl vůbec vylézt na strom. Ale když se ta strašná želva vyvalila na břeh — ta nestvůra! — bylo mi, jako bych byl schopen všeho.«

Až dosud hleděli hoši stále ještě s vyjevenýma očima na Slávka, ale po tak upřímné odpovědi se dali do hlasitého smíchu.

»Vám se to dobře směje,« mluvil ustaraně, »ale ve skutečnosti není mé postavení nijak k smíchu. Jak se dostanu dolů? Och, kdyby mě viděla matka, jistě by omdlela!«

»Jeden způsob by byl slézt,« suše navrhl Tom, jako by udílel vzácnou radu.

»Kdybys chtěl chvíli počkat,« nabízel se Harry, »přinesu sekeru, podetnu strom a tak tě dopravím bezpečně na zem.«

Slávkova tvář nejevila přílišnou vděčnost za tyto moudré návrhy.

»Nešlo by snad sehnat žebřík?« pronesl nesměle.

Tato žádost způsobila nový výbuch smíchu.

»Jejdanenky!« bědoval. »Jakživ jsem nebyl v takové nesnázi.« Jeho rtíky se třásly a oči se mu zalévaly.

Jan nemohl vidět svého bližního v zármutku. Ta smutná líčka, shlížející naň s hlubokým hořem, jej nesmírně dojíkala.

»Máš pravdu, Slávku,« pravil. »Čiň přesně, co ti řeknu, a za chvíli budeš s námi na pevné půdě. Nebude to těžší, než kdybys měl sejít po schodech. Prostě postav nohy tam na větev pod tebou a pak ti povím, co dál.«

Slávek, který měl velkou důvěru ve statného Jeníka, ihned se rozveselil a chutě poslechl.

»Teď se rukama chyť větve, na níž stojíš, a nohy spusť. Výborně!« Jeník uchopil Slávka u kotníků a zlehka jej postavil na zemi.

»Nejsem ještě pravým hochem,« pravil Slávek pokorně, »ale až opět spatřím nějakou želvu, udělám to lépe — uteču.«

Společnost se jala znovu rybařit. Za hodinu ulovila asi tucet různých ryb, těžších i lehčích. I Slávek připojil k společné kořisti osm okounků.

»Slyšte,« promluvil Tom, pohleděv na hodinky, »byl by asi čas na plování.«

»Snad byste zde nechtěli plovat?« zvolal Slávek.

»Proč by ne?«

»Chňapaly by nám želvy po lýtkách. Brr!« a Slávek se otrásl.

»Toho všeho netřeba se bát,« upokojoval ho Jírka. »Želvy se příliš nestarají o lidská lýtka. Drží se zásady: žít a nechat žít.«

»Ty ovšem půjdeš s námi,« dodal Tom, jako by nebylo jiné možnosti.

»Já? To ne, věru, ne — nemohu!«

»Tuhle koukej!« pravil Tom, vytahuje z vaku nové plavky. »Toť dárek pro tebe, Slávku!«

Místo aby jej přijal, skryl Slávek ruce za zády a couvl s pohybem, jenž vyjadřoval jiný pocit než vděčnost.

»Jakže?« pozastavil se Tom. »Tohle je způsob, jak se přijímají dary?«

Při této výčitce vykouznil Slávek, jemuž byla zdvořilost přímo vrozena, s velkým přemáháním vděčný úsměv na líci. Pokročil a přijal dar s lehkou úklonou.

»Děkuji ti, Tome! Jaké to pěkné plavky!« chválil, drže je před sebou a prohlížeje si je spokojeně. »Jsou vkusněji pruhované než zebří kůže. Uložím si je do skřínky v ústavě a kdykoli se na ně podívám, vždy si vzpomenu na tebe, Tome!«

Tento zvláštní způsob používání plavek se Tomovi zcela nezamlouval.

»Co tě nemá, Slávku! To přece není má fotografie, aby ses na ně jen díval. Koupat se v nich máš. Plování není tak nesnadné. Plovat je mnohem lehčí než vylézt na strom.«

Jak jsme již pozorovali, bylo Slávkovi největším potěšením působit druhým radost. Viděl, že by ho Tom rád přiměl k pokusu v plování, a proto se podrobil s největší ochotou, pokud mu to jeho odpor k želvám dovoloval.

Tomovu povzbuzování se podařilo, že Slávek pobyl půl hodiny ve vodě a učinil již jakési pokroky v plaveckém umění.

Právě si opět oblekl šaty, když při pohledu na jezero se mu vydral z úst radostný výkřik. Čluněk, řízený Harrym a poháněný Jirkovými vesly, mířil přímo k břehu.

»Jirko, vezmi mě s sebou!«

»Co, ty chceš do člunu?« divil se Tom škádlivě. »Tam je nebezpečno. Víš, že se čluny lehce převrátí.«

»Nechť! Nebojím se,« stál na svém lehkomyšlný Slávek. »Musím se naučit veslovat!«

»Skoč sem!« zval ho Jirka, když člun přídí přirazil u břehu.

Slávek si sedl vedle Jirky uprostřed loďky.

»Teď nás, Tome, odstrč!« žádal Harry.

Tom vyhověl a člun se vzdaloval.

»Půjč mi jedno veslo, Jirko, abych se mohl cvičit.«

»I třeba obě,« odpověděl Jiří, »ale nejprve to zkus s jedním. Především se snaž zachovat pravidelný úder.«

»Pravidelný úder? Čímpak?«

»Asi sekyrkou,« vmísil se posměváček u kormidla.

»Nedbej, Slávku, na Harryho! Údery se činí veslem. Celé mistrovství záleží v tom, že zároveň se mnou veslo posuneš dozadu, vložíš do vody a potáhneš. Další věc, již se pak naučíš, bude asi, jak se chytá rak.«

»Je snadno chytnout raka?« otázal se Slávek nevinně, dělaje své první pohyby veslem.

»Tak snadno, jako se svalit se špalku,« podotkl neumlčitelný Harry, »a také skoro v témže slohu.«

»Jak se to dělá?« naléhal Slávek, kloně se vzad při svém třetím úderu.

»To přijde samo od sebe,« poučoval Harry s tlumeným smíchem. »Nemusíš se ani namáhat. Dostaneš jej, ani se nenadáš. Naučíš se tomu zcela určitě.«

Při šestém úderu opominul Slávek vnořit veslo do vody, přesto jím silně zatáhl. Následek byl, že se náhle převrátil nazad a byl by se pořádně udeřil do hlavy, kdyby ho Harry včas nezachytil, který předvídal tuto nehodu. Jeho nohy opsaly při tom ve vzduchu řadu rychlých, nepravidelných křivek.

»Už to umíš!« oznámil Harry, zatím co Jiří se smíchem držel veslo bez hnutí. »Tak to je! To je chytání raka!«

»Ovšem,« přitakal Jiřík, pomáhaje Slávkovi zaujmout bývalou polohu, »nejlepší použití této nové znalosti je nepoužít ji nikdy znovu.«

Slávek, rozveselen svou novou zkušeností, upravil si čapku, strásl kadeře do týlu a jal se horlivě veslovat. Zanedlouho se mimovolně pomstil Harrymu za jeho dobírání. Jako všichni začátečníci stříkal vodu na všechny strany. Když se jednou Harry opět z plna hrdla smál jeho neobratností, Slávek zcela náhodou vmetl veslem dávku vody do široce rozevřených úst mladého pána. Smích se zalkl, jako by uhasl drobný plamének.

Když v jednu hodinu zasedli k obědu, Jan zjistil na obou tvářích Slávkových nádherné rudé růže.

»To je pohybem,« vysvětloval Jirka.

»A tím se stáváš hochem,« dodal Tom.

»Ano,« volal Slávek, »tím to je! A teď jsem raději hochem než čímkoli na světě. Ó, jak mám hlad! Nikdy jsem neměl takovou chuť, co si pamatuji!«

»Plování dělá hlad a řádná kuchyně jej tiší,« řečnil Harry, který, připraviv ryby s velkým zdarem, naparoval se opodál v bílé zástěře a s nemalým uspokojením viděl mizet své pokrmy.

Odpoledne uběhlo šťastně; ryb bylo naloveno dost a dost. Též zpáteční cesta byla rozkošná. Slávek zůstal až do konce v dobré náladě a neúnavně zpříjemňoval chůzi zpěvem.

»To bude dlouhatánský dopis,« pravil, když se blížili k ústavu, »co napíše matince a sestře Mařence. Vylíčím jim, jak jsem se naučil skákat, házet míčem, lovit ryby, veslovat, chytat raky a plovat.«

»Ani tomu všemu neuvěří,« mínil Jirka.

»I ano, uvěří,« tvrdil Slávek, »vždy věří tomu, co jim říkám.«

»Jen jednu věc jsi vynechal,« vážně připomínal Tom, »právě tu nejdůležitější.«

»Kteroupak?«

»Že ses naučil vyšplhat na strom.«

7. kapitola.

Spiklenci.

Zlá bouře se stahovala nad oddělením malých. Došlo k ní tímto způsobem.

Asi měsíc po událostech vyprávěných v předešlé kapitole — hleděl si Richard nějak osladit prázdný den, jež dal představený koleje studentům na oslavu jakési místní události. Ve společnosti několika podobných druhů neklidně se potuloval po hřišti, hledaje přiměřenou zábavu na vzpružení pokleslé mysli. Pro různé přečiny a zvláště pro surový, ale nezdařený pokus se strašidlem byla mu škrtnuta vycházka. Této výhody se totiž dostávalo jen těm, jejichž celkové chování skýtalo jakousi záruku spolehlivosti. Nebyla jemu jedinému svoboda takto omezena. Skoro všechny jeho vyvolené společníky stihla tatáž klatba.

Sem a tam pobíhající, přišli náhodou k umyvárně. Tato místnost bývala kromě určené hodiny po celý den zavřena.

Při této příležitosti však zpozorovali, že je otevřena. To vzbudilo jejich zvědavost. Vstoupili. Uvnitř byl pouze malý hošík, který si čistil boty. V jeho obličejí se při vstupu Richarda s družinou zračilo leknutí.

»Nechodte sem, prosím,« žadonil, »zapomněl jsem zavřít. Pan Kan (spoluprefekt pana Medlona) mi uložil, abych dveře za sebou zamkl. Jestli se něco stane, dostanu za to já.«

»Á, tos ty, Karlíku?« pravil Richard, nedbaje jeho prosby. »Měls jít na vycházku, ty přece patříš k hodným chlapečkům. Co tu děláš?«

»Chystám se jít naproti mamince na nádraží. Přijede v deset hodin.«

Richard měl špatnou náladu a v takové chvíli bouřil duch vzpoury v jeho srdci. Cítil nehoráznou chuť provést něco proti předpisům.

»Dobrá, klid se odtud, Karlíku,« poroučel. »My se tu chvílku pobavíme.«

»Ale já vás tu nesmím nechat,« namítal svědomitý Karlík. »Musím umyvárnu zamknout a klíč odevzdat panu Kanovi.«

»Že musíš? To zrovna ne! Hleď, ať odtud zmizíš! Rozumíš?«

»Dobrá,« pravil capart, sebrav všechnu svou odvahu, »učiním, jak jsem řekl. Můžete zde zůstat, chcete-li, ale já půjdu a zamknu vás.«

»Ale, ale, to by bylo! Co on si nemyslí!«

»Poslyš, Richarde,« tiše navrhl Sommer, »což abychom zde zavřeli jeho?«

Karlík přikročil odhodlaně ke dveřím a vyňal z kapsy klíč. S chvějícími se prsty strkal jej do zámku.

»Půjdete nebo zůstanete?« tázal se bázlivě.

Místo odpovědi Richard dítě neurvale odstrčil, chvatně vytáhl klíč ze zámku a dal si jej do kapsy. Jeho společníci si již počínali jako doma na dobytém území. Rozmetávali mýdla, hřebeny, kartáče a jiné toaletní předměty, stříkali

po sobě vodou a tropili jiné klukoviny, jež někteří hoši hrubšího zrna mylně pokládají za žert.

Ubohý Karlík se rozplakal, hledě na toto pustošení. Mučila ho úzkost, že se opozdí, ale s druhé strany se obával vydat umyvárnu těmto ničemům na pospas.

»Uvidíte,« vzlykal, »půjdu a povím panu Kanovi, že jste mi vzali klíč. Je to má povinnost.«

»Opovaž se!« pohrozil Richard.

»Zamkněte ho tu!« opakoval Sommer svůj dřívější návrh.

»Ne,« odporoval Richard, »potřebujeme umyvárnu sami pro sebe.«

»Mám lepší nápad,« ozval se Petr. »Což abychom jej vsadili do skladiště bot?«

Pod schody, vedoucími z umyvárny do ložnice, byla malá, temná komůrka, v níž byla odkládána obuv, míče a jiné kožené předměty.

Když Karlík uslyšel tento krutý návrh, viděl, že ho spasí jen rychlý útěk. Ale bylo již pozdě. Zákeřnický Petr se postavil mezi něho a dveře a když Karlík chtěl proklouznout, popadl jej pevně kolem pasu.

Krutost je nakažlivá. Richard sám sotva by měl za obyčejných okolností zalíbení v takovém jednání. Ale v takové společnosti našla Petrova zlá rada přístup do jeho srdce. Je těžko, milý čtenáři, být lepším než společnost, v níž dlíme.

Chycený Karlík zakvikl strachem a vzpíral se, jak mohl, aby se dostal ze zajetí. Ale co zmohl proti třem, kteří ho vlekli k temné komůrce, kam čtvrtý pospíšil otevřít dvířka.

Vyděšený Karlík ječel dále. Nebyl nikterak strašpytlem, ale byl ještě dítě — a děti, nemají-li neobyčejně silné nervy, děsí se představy, že by měly být zavřeny samotny potmě.

»Přestaň kvičet, slyšíš?« vyhrožoval Richard, »nebo ti zacpu ústa!«

Richard ještě mluvil a již Petr chňapl pravicí po ručníku na vedlejším umyvadle a cpal jej Karlíkovi do úst.

Náhle byl Petr mrštěn ke zdi, ručník mu vypadl z ruky a v očích se mu zajískřilo, jak bouchl hlavou do stěny. Slyšel, jak se říká, všechny andělíčky zpívat.

»Vy zbabělci!« vykřikl Tom Poctiva, uděluje druhý úder Richardovi do prsou a třetím povaluje Sommera přes blízkou lavici. »Vy zbabělci!«

Toma přivolalo na dějiště Karlíkovo ustrašené volání. Příkvapil tak rychle a neočekávaně, že dal oněm třem zbabělcům ucítit svou pěst dříve, než si uvědomili jeho přítomnost. Ale když se Sommer převalil přes lavici, jiní chlapci se vrhli na Toma zezadu, stiskli ho a srazili k zemi. Tak i Tom byl v tísní.

Petr byl vztekem všecek bez sebe; zesinal a na rty mu vystoupila pěna. Chystal se Toma, přimáčknutého k podlaže, tlouci po nechráněné tváři, ale chladnější Richard mu v tom zabránil:

»Přestaň! Zavřeme oba dva!«

Petr, ač nerad, povolil.

Avšak nebylo tak snadno provést tento zlepšený plán. Na dvanáctiletého hochu byl Tom nezvykle silný; když se ho snažili zdvihnout, kopal a zmítal sebou tak, že několik z nich zle pošramotil a jeden ze zbabělců hekaje, zalezl do kouta. Ale mladí ničemové nepovolili. Nejdříve snadno odvěkli Karlíka do komůrky, kde nechali jednoho na stráži, a pak přiložili ruku k přemožení Toma.

»Ano, zbabělci jste jeden jako druhý!« vydechoval bojující hrdina. »Jste nejsprostší banda, která kdy byla v našem ústavě!«

»Dejte mu roubík! Svažte ho! Zavažte mu oči!« vyl rozzuřený Petr.

Chystali se vykonat tyto mstivé rozkazy, když se rozletěly dveře umyvárny a nová tvář nahlédla dovnitř.

Okamžitě byl Tom uvolněn. Před nimi stál pan Kan. Pod jeho pohledem se hoši zahanbeně schoulili; na jejich tvářích přešla zlost v bázeň před očekávaným výbuchem nevole. Ale prefekt, stojící ve dveřích, nepromluvil. Jen zíral s jednoho na druhého, jako by se snažil vyčíst z jejich rysů celý průběh události.

Mezi všemi jediný Tom nepřišel do rozpaků. Zvedl se a klidně si oprašoval šat, jako by byl zvyklý být surově tahán po zemi, načež se obrátil ke Karlíkovi, který již vyšel z temné komůrky, a řekl přívětivě:

»Tu máš bonbonek, Karlíku!«

Chvilí pan Kan ještě tak zíral na postrašenou skupinu a v jeho obličejí se znenáhla rýsoval nikoli hněv, nýbrž zármutek.

»Kdybych to nebyl viděl,« pravil konečně a jeho hlas se třásl, jako by zadržoval slzy, »sotva bych uvěřil, že by studenti svatojirské koleje byli schopni takového zbaběloství. Ano, týrat bezbranné dítě je jednání surové a zbabělé, ovšem i nekřesťanské.«

Na okamžik se odmlčel. Jeho zármutek doléhal na vinníky tíže než sebeprudší hněv. Kromě Petra se všichni opravdu styděli.

»A nyní, klidte se odtud všichni kromě Toma a Karlíka,« dodal prefekt. »V nynějším stavu nejsem s to určit vám trest. Musím si to rozmyslit.«

Kdyby byl prefekt propukl v zlostné hromování, snad by se provinilci tvářili troufaleji. Ale tento projev nelíčeného zármutku je zcela překvapil a zarazil. Rdíce se hanbou, plížili se z místnosti.

»Tome,« pravil pan Kan soucitně, »doufám, že nejsi příliš pohmožděn. Vypadáš, jako by tě zřídili dost nepěkně.«

»I mně nic není,« odpověděl Tom vesele. »Měl jsem trochu víc pohybu, než jsem si přál, ježto mám před sebou dnes odpoledne delší procházku — ale to nic!«

»Jsi dobrý hoch,« pravil prefekt srdečně. »Karlíku,« pokračoval ke Karlíkovi, který stěží tlumil pláč, »měl by sis raději pospíšet, abys byl včas u vlaku. Utiš se a okartáčuj! Pojď, pomohu ti.«

Pan Kan vlídně očistil oblek malého trpítele, narovnal mu vázanku a napustil do mísy vody.

»Spláchni si slzičky, chlapče! Maminka by měla starost, kdyby poznala, žes plakal. A neboj se, že tě budou tí klacci ještě obtěžovat. Tohle práčství musí přestat.«

»Oni nejsou, myslím, všichni zlí,« pravil Tom, který měl své osobité názory o školní mládeži. »Soudím, že tlupa je dělá zlými. Někteří z nich byli dost hodní, než se dostali dohromady.«

»To asi máš pravdu, Tome. Nuže, Karlíku,« oslovil hošíka, »vydáš-li se hned na nádraží, přijdeš tam ještě včas.«

Karlík hleděl opět jasně a šťastně do světa a vděčně se usmál.

»Děkuji vám, pane prefekte. Zas mi je, jako by se nic nestalo, a maminka nic nepozná. S Bohem!«

V nejlepší náladě se dal Karlík na cestu k nádraží. Prefektova laskavost a Tomova hrdinská nesobeckost daly mu nový, vznešený pojem o dobrotě proti krutosti jeho utiskovatelů. Takto řádění zlých lidí tím jasněji osvětluje krásu ctností.

Když Tom vyšel z umyvárny na hřiště, porozhlédl se po svých nových socích. Byli v chumáči v rohu. Zamířil přímo k nim.

»Poslyšte, hoši,« pravil klidně. »Budu upřímný a povím vám rovnou, co si myslím. Vy všichni jste zde noví, a proto vám oznamuji, že zdejší chovanci nepěstují rváčství nebo týrání menších chlapců.«

»Chceš tím říci, že jsme rváci, Tome?« tázal se Richard výhruzně.«

»Proč by ne?« odpovídal Tom nebojácně. »Ale počkej, až domluvím. Naši hoši vás ještě neznají a nevědí, že rád zlobíte menší chlapce. Pamatujete se, jak jsem vás zastihl při škádlení Slávka? Nuže, kdybych to byl pověděl druhým, byli by vám dali za vyučenou. Povím-li, co se stalo dnes, žádný slušný hoch na hřišti nebude s vámi vůbec mluvit. — Nechci nic prozradit, dokud se budete chovat náležitě. Jakmile vás však opět přistihnu při nějakém sprostém kousku, rozhlásím to po celém hřišti. Pak bude s vámi amen.«

»Počkej, Tome,« ozval se Petr. »Chceš se bít?«

»Ale kdepak! Bít se mí protiví.«

»Bojíš se mne tedy?« tázal se Petr, napřahuje pěsti. Tomova krotkost mu dodávala odvahy.

»Nu, trošku se bojím,« připouštěl Tom.

»Tak jsi baba,« pravil Petr. »Pojď sem, já se nebojím hocha mé velikosti.«

»V tom právě je potíž,« odsekl Tom. »Nejsi v mé velikosti, naopak dost menší. (Skutečně byl Tom větší o několik centimetrů než jeho protivník.) Proto se bojím, že bych ti ublížil, a to by mě velmi mrzelo. Ale i kdybys byl tak velký jako já, nebil bych se s tebou. Je to hloupé, a co víc, i špatné.«

Nato se obrátil zády k bojovnému Petrovi a sebevědomě odcházel.

»Bídny pokrytec!« syčel Petr.

»Není tak zlý,« mínil Richard, jehož lepší stránka se dobývala navrch. »Myslím, že mluvil poctivě a upřímně.«

»Ano,« doložil Sommer. »Soudím, že Tom má zcela pravdu. My jsme chybili. Co živ mi nebylo tak mizerně, jako když nám pan Kan domlouval. Viděl jsem vše jinak, když přišel.«

»Och, ty syrovátko!« posmíval se Petr jízlivě. »Chceš nás opustit?«

»Ne — to ne,« zakolísal Sommer pod pohrdavým pohledem Petrovým. »Zajisté musíme držet dohromady; ale — ale mohli bychom být snad trochu opatrnější, abychom se nedostali do bryndy.«

»Tak jest,« přisvědčil Richard. »Budeme se bavit, ale tak, abychom nepřišli do bryndy, zvláště abychom neměli proti sobě Toma. Má největší vážnost mezi sobě rovnými na hřišti. Jen Jan a Jiří mají větší vliv.«

»Tak ty také zalézáš do koutku?« rýpal Petr. »Inu ano, ty máš pravdu, Tom má také pravdu a tak spolkneme všechno, co Tom říká. Tom řekl, že jsme zbabělci — zbabělci!« opakoval úskočný dareba. »A to právě ze sebe uděláme. Strpíme, ať nás pan Tom dostane do bryndy a ještě nám za to nadá. Měl pravdu — jsme zbabělci!«

Petr mluvil jako dokonalý padouch, jímž na svůj věk skutečně byl. Všichni se svíjeli pod jeho záludnými slovy. Ještě před chvilkou někteří z nich již vstupovali na cestu k lepšímu, avšak byli zbabělí, ovšem v jiném smyslu, než minil Petr; nebyli dost stateční, aby odolali pošklebkům jednoho špatného hochy.

»Počkej, Petře,« pravil Richard, v němž dobré hnutí bylo opět potlačeno. »To nikdo neřekl, že si dáme od Toma nadávat bez oplátky.«

»Opravdu? Pak jsem se tedy mýlil. Přece jsi tak mluvil?«

»Ne, tak jsem to nemyslel,« prohlašoval Richard, boje se, aby mu Petr nepřebral velení. »Naopak, já zamýšlím dát Tomovi takovou lekci, že na naši tlupu nezapomene do konce života.«

Tato slova stačila. Vše se vrátilo do starých kolejí. Poslední věci se staly horšími než první. Mstivost — nízká, hrubá, slepá mstivost vnikla do srdce všech. Petr se usmál; přivedl věci tam, kam chtěl.

»Výborně!« zvolal. »Richard, tys chlapík! Nevím, zdali máš nějaký určitý plán, ale já bych mohl něco navrhnout.«

»Pověz!« zvolali ostatní dychtivě.

Srazili se k sobě těsněji a začali se šeptem radit. Zakrátko se od nich odloučil Sommer, který patrně nesouhlasil s předloženým návrhem, a loudal se po hřišti. Opustil tlupu.

Na druhém konci hřiště stál také již pan Medlon a probíral s panem Kanem nechutnou ranní příhodu. Za hovoru bedlivě pozoroval hlouček hochů, jejichž tajná porada podle jeho zkušeného úsudku nesloužila asi dobrému účelu.

»Dejte pozor na ony hochy,« pravil. »Tam se něco kuje. Neztratíme-li dnes souvislost událostí, budeme mít zítra jasný případ a tlupu rozbijeme. Je to nejhorší spřež chlapců, jakou jsem tu v ústavě kdy měl. Zdá se mi, že je mezi nimi vykutálený pohlavár, ale Richard to není. Vypátráme-li skutečného náčelníka, bude s ostatními lehká práce.«

»Myslíte, že Richard není tím, kdo vede?« tázal se pan Kan. »Jistě je z nich nejsilnější, vždy v čele.«

»On je jen figurkou, kterou asi posunuje někdo jiný. Dá Bůh, že zítra to budeme již vědět, neboť vidíme, že cosi dozrává. Tlupa ztratila již jednoho člena. Sommer je něčím znechucen a odloučil se od nich. Bude dobře udržet ho mimo jejich dosah, aby se opět nezviklal. Sommere,« zavolal na hochy, zamýšleně kráčejíciho kolem. »Pojď sem na chvíli!«

Sommer se přiblížil smekaje.

»Neudělal by sis vycházku do vsi?«

Chlapci zazařily oči. Jít do vsi bylo výsadou, a obstarat přitom něco pro prefekta, bylo zároveň poctou.

»Rád, pane prefekte.«

»Dobře. Zde máš dopis pro redaktora místních novin. Odevzdej mu jej a řekni, že se za hodinu vrátíš pro odpověď. Mezitím se můžeš projít.«

»Děkuji, pane prefekte,« a Sommer se bystře vydal na svou pochůzku. Včasným projevem prefektovy důvěry byl posílen ve svém rozhodnutí, zřící se dosavadní společnosti.

Nicméně nebylo jeho obrácení úplné. Když tak krácel ke vsi, sváděl se v něm prudký boj mezi probuzeným svědomím a lidskými ohledy. Věděl, že se strojí mrzký plán, který by mohl Tomovi vážně ublížit; věděl také, že jedno slovo od něho by mohlo odvrátit nebezpečí. Ale co by ho to jedno slovo stálo! Pohrdání jeho dřívějších přátel, jejich posměšky a nadávky! Nikoli, tolik nelze po něm žádat. Ani za nic nepřiloží ruku k jejich dílu, ale jinak nikomu nic neřekne.

»Možná,« smlouval sám se sebou, »že něco překazí jejich plán. Kéž by! Ale nemohu přece žalovat na kamarády.«

Avšak toto řešení ho stále jaksi neuklidňovalo.

»Vím, co udělám,« řekl si s úlevou. »Nepřijde-li Tom zpět do večera před spaním, povím to.«

Tím ovšem činil jen malý ústupek svému svědomí, které mu připomínalo povinnost, aby oznámil hrozící nebezpečí ihned. Přes touhu se polepšit byl ještě zbabělcem. Doufejme, že modlitba a vytrvalost mu dá včas pravou zmužilost.

8. kapitola.

Zoufalé rozhodnutí.

Kde byl mezitím Slávek celé to ráno? Klidně seděl u svého stolku ve studovně. Přílišný pohyb ho zase ochromil. Jen s obtíží a bolestí mohl hýbat nohama. Nic nevěda o událostech, vyprávěných v předešlé kapitole, četl stranu za stranou Diona a Sibylly. Teprve hlas zvonku ho vylákal k obědu v jídelně.

Odpoledne bylo vábivé. Oteplilo se a vyjasnilo, i vyšel se svou knihou na hřiště, kde si vyprosil dovolení pana Medlona, aby se směl uchýlit do stinného zákoutí za starou kostelní budovou. Tam se zakrátko všecek zahloubal do povídky. Býval do četby tak zabrán, že mu Tom mohl vybrat kapsy, nacpat je kamínky, zamotat mu vázanku nebo provádět jiné žerty, aniž to Slávek pozoroval; potom se moc divil, jak se mu to stalo. Tentokrát nebyl Tom u něho

a Slávek se vznášel ve vyšších oblastech. Křik na hřišti, dunění kolemjedoucího vlaku, švitoření dosud neodletělých ptáků, občasné rachot těžkých vozů — tyto a jiné zvuky nepronikly k jeho vědomí. Tak mýjely hodiny a Slávek stále dlel v jiném kraji a mezi jinými lidmi.

Do jeho blízkosti se přikradli dva chlapci k vážnému hovoru, nevědouce o Slávkovi, kterého zastírala vyčnívající opěra staré budovy. Ježto se hovor dál takřka u jeho uší, Slávkovi nejasně bylo, že není sám, ale bylo to jako v polo-snu. Slyšel, ale nevnímal smysl slyšených slov. Náhle vyslovili hoší jméno, které ho rázem vytrhlo ze zašlých dob do přítomnosti; kniha mu málem vypadla z rukou.

Ano, to byla slova, jež upoutala jeho pozornost: »Tom Poctiva by mohl dostat zápal plic nebo něco podobného, zůstane-li celou noc venku v mrazu a mokru. Skoro jistě bude dnes v noci chladno. Pravím ti, tohle jde příliš daleko. Je to špatnost, je to zločin.«

Slávek poznal, že je to hlas Sommerův.

»Inu,« pravil druhý, jež Slávek nebyl s to rozpoznat, »nyní je příliš pozdě učinit něco proti tomu. Divím se, jak Petr dovedl vyzvědět, že Harry a Tom si odpoledne vyšli k Pónské říčce. Petr, Richard a dva druzí kromě mne a tebe šli na procházku s prefektem, a když se prefekt zastaví k odpočinku, vezmou si dovolení na malou obchůzku. Pak prý se oddělí od ostatních a po návratu domů se vymluví, že prý zabloudí. Jakmile se však dostanou prefektovi s očí, rozběhnou se k starému valu — víš, kde byla dříve pevnůstka na prérii proti Indiánům. Tam v úkrytu budou čekat, až Tom a Harry půjdou mimo. Potom je oba spoutají, dají jim roubík a přiváží je k nějakému stromu nebo kolu.«

»Pročpak chtějí svázat také Harryho?« tázal se Sommer.

»Petr na tom trval. Že prý by Harry všechno zmařil, kdyby ho pustili.«

»Možná, že je vůbec nechytanou,« pravil Sommer. »Tom může jít domů po dráze.«

»Nepůjde. Přejde jistě tam, kde naň chtějí číhat. Petr vyslídil, že u valu mají pasti na králíky a že na zpáteční cestě je zamýšlejí prohlédnout.«

»Bojím se, že to oba zle odstůňou,« pravil Sommer smutně. »Petr kluky navede, že budou krutí jako dravci. Znam to z vlastní zkušenosti. Svází ubožáky, že nepohnou ani údem, a tak snad budou nuceni ztrávit celou noc v mrazu. Proč jsem jen hned ráno nic neřekl? Teď už se, myslím, nedá nic dělat.«

Představte si Slávkovo leknutí a úzkost při těchto slovech! Jeho nejlepší přítel v nebezpečí! Co počít! Zde sedí, neschopen učinit krok bez bolesti, a Tom s Harrym na míle daleko od něho!

»Můj Bože,« zašeptal Slávek, »dej mi osvícení, dej mi milost!« Slávek měl krásný zvyk, utíkat se k Bohu ve všech nesnázích. Jemu byla modlitba životní potřebou, nikoli jen povrchním úkonem.

Několik minut se modlil a uvažoval, uvažoval a modlil se, zatím co oba rozmlouvající opět odešli na dvůr. Konečně odhodil knihu a přes svou ztuhlost chvátal na hřiště, kde se úzkostlivě rozhlížel. Jen pár hochů bylo vúkol, ale mezi nimi žádný přítel, s nímž by se mohl poradit.

»Ó, kdybych našel Jendu nebo Jirku!« pomyslí si.

»Pane prefekte,« oslovil pana Medlona, »můžete mi říci, kde bych našel Jana Donnela nebo Jiřího Keenana?«

»Jsou na vycházce, Slávku,« odpověděl pan Medlon, který ihned postřehl hochovo neobvyklé vzrušení, »a vrátí se pravděpodobně až k večeru. Co je ti, chlapče? Netrápí tě něco?«

Slávek se chvíli rozmýšlel, nežli dal odpověď. Jako většina studentů ošklivil si žalování, zvláště když se dala

věc vyřídit bez představených. Proč by se nemohl sám vydat na cestu a varovat Toma?

»Pane prefekte, račte mi dovolit vyjít za Tomem a Harrym. Mám jim říci něco důležitého.«

Prefekt měl jemné porozumění pro chlapecké citění. Poznám, že Slávek má silné důvody pro svou žádost, i nedolhal na něho dalším vyptáváním. Ovšem, kdyby byl tušil, v jak ubohém stavu jsou Slávkovy nohy, byl by asi jednal jinak.

»Ano, můžeš jít.«

»Děkuji, pane prefekte. Nikdy nezapomenu na vaši dobrotu. Mohl byste mi naznačit nejkratší cestu k Pónské říčce?«

»Nejkratší cesta je přes prérii; nejjistější podle dráhy. Ale byls tam již někdy?«

»Ne, pane, ale znám směr,« a Slávek mávl rukou k východu.

»Pak se nesvěřuj prérii; spletl by ses v jejích krabatinách a po hodinovém chození bys shledal, žeš bloudil dokolečka. Raději se dej podél trati. Je to přibližně pět kilometrů, tedy asi hodina rychlé chůze.«

»Jejda,« téměř zaúpěl Slávek, »a teď jsou tři.«

»Přesně tři deset minut.«

»S Bohem, pane,« uvědomil si Slávek, že nesmí ztratit ani minutu; uklonil se svým vybroušeným způsobem a rychle kráčel k bráně ze dvora.

Jeho citlivé srdečko se chvělo úzkostí. Což kdyby je minul?

Právě dostihl brány, když zaslechl své jméno. Obrátil se a spatřil pana Medlona spěchat za ním.

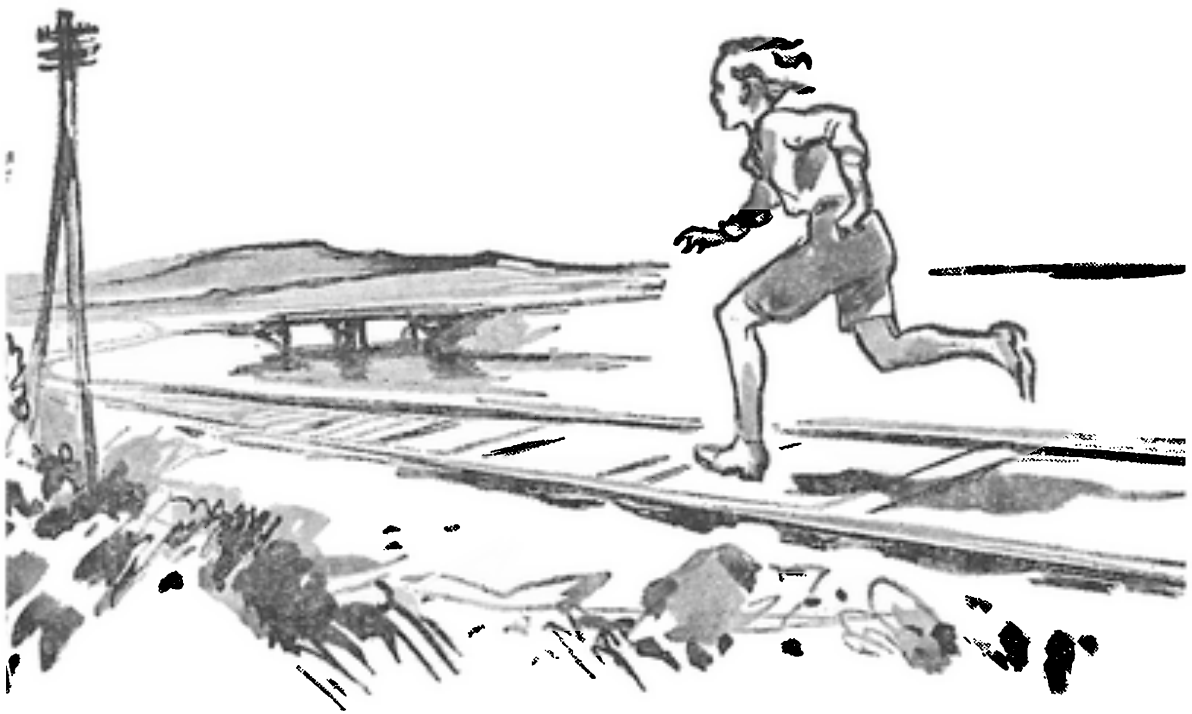
»Počkej chvíli, Slávku,« pravil prefekt, který se patrně zabýval podobným pásmem myšlenek. »Napadlo mne, že bys mohl své přátele minout. Zde ti dávám píšťalku, která ti může dobře posloužit při hledání. Dělá ohromný povyk,

je ji slyšet daleko. Můžeš jí použití, nezahlédneš-li Toma a Harryho.

»Pane prefekte, vy jste opravdu příliš laskav,« zvolal Slávek s výrazem nejživější vděčnosti v modrých očích.

»Co živ budu, nepřestanu se za vás modlit.«

S úsměvem odkvapil, zanechávaje dobrého prefekta v zamyšlení.

Běh s překážkami.

Kapitola 9.

U železniční trati, kam se z hřiště již nedohlédlo, Slávek se rozběhl. Vzrušení dalo mu zapomenout na ztuhlost údů. Kdo ho viděl nyní, neuhodl by, že ještě před málo hodinami stěží se vláčel po dvoře. Několik minut jen rychlý dupot jeho nohou přerušoval ticho, ale k tomuto zvuku se za krátko přidružilo jeho zrychlené oddechování. Ale klusal dále, až se mu srdce tak rozbušilo, že se polekal.

»Och, co si počnu?« zabědoval. »Jsem tak sláb a ubohý Tom je v nebezpečí. Milý anděle strážce, pomoz mi!«

Za pět či šest minut ostrého pochodu přišel k mílníku.

»Jednu míli jsem ušel. Zbývají jenom tři míle. Jen dále!«

Ještě vroucněji vyzývá svého anděla strážného, jež jako katolický hoch viděl opravdu u sebe zrakem živé víry, opět se rozběhl. Ale tentokrát se vyčerpal dříve. Za čtyři minuty krácel zas volněji. Přihlásila se i dřívější ztrnulost. Každý krok byl znamenán bolestí a jemná tvář se mu ruměnila námahou a rosila potem. Avšak pevný zrak a se-

vřené rty svědčily, že v tomto útlém, zmučeném těle sídlí duch a vůle hrdiny. Privil jsem, že každý krok byl znamenán bolestí? Nepochybně byl každý krok zaznamenán i tam, kde nedlí bolest a hoře, ale věčný klid a mír.

Muka rostla čím dál více, až mu slzy vytryskly z očí a stékaly po lících. Jak rád by se byl vrhl na svůdný trávník vedle chodníku a zůstal tam ležet!

»Běda mi!« vzdychal. »Síly mě opouštějí. Ale nepovolím. Půjdu a půjdu, dokud jen budu moci.«

Přes tuto odhodlanost se mu opět sténání dralo z úst.

»Hurá!« zaplesal a div neklopýtł, »druhý milník!«

Jen to vyřkl, když prudký závan severáku mu odnesl klobouk. Ale toho si ani nepovšimł. Co mu bylo nyní po klobouku? Myslel jen na Toma a Harryho. Znovu se rozběhl.

Kupodivu vydržel tentokrát běh déle než při prvním pokusu. Ale jeho něžné rysy byly ztrhány bolestí, jeho dlouhé, zlaté kadeře rozcuchány větrem. Kdo by v tomto ubožáčkovi poznal nyní »maminčina mazlíčka« z minulého měsíce? V tomto útlém těle bílo chrabré srdce.

V běhu klopýtł náhodou o železniční pražec a upadł. Obestřely ho mrákoty s mocnou, slepou touhou zůstat ležet a odpočívát, ať se stane cokoli. Hlava mu klesla a oči se zavřely. V této ztrnulosti Tomova věc se zdála ztracena. Ale jen na chvíli. Otřásl se a otevřel oči. Vrátilo se mu vědomí.

»Pomoz mi, Matko Boží Maria!« zaúpěl.

Silným vypětím vůle se zdvihł a dal se znovu do chůze, ač mu hlava brněla a srdce přímo mlátilo do žeber.

Najednou z jeho vyprahlých rtů vyšel slabounký zvuk radosti. Spatřil most přes Pónskou říčku, daleko sice, ale přece v dohledu.

»Díky Bohu!« řekl či spíše pokusil se říci, neboť rozpukané rty odepřely tvořit hlásky.

Střídavě běže a kráčeje, postupoval vpřed s obnovenou rázností. Blíž a blíže se přisouval most. Naděje mu nahra-

zovala sílu. Ještě několik set kroků a konečně dosáhl mostu, udýchán, pokryt prachem a potem, rozcuchán, ale přece pln radosti se opíral o zábradlí mostu, rozhlížeje se po celém okolí. Než po Tomovi a Harrym nikde ani vidu ani slechu. Vyndal píšťalku a přiložil k ústům. Vydala vysoký, pronikavý hvizd.

Ale co teď? Čekat na ohlas nebo jít podél řeky? Rozhodl se jíti dále. Ale tu se naskytla nová nesnáz. Potok tekł k řece. Neznal krajinu, ale uváživ, že Tom a Harry se chtějí vrátit do ústavu prérií, rozhodl se jít proti vodě.

Nejdříve se pak namáhavě vlekl k návrší, s něhož by snad dost daleko přehlédł klikatý tok potoka. Za vystupování se musel zastavit, hlava se mu točila, cítil, že padne.

»Božské Srdce Ježíšovo,« šeptal, »posilni mne!«

Slávek věřil v modlitbu, proto nebył nikdy oslyšen. Šoupal se dále a za několik bolestných chviliek byl nahoře. Jeho očekávání se částečně splnilo. Návrší skýtalo širý rozhled na zátočiny potoka. Ale po obou hoších ani potuchy.

Slávek se nerozplakal, ale srdce se mu svíralo bolem. Západně od potoka se prerie zvedala do značné výše. Nestály tam nahoře v záři zapadajícího slunce dvě postavy? To nemohl Slávek zjistit; před očima se mu dělaly mžitky. Ano, jistě tam kdosi byl. Snad opravdu oni? Ale i tak nebył s to se jich dovolat. Co počít? Ach, ano, píšťalka! Ještě jednou silně zapískł. Bylo to slyšet? Byly ony postavy, jež zahlédł, pouhou představou jeho obrazivosti nebo skutečně jeho oba přátelé? A obrátili se po zvuku, jak se mu zdáło? Nebył si jist, ale zahvizdł znovu a pokusil se křiknout. Jeho křik však sotva poplašil ptáčka nedaleko švitořícího.

Obcházela ho závrať; sotva věděl, co činí, usilovně se rozhlížel kolem sebe. U jeho nohou ležela dlouhá tyčka — asi ji tam nechali svatojirští studentí po rybářské výpravě. Chvatně přivázal na její hrot kapesník a několikrát jí zamával nad hlavou; pak se zapotácel a bez vědomí padł na zem.

10. kapitola.

Záchrana.

»Slávku, starý brachu, neznáš mne?«

Tom, podpíraje Slávkovu hlavu ohnutým kolenem, vážně shlížel do tváře dítěte.

Slávek právě otevřel oči a radostně se usmál.

»Vodu,« zašeptal.

»Pospěš si, Harry!« zvolal Tom, otáčeje hlavu k potoku.

Harry vyběhl bez dechu na pahorek s plechovkou plnou vody. Slávek ji dychtivě lokal; do bledé tváře se vracela barva.

»Tak to má být, kamaráde,« pravil Tom. »Za chvíli budeš zase jako lusk.«

»Ó Tome!« promluvil, tiskna mu ruku, »málem bychom se minuli.«

»To bych řekl, že ano. Nebýt pekelného povyku, který jsi dělal tou píšťalkou, Harry a já bychom byli nyní již na poloviční cestě k ústavu. Ale co tě ke všem všudy vytáhlo

sem do prémie, ač bys se svýma nohama měl být dávno v posteli? Což kdybys nás tak byl minul? V takovém stavu by ses nedostal domů do noci. Ale sázím se, že za tím něco vězí. Trápil tě někdo?»

»To ne, Tome, chlapci jsou ke mně celkem velice hodní. A jestli mě škádlí pro mé slečinkovské chování, myslí to dobře.«

»Náramně!« poznamenal Tom ironicky.

»Přišel jsem,« pokračoval Slávek, »vám povědět, abyste nešli domů po prerii, jak jste zamýšleli, nýbrž podle trati.«

Tom si zahvízdl.

»Snad nechceš říci,« zvolal, »že ses málem napolo zabil, abys nám pověděl jinou cestu domů?«

»Ano, Tome. Kdybyste šli domů tak, jak jste měli v úmyslu, číhají tam na vás Richard, Petr a ještě několik jiných, ani jich všechny neznám, aby vás svázali a nechali na noc na prerii. Bál jsem se, že vás nenajdu, a o vlas byl bych vás minul, ale nyní jsem úplně šťasten.«

Po prvé za dlouhý čas Tomovy oči se zalily. Harry nepokrytě plakal.

»Nuže, Slávku Wynne, jestli jsem kdy řekl, že nejsi správný hoch, byl jsem osel,« s přesvědčením prohlásil Tom. »Když jsem po poledni odcházel, nemohls bez bolesti hnout nohou a nyní jdeš čtyři míle, abys pomohl hlupákovi, jako jsem já. Vždyť ses skoro umožil pro nás dva. Ó Harry!« a Tom si kradmo utřel oči.

»Jejda,« divil se Slávek, »prosím, prosím, nedělej z toho takové pozdvižení! Vždyť to nebylo tak hrozné, nic mi vlastně není. Nejsm dosud zvyklý rádnému pohybu, proto jsem podlehl. Udělal bych pro vás oba ještě mnohem víc.«

»Nyní teprve vím, co je hoch,« Tom vedl dále svou. »Slávku, jaks to dokázal?«

Slávek vstal.

»Pojďme, chlapci! Je mi dobře a můžeme se vydat k ústavu. Jakživ mi nebylo tak veselo. Nikdy jsem nedoufal, že vám budu na něco dobrý.«

»A jak!« potvrzoval Tom. »Naučilš mě víc než všechny mé knihy.«

»I mne!« připojil se Harry, jehož dojetí se dosti uklidnilo, aby své díky oděl slovy, »a to hned od prvního setkání s tebou.«

Oba přátelé se nemohli dost vynadivit Slávkově šlechetné obětavosti. Ovšem, ocenit šlechetnost dovede jen ten, kdo sám je šlechetný.

»Ale jak se dostaneme zpátky?« staral se Harry. »Jen stěží ses dovlekl až sem, a teď máš před sebou stejnou vzdálenost.«

»Ó, tu já ještě ujdu,« pravil Slávek statečně. »Musel jsem ji sběhnout ani ne za hodinu, a to mě tak unavilo.«

Mlčky se pohybovali k železnici.

»Och,« ozval se Tom, s nevolí svíraje pěsti, »kdyby s námi byl Jírka nebo Jenda, šli bychom přece tak, jak jsme původně chtěli.«

»Ochlazuje se,« poznamenal Harry, »v noci bude mráz. Hu, jen si představ: mrznout tu venku v kansasském vánku a nemoci se ani hnout nebo říci: Jak se máš?«

Za volné chůze jim Slávek vyprávěl, jak se mu poštěstilo vyslechnout spiknutí proti nim; ale jeho hlas byl slabounký a Tom pozoroval s úzkostí, že vrávorá a stahuje tvář bolestí.

Šeřilo se — a ušli teprve půl míle.

»Slávku,« pravil Tom, když hošík ukončil své vyprávění, »ty nemůžeš jít. Kdybych ti tak mohl půjčit své nohy! Ty by byly po prvé na pravém místě.«

»Neboj se o mne, Tome, mně je docela dobře. To víš, že jsem trochu zdřevěnělý. Nejsem dosud vycvičený v běhu.«

»Dobrá,« rozhodl se Tom. »Harry a já ti půjčíme ze svých

nohou, co se dá. Vem ho, Harry, za pravou paži a obejmi ho. Já ho vezmu za druhou. Mysleme si, že jsme policajti a že postrkujeme tohoto mladíka na strážnici.«

»Kéž bychom byli policajty!« rozvíjel Harry vesele Tomův nápad. »Pak bych jen zapískal a přivolal hlídkové auto.«

Takto postupovali se Slávkem dosti dlouho. Ale přes podpírání neušlo jejich pozornosti, že bledne stále více a občas sebou škubne mučivou bolestí.

»A to vše pro mne a Harryho,« uvažoval Tom se slzami v očích. »Neučiníme-li něco, bude zmrzačen na celý život. Lépe by snad bylo, kdyby nebyl nic zaslechl o tom spiknutí. Radši bych ztrávil týden svázan, než vidět to ubožátko v takovém stavu.« Nahlas doložil: »Zastavme se na chvilku a odpočiňme si!« Trávník pod náspem přímo zval k zastávce. Jako na povel svlekli Tom a Harry své kabáty a upravili je za polštář pro malého trpitele.

»Lehni si, Slávku,« pobízel Tom něžně, »jsi tak uhřát, že by ses jistě zchlادil, kdyby sis lehl na holou zemi. Zhlavec tu síce není, ale musíš se spokojit mými koleny.«

S oddaným úsměvem Slávek poslechl. Sotva sklesl, ihned se mu zavřely oči, jako by upadal v bezvědomí. Zděšeně zírali hoši na jeho tichý obličej, který jim připadal jako mrtvý.

»Harry,« zašeptal Tom po krátkém přemýšlení, »Slávek nemůže ani o krok dále. Já zůstanu s ním a zkusím ho nést, a ty uháněj co nejrychleji tam, kde se s drahou křížuje silnice, a hled' zjednat nějaký povoz!«

Bez průtahu se dal Harry v klus jako o závod. Jsa znamenitý běžec, nepochyboval podle svých zkušeností, že doběhne k silnici — něco přes míli odtud — za sedm nebo osm minut.

Slávek právě otevřel oči.

»Díky Bohu!« zvolal Tom. »Jak je ti, starý brachu? Cítíš se líp?«

Churavec postřehl Tomovu starost.

»Ale samozřejmě!« usmál se vesele. »Myslím, že mohu zase jít.«

»Velmi dobře, Slávku! Půjdeme!«

Slávek byl příliš zesláblý, aby vyjádřil překvapení nad neobvyklým jednáním, když ho Tom bez okolků vzal do náručí a tak s ním vykročil. Na štěstí byl Slávek lehký, ač znamenal značné břímě pro dvanáctiletého hochu. Ale Tom byl silný a vytrvalý. Vzpružovala ho i vděčnost a statečnost. Tak se šinul vpřed rychlým a pevným krokem, s klidnou tváří, jako by konal svou každodenní práci, jen hluboký dech prozrazoval těžkou námahu. Slávek byl zticha, ale v očích se mu zračil údiv.

»Nestarej se, Slávku, nedá mi to ani zbla práce,« upokojoval ho Tom. »Naopak, je mi to zcela vhod, aspoň cvičím svaly. Běžel bych s tebou, ale bojím se, že bych zakopl.«

Náhle Tom postřehl v houstnoucím šeru jezdce, cválajícího k nim plným tryskem. Srdce mu zabušilo nadějí, když kůň a jezdec se přibližoval.

»Hurá!« zvolal, rozeznav určitěji blížící se pomoc. »Pomyslil by sis to, Slávku? Že je to pan prefekt Medlon!«

Ztracená ovečka.

Kapitola 11.

Byl to pan Medlon. Několik slov vysvětlí jeho přítomnost.

Když se pan Kan vrátil před večerí z vycházky a hlásil, že schází Richard, Petr a ještě jiných sedm či osm, vzešlo panu Medlonovi světélko. Zřetelně si připomněl dopolední události, oživil si v mysli Slávkovu touhu po setkání s Tomem a Harrym. Zřejmě tu šlo o nějaký zlý počin, jež Slávek se vydal zhatit.

»Pane Kane,« pravil spěšně, »prosím, dohlížejte na hochy při večerí. Já musím ihned přijít té věci na kloub. Bojím se, že se strojí něco nekalého.«

Rychle osedlal ve stáji za ústavem nejrychlejšího koně a vyjel tryskem k Pónské říčce.

Když tak na koni klusal po prérii, zahlédly jeho bystré oči schoulenou postavu, chvatem ustupující pod ochranu starého valu. Přiložil ostruhy a za okamžik překvapil spiklence, seskupené v klubku. Vycvičeným zrakem je přehlédl. Byli tu všichni, jejichž nepřítomnost hlásil pan Kan.

»Ihned jděte domů!« nařídil přísně. »Je nyní dvacet minut do večere. Opozdí-li se někdo z vás, bude s ním naloženo ještě přísněji.«

Zanecháváje bandu ve zmatku a zděšení, popustil koni uzdu a zamířil volnějším klusem k železnici.

Za pár minut spatřil s malého návrší kohosi uhánět podél tratí. V okamžiku byl u něho.

»Ó pane prefekte!« volal Harry. »Právě hledám pomoc. Ubohý Slávek je polomrtev. Najdete ho s Tomem asi míli níže u dráhy.«

»Proč jste ho nevzali kratší cestou napříč prérií, když je tak sláb?« tázal se prefekt nahonem.

»Protože — protože Slávek nechtěl tamtudy jít,« odvětil Harry vyhýbavě.

»Hm! Oddychni si zde, Harry, a počkej, až pošlu za tebou Toma. O Slávka se postarám já.«

Vyrazil vpřed zvýšenou rychlostí, až dostihl Toma, kráčejičího již dost nejistě se svým vzácným břemenem.

»Tys hodný chlapec, Tome! Ale jsi již vysílen. Slávek neví o sobě?«

»Ó, mně je dobře, pane prefekte, dobrý večer,« zazněl Slávkův slabý hlásek. »Jen nohy mi jaksi neslouží.«

»Můžeš mi ho podat sem ke mně, Tome?«

»Zajisté, pane,« přisvědčil mladý nosič, funě jako lokomotiva. »Zdvíhal jsem již těžší váhu.«

Pan Medlon umístil Slávka před sebou, jak pohodlně se jen dalo.

»Ubožátko!« pravil soucitně. »Je to částečně i mou vinou. Měl jsem přece vědět, když jsem s tebou mluvil odpoledne, že nemůžeš chodit.«

»Ó pane prefekte, ani nevíte, jak jsem nyní rád, že jste mi tu procházku dovolil!«

»Nuže, Tome,« pokračoval prefekt, »běž dále podle dráhy a najdeš Harryho, který tam na tebe čeká. Já se

Slávkem vás předjedeme a zmluvíme pro vás oba dobrou večeři, jakou zasluhujete po toliké námaze, že, Slávku?»

Slávek se matně usmál.

»Jak dojdete k ústavu, jděte oba přímo do nemocnice. Přimluvím se u bratra ošetřovatele, aby nachystal večeři pro tři, a to pořádnou.«

Potom pan Medlon obrátil koně a mírným cvalem se bral k ústavu. U dveří nemocnice stanul a sundav hošíka, vstoupil s ním do oddělení malých.

»Bratře, zde je chlapec, který zkoušel, jak daleko mu vystačí síly,« pravil k ošetřovateli, klada Slávka šetrně na lůžko. »Je velmi zesláblý, jak vidíte, a potřebuje něco na osvěženou.«

Bratr pospíšil do sousední lékárníčky a brzy se vrátil se sklenkou lehkého vína.

»Vysrkní to, chlapče, a hned ti bude líp. Jsem rád, žeš přišel,« hovořil, zatím co Slávek prázdnil sklenku. »Právě není živáčka v nemocnici a začalo se mi již stýskat.«

»Mimochodem řečeno,« poznamenal prefekt, »dnes večer vám tu vůbec nebude smutno, zdá se mi. Pozval jsem sem ještě dva hochy, Toma a Harryho. Budou tu co nevidět. Oba se notně nadřeli se Slávkem a proto vás prosím, abyste jim dal stravu a nocleh, jak nejlíp umíte.«

»To také dám,« příkyvoval bratr, dobrácky si mna ruce. »Dostanou večeři, jakou ještě neměli, co jsou v ústavě.«

»Výborně! Mně ještě zbývá leccos vyšetřit, proto vám tyto tři zcela svěřuji. S Bohem, Slávku!«

»S Bohem, pane prefekte! Ani moje sestry, ba ani má matinka by nemohla být ke mně hodnější, než jste byl vy.«

Prefekt se usmál, spěšně odcházeje. Mám podezření, že jeho spěch byl částečně způsoben obavou, že by na něm zpozorovali zardění.

Chovanci již mezitím povečeřeli a ještě chvíli si hráli před večerním studiem. Avšak pan Medlon nešel na hřiště,

nýbrž do svého pokoje. Po studentovi, jež náhodou potkal na chodbě do hlavní budovy, vzkázal, že si přeje mluvit s Richardem.

»Musím najít všechny nitky tohoto případu,« uvažoval u svého psacího stolu. »Hlavní otázka je, k čemu cíhali ti hoši na Toma. A ještě důležitější — kdo je hlavním strůjcem toho plánu? Myslím, že obojí vypátrám bez obtíží.«

Vtom kdosi zaklepal na dveře.

»Dále!«

Vešel Richard, sklíčený, rozechvělý a bledý.

»Nu, mladý pane, tohle je pěkná historka. Nemýlím-li se, řekl pan Kan dnes odpoledne tobě i tvým společníkům, že jednáte jako zbabělci. Zdá se mi, že užil příliš mírného výrazu. Co můžeš říci pro sebe?«

»Věřte mi, pane prefekte, že mluvím pravdu. Já jsem ne navrhl ten plán,« prohlásil Richard. »Stydím se za to, dávám vám své slovo. Když se o tom jednalo, nepřišlo mi na mysl, že nastane tak mrazivá noc.«

»Oho! Vystavení na noční vzduch!« pomyslíl si prefekt. »Zas něco vím.« Hlasitě dodal: »Ale měls na to myslit. Což kdyby si tak chlapci tím přivodili těžké onemocnění?«

»Hned jsem byl proti tomu, aby je svázali a zacpali jim ústa; ale Petr povídal, že by se jejich křikem vše zkazilo.«

»Zajisté,« pravil prefekt, který nyní věděl vše, co chtěl. »Budu o tom uvažovat. Můžeš jít.«

»Pane prefekte, na mou čest, polepším se, dáte-li mi k tomu ještě jednou možnost. Opravdu, chci! Prosím vás, nedejte mě nyní vyloučit z ústavu! Jsem přesvědčen, že bych dovedl být lepším. Nechtěl jsem zajít tak daleko. Od nynějška nechci s Petrem nic mít a uvidíte potom, že budu jinačí.«

Pan Medlon byl skutečně dojat hochovou lítostí.

»Dobrá, pokusím se tě zachránit, Richarde! Zítra si spolu pohovoříme a povím ti, co a jak.«

»Děkuji vám, pane! Učiním, cokoli uznáte za dobré!«

»Myslel jsem si to,« uvažoval prefekt po Richardově odchodu, »hlavním strůjcem je Petr. Richard je pouze jeho nástrojem. Petr asi chlapcům namluvil, že nemohou být vyloučeni, když je jich tolik. Jak silný vliv na ně má, když je dovedl přimět k tak zbrklému kousku! Jistě je to nebezpečný hoch. Co jsem ve Svatojirském ústavě, nezažil jsem tak potřeštěný a zlý podnik.«

Mezitím prožívala společnost v nemocnici »ohromnou jundu,« jak to nazval Harry. Je zcela přirozené, že po tak dlouhém výletě měli Tom a Harry hlad jako vlci, a bratr ošetřovatel jim předložil, jak slíbil, něco mimořádného. Šunka, vajíčka, koláče — jak to vše v nich jen mizelo! Myslím, že tím mladé přátele nikterak nepomlouvám před čtenáři.

Dobrý bratr vyslechl celý příběh, který již znal z vyprávění Slávkova, ještě jednou od Toma a Harryho. Ten se zvláště vyznačoval bujnou obrazivostí a přidával podrobností, jež uváděly v úžas i oba zúčastněné druhy, takže nestačili je opravovat, aby příliš nevybočoval ze skutečnosti. Bratr se nesmírně bavil.

»To je jako v románě,« opakoval, mna si ruce. »Kdybych měl kdy, napsal bych to a uveřejnil.«

Toho památného večera byl Harry vůbec v báječné náladě. Vykládal šprýmy, až se světnice rozléhala smíchem, v němž vynikal Slávkův stříbrný hlásek. Náš malý hrdina byl příliš sláb, aby si náležitě popřál krmí, ale Tom a Harry více než nahradili jeho nedostatek po této stránce. Ale jak se smál! Ač ho nohy bolely, zářil veselím. Když konečně hovor ochaboval, bylo na něm, aby něco zazpíval.

»Nejsi na zpěv příliš unaven?« ptal se Tom.

»Kdepak! Zpěv mě osvěžuje.«

»A mne velice unavuje,« prohodil Harry, ale oči hlásaly opak.

»Nuže, něco na počest našeho hostitele, bratra,« a Slávek procítěně zazpíval Moorovu krásnou píseň:

»Harfa, jež kdys zněla Társkou síní...«

Účinek na bratra byl znatelný. Jeho staré oči se zaleskly nadšením a pak se zamžily.

»Hleďme!« vyslovil se rozníceně. »Nikdy bych si nepomyslil, že takový špunt zazpívá jako operní primadona.«

Zase se rozproudil hovor a smích.

»Kluci,« pravil Slávek, když hodinová ručička byla již těsně u devítky, »tak se mi zdá, že toto je trest za mou marnivost.«

»Co?« tázal se Harry nevinoučce, »Ta večere?«

»I ne, ty ferino! Míním své bolavé nohy.«

»Jak to?« ptal se Tom.

»No, víte, já jsem hodně tancoval se svými sestrami a nemálo jsem myslil, co dovedu. Ale ode dneška,« doložil zkroušeně, »nebudu již nikdy domýšlivý na své nohy.«

»Po tomto poznání,« pravil bratr, »soudím, že bude nejlépe jít spat.«

Mezitím ve studovně se skláněli menší chovanci nad svými učebnicemi a sešity. Pomocný prefekt Kan, který se svého místa měl rozhled po celé místnosti, vycíťoval, že hoši jsou jaksi nesví; ačkolí nic nevěděl o nedávných událostech, ihned usoudil, že se přihodilo něco neobyčejného.

Bloudě očima po stolcích, zpozoroval, že některá místa jsou prázdná; i vyňal »zrcadlo« studovny čili zasedací pořádek a zjišťoval jména nepřítomných.

Právě si je poznamenával, když tiše vkročil pan Medlon, neslyšně prošel středním průchodem, a přiblíživ se k mladšímu prefektovi, zašeptal:

»Je tu Petr?«

»Ne,« odpověděl prefekt Kan, »jeho místo — tam v druhé řadě napravo — je prázdné.«

Petr — utekl.

Neklidná noc.

Kapitola **12.**

Když Richard opustil pokoj pana Medlona, byl změněn. Uznal, že se až dosud pohyboval na šikmé ploše, a úvaha o událostech toho dne mu ukázala, do jakých děsivých hloubek již sestoupil.

Když došel k úpatí schodiště, spatřil, že dveře studovny jsou otevřeny, i vstoupil do ní, aby nemusel prozatím nikomu na oči.

Překročiv práh, byl vytržen z myšlenek přibouchnutím stolku. Zvedl hlavu a shledal, že stojí tváří v tvář Petrovi, který, vztyčen vedle stolku Wynnova, vypadal hodně nesvůj.

»Hledám svou latinskou mluvnici,« mluvil Petr překotně. »Někdo mi ji ukradl.«

»Petře,« pravil Richard, »je mi tě líto. Nechtěl jsem nic vyzvonit, ale byl jsem tak postrašen, když jsem před chvílí

mluvil s panem Medlonem, že jsem prozradil tvou hlavní účast v tomto špinavém kousku. Lituji, že jsem tě dostal do bryndy, ale zároveň ještě více lituji, že jsem se dal tebou vést. Byl jsem blázen.«

»No tak,« pravil Petr s podivným, vynuceným přízvukem, »podívám se po té mluvnici při studiu,« a s výrazem v tváři, na nějž Richard ve světle potomních okolností nikdy nezapomněl, Petr vyběhl ze studovny.

Při večerním studiu Richard ihned zpozoroval Petrovu nepřítomnost, a když si připomněl jeho divné chování a poznámku o ztrátě latinské mluvnice, zrodilo se v něm hrozné podezření.

Ještě se zabýval tímto podezřením, když k jeho boku přistoupil pan Medlon, kterého viděl vstoupit do studovny a mluvit s mladším prefektem.

»Richarde,« zašeptal, »nevíš nic o Petrovi?«

»Po odchodu od vás jsem vešel sem a spatřil jsem Petra. Pravil, že hledá svou latinskou mluvnici a že mu ji někdo ukradl.«

»Hledal ji ve stolcích?« pokračoval pan Medlon.

»Ano, pane prefekte! Aspoň se to domnívám. Když jsem vešel, právě jeden zavíral.«

Pan Medlon popošel po špičkách k Petrovu stolku, nadzvedl víko a prohlédl knihy.

Petrova latinská mluvnice tam byla.

Obličej pana Medlona zůstal nepohnut; věděl, že jsou naň upřeny téměř všechny oči ve studovně.

Vrátil se k Richardovu místu.

»Který stolec zavíral, když jsi vešel do studovny?«

»Wynnův, pane!«

»Dobře. — Nuže, chlapče, vyjdi ze studovny a počkej na mne na chodbě, protože ti musím něco říci. — Neboj se, Richarde,« podotkl vlídně, pozoruje tíseň v jeho tváři.

»Mluvil jsem s představeným o tvém případě a vše bude dobré.«

Richard odešel a prefekt zamířil klidně k Wynnovu stolku.

Nahlédl dovnitř. Slávkova plechová krabice (každý chovanec Svatojirského ústavu měl takovou na uschování dopisů, listin, peněz a drobných klenotů) byla otevřena. Zámeček byl vypáčen. Uvnitř bylo kromě svazečku dopisů několik podobenek. Dopisy byly nedotčeny, podobenky však roztrženy ve dvě — podobenky Slávkovy matky a sester.

»Ubohý Slávek!« pomyslí si prefekt. »Toto zhanobení pocítí víc než ztrátu sebevíce peněz. Kdybych to mohl zařídit tak, aby se to nedověděl! Nemýlím-li se, měl Slávek v krabici i něco peněz. Ano, jsem si tím jist. Dnes ráno mi to říkal. Petr jej okradl.«

Zavřel stolek a opustil místnost.

»Richarde,« řekl hochu čekajícímu venku, »tušíš asi, že Petr byl ve studovně za jiným účelem, než předstíral. Nepovídej však nikomu o svém setkání s ním tam. Petr utekl. I to jsi uhodl, ale zatím to podrž u sebe. Budou-li se tě hoši v přestávce po něm ptát, můžeš jim říci, že byl vyloučen, což je pravda. Tak tedy, hošku, jdi zase k svým knihám!«

Po krátké návštěvě u představeného prefekt se vrátil do svého pokoje a u psacího stolu chvíli přemítal. Zanedlouho očividně našel rozřešení nesnáze, neboť se chopil pera a psal tyto řádky:

»Milý pane Wynne! S politováním oznamuji, že Slávkovy podobenky byly roztrhány. Učinil to hoch, který byl, bohužel, ještě před několika hodinami chovancem našeho ústavu. Slávek je velmi citlivý a bojím se, že by ho velice zranilo toto hrubé zneuctění obrazů těch, jež

miluje. Na štěstí o tom dosud neví. Připojuji zohavené podobanky a prosím Vás, abyste mi ihned poslal jejich duplikáty. Tak se Slávek nikdy nedoví, že ony mu tak drahé rodinné památky byly znesvěceny.

Jsem Váš v lásce Božského Srdce Páně

Francis Medlon S. J.«

Když napsal adresu, zazněl zvonek k pětiminutové přestávce mezi studiem. Pospíšil ke studovně, a když poslední hoch vyšel na dvůr, vzal Slávkovu krabici a odnesl ji do svého pokoje.

Za chvíli vyšel na hřiště. Vál prudký, bodavý severák. Chlapci, kteří se jindy za ochlazení proháněli tím bystřeji na zahřátí, dnes se kupili většinou do hloučků, hovoříce potichu.

»Pane prefekte,« přistoupil k němu Jan Donnel s několika kamarády, »je to pravda, že Petr byl vyloučen?«

»Ano, Jene! — Doufám, že je to poslední hoch, jež letos takto ztratíme.« Nato dal příručním zvoncem znamení k návratu do studovny.

»To je zima!« poznamenal Jan. »Hodně se ochladilo. Petr snad nebude stát dnes v noci na plošině vlaku. Odjel v osm?«

»Pospěš si, Jendo, nebo se zastudíš,« odbyl ho prefekt, odcházeje.

Avšak Janova otázka jej pronásledovala po celou další hodinu. Odjel Petr vlakem v osm hodin? Byla ošklivá noc a snad byl nešťastný hoch někde venku. Jestliže ukradl značnou částku peněz, sotva se odvážil cestovat obyčejným způsobem. Byl dost vychytralý, aby věděl, že po odhalení jeho krádeže by stačil telegram z ústavu, aby naň čekali detektivové na všech nádražích od koleje Svatojirské až do města Kansas, kde bydlil. Podle vší pravděpodobnosti dal se tudíž na cestu k Sykesvillu, kam byly dvě hodiny

chůze. V tomto případě by došel do Sykesvillu nejspíše do devíti.

Pan Medlon vyndal hodinky: do té doby scházelo dvacet minut.

»Jestliže šel pěšky, doufám, že bude brzo v Sykesvillu,« řekl si, chvátaje k nemocnici.

Naši přátelé právě klečeli v modlitbě u svých postelí. Lehce se dotkl Slávkoval ramene a odvedl ho na bok.

»Slávku,« začal, »kolik peněz bylo v tvé krabici?«

»Patnáct dolarů, pane prefekte!«

»Bohužel, byly ti uloupeny, Slávku!«

»Jejda! Doufám, že to neudělal nějaký chovanec.«

»Lituji, že ano. Petr utekl a vypadá to, jako by s sebou vzal tvé peníze.«

»Ubožák! Je mi ho líto. Jak mohl tak hluboko klesnout!«

»Ano, Slávku, ale ty peníze! Co na to říkáš?«

»Nedbám o peníze, pane! Tatínek mí pošle zas. Lituji však toho chlapce. Jak je nešťasten!«

»Nuže, Slávku, nevykládej to nikomu! Musíme zachránit jeho pověst.«

»To se vám podobá, pane prefekte! Vždy jen pamatujete na to, jak šetřit citů druhých lidí. Já bych na to nebyl pomyslel, ale šel bych a vyzvonil bych každému, že Petr je zloděj. Děkuji vám, dal jste mi novou lekci o dobrotě.«

Kdyby náš malý přítel mohl vidět dopis adresovaný jeho otci, ležící nyní na stole pana Medlona, ocenil by ještě více prefektovu šetrnost.

»Ještě něco, Slávku! Vzal jsem tvou krabici ze stolku do pokoje. Máš něco proti tomu, abych si ji podržel na několik dní? Vrátím ti ji v dobrém stavu. Mám tvé svolení?«

»Abyste ji podržel několik dní?« rozplýval se Slávek.

»Pane prefekte, můžete si ji nechat měsíc — rok — navždy.«

S děkovným úsměvem přál prefekt Slávkoví dobrou noc. Slávek dostal svou krabici v patřičné době, a jak jsem

přesvědčen, podnes neví, že podobenky, jichž si dosud nesmírně váží, nejsou ony, jež přinesl na počátku školního roku do ústavu sv. Jiří.

Postupem noci stupňovalo se chladno. Pan Medlon nebyl s to vyhostit z mysli vzpomínku na uprchlíka. Čím více přemýšlel, tím více vzrůstala v něm jistota, že se Petr neodvážil použít vlaku. Jeho obrazivost mu malovala všelijaké děsivé představy. Odváží se vůbec Petr vyhledat teplé přístřeší? Petr měl sklon k úskokům. Shodovalo by se tedy s jeho povahou, vyhýbat se všemu, co by vedlo k jeho vystopování.

Prefekt si ulehl v jedenáctou hodinu noční, ale obrazivost mu nedala odpočinout. Míjela hodina za hodinou a prefekt za neklidného bdění sledoval v duchu kroky nešťastného tuláka.

Ve čtyři, když první bledý svit vroubil východní obzor, oblékl se a odebral se do zahrady před hlavní budovou.

»Dále to nevydržím! Musím jít za tím nešťastným hochem — Bůh mu pomoz! Mám probudit představeného?« Vzhlédl k jeho bytu.

S radostí postřehl v oknech světlo.

Za okamžik klepal na dveře.

»Dále!« ozval se představený, povstávaje s klekátka.
»Vida, pan Medlon. Copak nejste v posteli v tuto hodinu?«

»Otče, nemohu spát. Celou noc jsem myslel na Petra. Nemohu se jaksí zbavit představy, že někde trpí pod širým nebem. Pustíte mě laskavě za ním?«

Představený zíral zamyšleně do Medlonovy tváře.

»Ano,« zněla jeho odpověď, »můžete jít — pod jednou podmínkou.«

»Jmenujte ji, Otče!«

»Že po návratu půjdete do pohostínky a tam se vyspíte. Zastoupím vás ve třídě a přihlédnu, aby někdo vypomohl panu Kanovi na hřišti. Zajisté je vaší povinností starat se

o hochy, ale mou je pečovat o učitele. Potřebujete odpočinku, bratříčku. Ne, ne, nevymlouvejte se! Nebudete-li v devět dopoledne již tvrdě spát, pošlu vás na týdenní zotavenou. V těchto dnech jste se hodně sužoval, je to na vás znát.«

»Děkuji vám, Otče. A teď mi dejte, prosím, své požehnání! Bojím se, že budu spát mizerně, nenajdu-li toho hochy.«

Pan Medlon klesl na kolena před mužem, jehož znal a miloval již jako student.

S nemenší vroucností mu představený požehnal, a když onen povstal, dodal dobrotivě: »Bůh buď s vámi!«

A oči obou se setkaly pohledem, který činil další slova zbytečnými.

Za několik minut klusal pan Medlon na koni po umrzlé cestě k Sykesvillu. Dospěl do městečka ještě před rozedněním a k nemalé nelibosti mnohých rozespalých obyvatelů vyzvídal, zdali Petr nevkročil do osady. Nikdo ho nespatriil.

V době, kdy skončil své vyptávání, úsvit se rozvil v onu měkkou, lahodnou, takřka posvátnou zář, jež věští blízký východ slunce. Pan Medlon usoudil, že Petr je někde mezi ústavem a Sykesvillem, a dal se zvolna na zpáteční jízdu k Sv. Jiří. Nejel přímým směrem, nýbrž dělal okliky vpravo i vlevo a bedlivě zkoumal každé zákoutí, jež by Petr mohl zvolit za noční úkryt.

Tímto způsobem urazil asi půl druhé míle, když uviděl tři kupy sena, stojící těsně pohromadě. Rozjel se tam a mezi kupami spatřil Petra, ležícího na zemi.

Děkuje Bohu, seskočil pan Medlon s koně a pojal hochy do náruče.

Slunce se právě vyhouplo nad obrubu obzoru. Pan Medlon pohlédl do hochovy tváře a tlumeně vzkřikl hrůzou.

Petr byl svázán a ústa měl zacpána roubíkem! Osud, který chystal Tomovi a Harrymu, stihl jej samého. Spoután a oněměn, ztrávil Petr noc pod širým nebem!

13. kapitola.

Uprchlíkovo dobrodružství.

Po roztrhání Slávkových podobenek chystal se Petr ještě zničit i jeho drahocenný svazeček dopisů, ale příchod Richardův překazil toto podlé dílo msty.

Potom se mladý zloděj vykradl do zahrady, plížil se podél zdi nemocnice až k díře v živém plotě, ohraničujícím ústavní pozemky na severovýchodě, a tudy unikl na stezku, vedoucí k Sykesvillu.

Pan Medlon usuzoval správně. Petr ani zdaleka nezmýšlel použít vlaku nebo se vůbec ukázat v sousední vesnici. Jeho plán byl zcela prostý: půjde až do vzdálenosti šesti, sedmi mil od ústavu a potom si najde nějaké chráněné zákoutí na noc. Zvláštní shodou pochodoval stejným způsobem jako Slávek toho odpoledne. Běžel, až mu došel dech; zvolnil chůzi a po oddechu se opět rozběhl.

Ano, jejich počínání bylo ku podivu podobné, ale jak rozdílné byly jejich pohnutky!

Mladý ničema však opominul jednu věc: vzít s sebou svrchník. Dokud běžel nebo krácel, bylo mu až horko, ale se strachem a proklínáním předvídal, že s ním bude zle, nenajde-li opravdu příhodné přístřeší.

Ještě něco opominul — napravit svůj truchlivý život. Nevzal s sebou ochranu duše — dobré svědomí. Houstnoucí tma, osamělá noc, mrtvé ticho, přerývané jenom skučením severáku, plnilo jeho duši chmurnými pocity. Srdce se mu svíralo předtuchou blížícího se zla.

Po půldruhé hodině spatřil v dáli kmitavé světélko z vesnice. Napolo vyčerpán, opustil hoch trať a bloudě nazdařbůh, pátral po nějakém příhodném místěčku pro nocleh.

Opět uplynula půlhodina v marném hledání. Již ho jímalo zoufalství. Tu mu nové naděje dodaly obrysy tmavého předmětu, tyčícího se mu v cestu.

Pospíšil vpřed a vítězně zajásal; před ním byla řada senných kupek. Radost z tohoto objevu zapudila obavy a zlé předtuchy. Nyní bude dobře. Stačí, zahrabe-li se do jedné z kupek, kde mu kyne teplý a bezpečný útulek.

Bez otálení ohmatával spodek nejbližší kupky, zda v ní nenajde hnízdečko již připravené. Netrvalo dlouho a skutečně nahmatal otvor, jaký si přál. Strčil do něho ruku, ale hned ji odtáhl s přitlumeným výkřikem.

»Safral!« ozval se hlas. »Co je to?« a ze skrýše se vynořila rozcuchaná hlava.

Petr nečekal a dal do zaječích. Ale muž, jež vyrušil, byl z oné vrstvy lidí, kteří jsou zvyklí rychle se rozhodovat a neprodleně jednat. Několik skoků a již silná pěst sevřela krk utíkajícího Petra. Byl nucen se hned zastavit a zavolal o pomoc. Ruka mu smáčkla hrdlo ještě pevněji, až hochovi vylezl jazyk z úst.

»Bestie!« syčel neznámý silák. »Ty malá bestie, ještě slovo a uškrtním tě!«

A smýknuv zastrašeným hochem dokola, vedl jej ke kupě.

»Time! Time!« volal, »probud' se!«

»Drž hubu, Taliáne!« ozvala se vlídná odpověď z úst mladšího trhana. »Vždyť nespím. Co je to za kluka?« ptal se, hledě zblízka do Petrovy tváře.

»Jsem sirotek,« jekal Petr, vzpamatovav se ke lži. »Jsem chudý hoch bez domova a hledám práci. Bylo mi tak zima, chtěl jsem se tu vyspat. Ale teď mě pusťte, prosím vás, půjdu dál.«

»Time, co je sirotek?« tázal se Talián. »Není to zloděj?«

Tato bezděčná střela, vypuštěná naslepo, otrásla celou hochovou postavou.

»Sirotek, ty chytrý Taliáne, je ten, kdo nemá tátu ani mámu.«

Mluvčí byl Američan, výplod velkoměstské spodiny. Jeho druh byl přistěhovalec z Evropy, ale stejného zrna.

»Nenadávej mi, Time! Tento kluk mi ukradl peníze loni v létě. Ano, poznávám ho.«

Petr se znovu pokusil vši silou vyškubnout z ruky jej svírající. Oplátkou utřil úder do brady.

»Čertíku,« zavrčel Američan. »Jestli se ještě hneš nebo ozveš, dorazím tě!«

Nato začal prohledávat jeho kapsy, zatím co slzy jako hrách stékaly po lících jeho ztýrané oběti.

»Ha! Mám to! Fuj, ty kluku prolhaný! Myslel jsem, že nemáš peněz. Hleď, tys bohat jako kapitalista.«

»Kolik?« zvídal Ital a černé oči se mu zaleskly.

»Třináct — čtrnáct — patnáct dolarů! Aj, to nám jako by s nebe spadlo. No tedy, mládenče, přenecháme ti tuto kupu na noc. Poplatek je mírný; já žádám za svou část sedm padesát a tuhle kamarád totéž. Máš štěstí!«

Petr vzlykal a soptil bezmocnou zlostí.

»Jsi milý chlapeček!« pravil druhý. »Nyní tě svážeme, abys klidně spal.«

»Och,« křičel Petr, jemuž se před novou pohromou vrátila výmluvnost, »nesvazujte mne! Nic nepovím, na mou čest, nic nepovím. Na kolenou vám odpřisáhnu, že nepovím.«

»To bych se vsadil, že nepovíš,« pravil Američan, vrážeje kapesník do chlapcových úst. »Nestrčíme tě do sena, mládenče,« pokračoval, »sice bys umřel hladem, než by tě našli. Necháme tě venku. Do zítřka tě někdo již najde, myslím, a pak můžeš povídat, co chceš. Do té doby budeme mimo nebezpečí. Dobrou noc! Doufám, že se ti bude zdát něco hezkého.« S tím ponechali bezcitní padouši hocha ostrému chladu, tmě a jeho vlastním myšlenkám.

Jeho myšlenkám! Myšlenkám o zmrhaném životě, vzpomínkám na hřích a zlé činy, vyhlídce na smrt — pohozen, sám a sám, tváří v tvář neviditelnému Bohu, jehož milosrdenství bylo, jak se zdálo, pro něho vyčerpáno. Obrazivost ještě množila jeho obavy. Takřka viděl okolo sebe zlé duchy, chystající se vzíti jeho duši do pekla. Opuštěný, zkřehlý chladem, obával se, ne bez důvodu, že mu hrozí smrt. Jak ponuré zabarvení dávala jeho minulému životu! Krůpěje potu, potu smrtelné úzkosti, zmrzaly na jeho lících, když hřích za hřichem se vztyčoval v jeho paměti v celé své odporné nahotě. Když se tento příšerný průvod sunul ve své nepokryté, nepřestrojené ohyzdnosti před jeho myslí, znenáhla se ho zmocňovalo zoufalství. Bylo příliš pozdě. Minula možnost nápravy. Nyní si peklo činilo na něho nároky. V jeho srdci již vystupovaly kletby proti sobě, proti Bohu, když v něm procítla líbezná vzpomínka.

Nebylo to teprve včera, že pan Medlon v hodině náboženství mluvil tak mírně, tak vážně o nekonečném milosrdenství Božím? Celý ten zjev se mu představil tak živě, že ubožák až užasl.

Pan Medlon řekl nejprve několik slov o potřebě lítosti, potom se hochů dotazoval, aby se přesvědčil, zda pochopili jeho výklad.

»Harry Quipe,« začal, »odpověz mi na toto: Dejme tomu, že bys byl velkým hříšníkem od chvíle, kdy jsi byl schopen spáchatí smrtelný hřích; že by všechny tvé hříchy byly dosud na tvé duši; že všechny tvé zpovědi byly neplatné a že bys najednou věděl, že je ti zemřít nyní zde v této místnosti. Zoufal by sis?«

»Ne, pane,« odpověděl Harry. »Prosil bych Matku Boží, aby mi zjednala milost vzbuditi lítost, a pak bych se spolehl na milosrdenství Boží?«

»Ale, dejme tomu, Karmode,« pokračoval učitel, »že bys nikdy neučinil nic dobrého, a s druhé strany že bys měl na svědomí všechny hříchy, jež spáchali všichni hoši nyní žijící na světě. Co bys učinil, kdyby ti bylo řečeno, že máš ihned zemřít?«

»Důvěřoval bych v nekonečné zásluhy Předrahé Krve,« odpověděl Karmod.

»Josefe Witte, uvedu ještě horší okolnosti. Se všemi těmi hříchy na duši, představ si, že bys tonul samotinký uprostřed moře; žádný kněz nablízku, který by tě rozhřešil, žádný dobrý přítel, který by se s tebou modlil.«

Josef odpovídal s jakýmsi povznesením, nevědomky převzatým z učitelových slov:

»Snažil bych se s Boží milostí vzbudit dokonalou lítost, načež bych klesl do moře, jako bych padal do náruče Boží; neboť On je všude.«

»Krásná odpověď! Ale, Reynolde, dejme tomu, že by Bůh na potrestání všech oněch tvých hříchů postihl tě hnusnou nemocí. Dejme tomu, že by tvoji přátelé od tebe prchli s hrůzou, že by tvoji příbuzní tě vyhodili mezi dobytek; že bys umíral zímou a hladem a před smrtí bys prosil kněze o vyzpovídání, ale on — zhroziv se tvé ošklivostí — vzdálil by se od tebe, volaje, že Bůh tě již odsoudil. Zoufal by sis?«

»Nikoli,« zněla uctivá odpověď, »s Boží milostí bych si ani tehdy nezoufal.«

»Ale učiním ten případ ještě zamotanějším, Dale! Když bys tak umíral, opuštěn oním nehodným knězem, obklopil by tě zástup zlých duchů, skřechících, že tvá duše jim náleží a že přišli pro ní. Zoufal by sis?«

Hoch váhal.

»Myslím — myslím, že ne,« pravil konečně.

»Zcela správně. Ale mohl by být ještě horší případ, Tome Poctivo. Dejme tomu, že bys na obranu proti těm zlým duchům vzýval anděly Boží a svaté Jeho, a oni by ti jedním hlasem odpověděli, že je příliš pozdě. Co potom?«

»Já bych jim nevěřil, pane,« odpověděl Tom. »Boží slovo je mi více než slova andělů a svatých.«

»Ale dejme tomu, Salme, že by blahoslavená Panna sama tě ujistila, že je již příliš pozdě.«

»Bojím se, pane, že bych se vzdal.«

»Opravdu? Proč?«

»Protože Panna Maria je příliš dobrá Matka, aby mě oklamala.«

»Není to špatný důvod. Ale dal by někdo jinou odpověď?«
Nastalo dlouhé mlčení.

»Nevěřím, že by Matka Boží řekla takovou věc,« pravil Tom. »Často jste nám říkal, že ona je útočištěm všech hříšníků, a jsem jist, že by byla poslední ze všech stvořených bytostí, aby opustila hříšníka.«

»Ale pro úplné objasnění našeho předmětu připusťme tuto nemožnost, Tome. Zoufal by sis?«

»Ne, pane prefekte.«

»Proč ne?«

Tom nemohl najít odpověď.

»Zoufal by sis, Slávku Wynne, kdyby Panna Maria ti řekla, že je příliš pozdě?«

»Ne, pane. Znamenalo by to pouze, že by bylo příliš pozdě, kdybych opominul vzbudit dokonalou lítost, neboť víme ze slova Božího, že dokud žijeme, nesmíme zoufati,

a Bůh slíbil věčný život a svou milost všem, kdož v Něho doufají a Jej milují.«

»Hoši, vaše odpovědi jsou krásné, protože jsou pravdivé. Přečtu vám dva výroky vynikajícího duchovního spisovatele Otce Fabera: „V soudný den,“ praví, „chtěl bych být raději souzen Bohem nežli vlastní matkou.“ A na jiném místě praví o umírajících hříšnicích: „Bůh je nekonečně milosrdný ke každé duši... Co se týče zavržených, s důvěrou soudím, že náš Otec nebeský objal svou náručí každého stvořeného ducha a pohlédl mu přímo do tváře jasnými zraky lásky v temnotách jeho smrtelného bytí, a že ten z vlastní uvážené vůle nechtěl Ho mít.“ Takové, moji drazí hoši, je nekonečné a nejvyšší laskavé milosrdenství Boží!«

A tu si Petr vzpomněl, jak pan Medlon pokrýl tváře rukama a sklonil hlavu, a jak každý žák ve třídě sklopil oči a ticho jako mír nebeský sneslo se nade všemi; tak všichni — kromě něho jediného — stáli tváří v tvář nejlíbeznější pravdě, kterou Bůh zjevil člověku.

Potom se namanula vězni, jehož nohy i ruce byly již tuhé chladem, ona rozmluva, již kdysi měl se Slávkem. Stál skutečně anděl po jeho boku — jeho vlastní anděl strážný? Mohutná vlna Boží lásky zaplavila duši hochovu a po prvé za dlouhý čas mluvil k Bohu výlevy pravé lítosti. Právě když vyznával svou bolest a lásku a děkoval, že Bůh tak drsně ho přivedl k očištnému poznání, opustilo ho vědomí.

— — — — —

Když později otevřel oči, skláněl se nad ním pan Medlon. Byli v jizbě malého selského stavení; vedle lože stál lékař a selka.

»Díky Bohu, Petře, že jsi živ! Kdybych tě byl našel o hodinu později, doktor pochybuje, že bys opět otevřel oči.«

Na pokyn lékařův žena přistoupila a obsloužila hoča šálkem masné polévky.

»Ubohý chlapeček!« vzdychala. »Jak krásně vypadal, když ho pan prefekt přinesl sem! Nikdy jsem neviděla tak jasný, pokojný obličej.«

Pan Medlon sám byl udiven změnou v Petrových tazích.

»Hoch se modlil,« poznamenal. Uhodl tajemství: úkon lítosti, jež přeměnila Petrovu duši ve chvíli omdlení, vepsal se i do jeho rysů.

Ale tento milý vzhled se vytratil s nabytím vědomí. Aby se takový lahodný výraz vryl trvale do živé tváře, je zapotřebí let vysokých myšlenek a svatých předsevzetí.

Byla-li však nezměněna jeho tvář, nezůstal beze změny jeho duch. Hoch, který se opíral o prefektovo rámě a tázavě vzhlížel do jeho vlídných očí, nebyl tentýž jako včera. Ve skutečnosti byl včerejší Petr mrtev.

»Chlapečku,« hovořila žena, »tvé štěstí, že máš takového přítele, jako je tvůj učitel. Kdyby tě nebyl zabalil svým vlastním kabátem a pláštěm, ač mohl k vůli tobě sám napolo zmrznout, a kdyby tě nebyl třel a zahříval, dokud nepřišel doktor, to bys mne již teď neslyšel.«

Petr uchopil prefektovu ruku a uctivě ji políbil.

»Zdá se mi, že paní Burnová nadsazuje, Petře!«

»Ani za mák! Jsem jista, že máte-li mezi hochy miláčka, pane, je to tenhle chlapec a žádný jiný.«

»Pane prefekte,« zašeptal Petr, »mohl bych s vámi mluvit o samotě?«

Lékař a paní se vzdálili. Petr obšírně vyprávěl vše, co prožil v dnešní noci.

»Slyšet takový příběh,« pravil pan Medlon, »stačí, abych měl na svá učitelská léta vděčnou vzpomínku až do konce života.«

Následovala rozmluva, v níž prefekt připravil Petra na tvrdé zkoušky. Několik hochových prstů, jeden nebo i dva na každé ruce, bude nutno uříznout. Bude doživotním mrzákem.

»Jsem ochoten trpět,« odvětil Petr pevně. »Byl jsem špatný, a doufám, že Bůh mé utrpení přijme jako dostiučinění.«

»Petře, musím ti povědět jinou nepříjemnou věc. Nesmíš se vrátit do ústavu.«

»Aní bych to neočekával, pane prefekte! Nebylo by správné ponechat mezi hochy známého zloděje.«

»Známy není,« zněla odpověď. »Slávek Wynn je mezi studenty jediný, kdo ví, žes mu vzal peníze, a můžeš být jist, že to nikomu nepoví. Mohu říci ještě více: Slávek ti promine dluh a každý tvůj spolužák bude na tebe vzpomínat v dobrém a modlit se za tebe, když jim podle tvé žádosti vyličím tvé dnešní osudy, při čemž ovšem vynechám každou zmínku o ukradených penězích.«

»Pane prefekte, nezasloužil jsem si tolika ohledů.«

»Počkej, ještě něco, Petře! Až budeš psát Slávkovi, nezmiňuj se o roztrhaných podobenkách! Jsem přesvědčen, že to zůstane Slávkovi utajeno. Ty a já jsme jediné dva, kteří dosud vědí o té věci. Tu máš pět dolarů, můj hochu; do večera můžeš být vlakem doma. Budu telegrafovat tvému otci, aby na tebe čekal na nádraží. Nyní musím odejít. Je osm hodin a mám rozkaz býti do devíti v posteli a spát. S Bohem, příteli!«

Pan Medlon vztáhl ruku.

Hoch ji uchopil a pokryl políbkou.

»Nemohu říci sbohem,« štkal, »nemohu — nemohu — Bůh mi pomoz!«

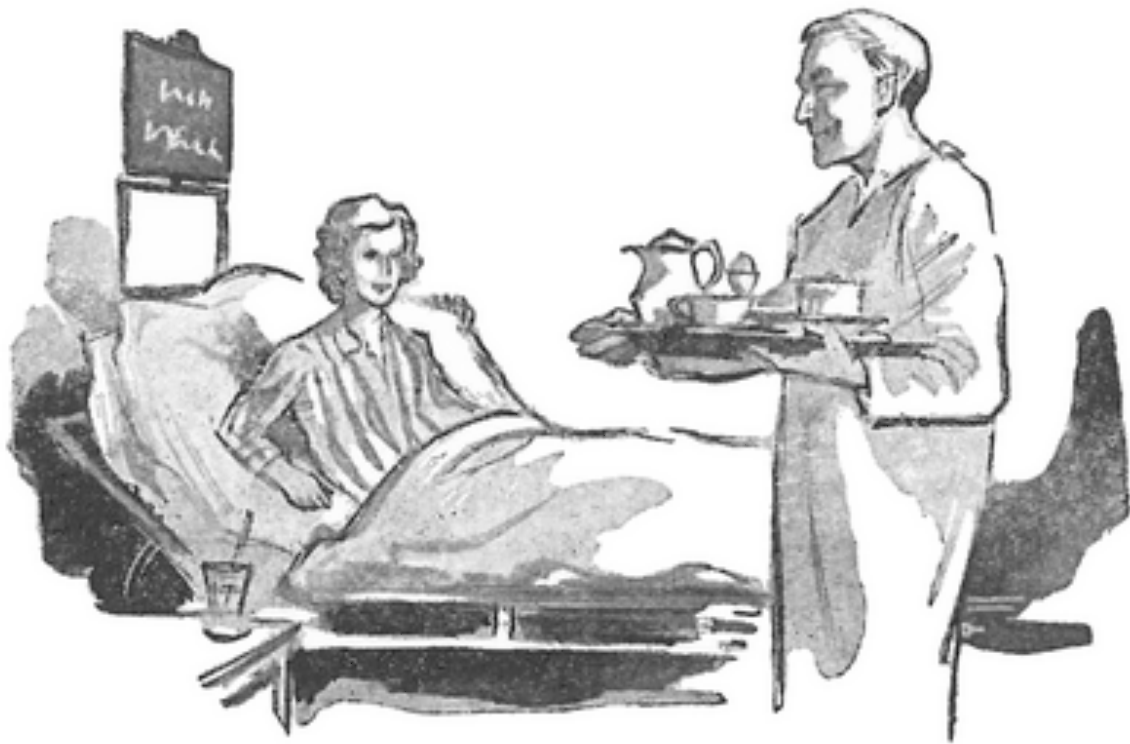
Prefekt byl dojat.

»Zase se někdy shledáme,« pravil vlídně, »budu na tebe denně pamatovat v modlitbách. Chceš-li, napíše ti.«

»Děkuji — děkuji vám,« opakoval Petr tónem, jenž dával slovům plný význam.

»Nuže, sbohem,« pravil prefekt.

Avšak Petr se obrátil tváří ke stěně a vzlykal, jako by mu srdce pukalo.

V nemocnici.

Kapitola **14.**

Když se Slávek druhého dne zrána probudil, slunce již vyšlo a jasně zářilo do oken nemocnice. Pokusil se vstát, ale s překvapením seznal, že se stěží může jen obrátit v posteli.

Klidně se odevzdal svému osudu, požehnal se znamením kříže a říkal ranní modlitbu. Právě ji skončil, když bratr ošetřovatel přinášel na táci čaj a suchary, vajíčka a polosyrový hovězí řízek, jak bývá v Americe zvykem při snídani.

»Jsi to lenoch!« zvolal. »V tvém věku jsem vstával se skřivánkem. Vyskoč, oblec se a proběhni, ať dostaneš chuť k jídlu!«

»Duch je ochoten,« usmál se Slávek, »ale tělo je slabé. Ostatně myslím, že můj apetit teď nepotřebuje zvláštního povzbuzení.«

Bratr jej podepřel poduškami, aby se mu pohodlně sedělo; tác položil vedle něho na stolek.

»Nu tedy, posluž si!«

»Bratře, rád bych se vás na něco zeptal. Nemyslíte, že to vypadá divně, když hoch mého věku a velikosti nosí vlasy dlouhé po ramena?«

»Vypadá to snad hezky,« odpověděl bratr bodře, »ale jistě je to nezvyklé.«

»Také jsem si to myslel,« pravil Slávek zamyšleně. »Hodí se to spíše pro děvčata. Také mi to často zavazí, víte! Na příklad, když chytám míč, shrnou se mi vlasy do očí a míč minu. Ovšem i bez vlasů bych chytl míč sotva jednou za dvacetkrát; mám prý prsty jako z másla, povídá Tom. Ano, dám se ostříhat. Nechci, aby si druzí o mně mysleli, že jsem marnivý.«

»Výborně,« pravil bratr, který poslouchal toto naivní vyznání s tichým potěšením. »Sám tě ostříhám, než odejdeš z nemocnice.«

Slávek si pochutnal na snídání, a sotva byl hotov, kdo jiný vstoupil než Richard!

»Buďte mi vítán, pane,« pravil Slávek poněkud užaslý, »sedněte si laskavě na židli. Promiňte, že nemohu vstát.«

Pacient pronášel zcela vážně, se vzezřením mladého prince, své zdvořilé omluvy.

Richarda trochu zmátlo toto uhlazené přijetí, ale přinesl si židli a usedl vedle lůžka.

»Slávků, přišel jsem tě odprosit,« začal. »Velice se za sebe stydím a jsem rád, že jsi zhatil náš hloupý plán. Podáme si ruce?«

»Zajisté,« odpověděl Slávek vřele. »Opravdu mě těší, že jsme se spolu spřátelili. Bylo to vlastně mou vinou, žeš mě neměl rád. Víš, byl jsem takový domýšlivec. Přišel jsem sem jako mladý páv a vykračoval jsem si, jako bych nebyl vůbec chlapcem. Aní dost málo mne nyní nepřekvapuje, že mě hoši škádlili, tahali za vlasy nebo mi je shrnovali do očí, když jsem chytl míč. Jsem jist, že mi chtěli dát

poučenou; vždyť skoro vždy byli tak dobrosrdeční. Vlastně se dívím, že mě nezlobili víc.«

Slávek to mínil opravdově. Jeho šlechetné srdéčko hledalo chybu jen na sobě, ne na jiných.

»Neděláš si ze mne dobrý den?« tázal se Richard.

»Co tě napadá! Ale doufám, že nebudeš potrestán?«

»Ne; ale měl jsem být. Pan Medlon se za mne přimluvil. Dnes ráno přišel ke mně Tom a podal mi ruku.«

»Ó, to se Tomovi podobá,« horoval Slávek. »Je to nejlepší hoch, s jakým jsem se kdy setkal. Kdyby svatý mučedník Pankracius nyní žil, byl by jako Tom, ano, zcela jako on.«

»Je to skvělý chlapík,« přisvědčil Richard nestrojeně. Škoda, že jsem se hned z počátku neseznámil s ním místo s Petrem. Víš, že Petr byl vyloučen?«

»Slyšel jsem to včera večer,« pravil Slávek.

Richard, který byl obratným vypravěčem, vylíčil názorně včerejší výjev ve studovně.

»Ubožák!« pravil Slávek smutně. »Musíme se zaň modlit. Jak je při tom asi jeho mamince?«

»Nemá maminku, vím to od něho samého; umřela, když byl ještě maličký.«

»Ó já! Potom se nedívím, že nebyl tak hodný. Jsem jist, že bez péče mé matinky a mých sester byl bych darebou. Zcela jistě! Je mi někdy do pláče, když si vzpomenu na ubohé hochy, vyrůstající bez lásky matčiny nebo bez někoho, kdo by ji zastupoval. Jak se nemají zkazit?«

»Je to tvrdý osud!« souhlasil Richard.

»A pak pomysli na chlapce, kteří nejsou naší víry, kteří nemají matku pozemskou ani Matku nebeskou — neznají ji, nemohou se dovolávat její pomoci.«

»Pokusím se přihlásit do Mariánské družiny,« pravil Richard. »Nebyl jsem takový, jak se patří. Růženec jsem se nepomodlil ani dvakrát za rok.«

»Jejda!« zvolal Slávek. »Pak není divu žes upadl do špatné společnosti.«

»V těchto dnech jsem se lecčemu přiučil,« pokračoval Richard, »a chci začít nový život.«

»Začni,« povzbuzoval Slávek, »a jistě budeme dobrými přáteli.«

Na hřišti se toho dne po snídání nerozproudila hra jako obvykle. Studenti se srazili do dvou skupin; jedna okolo Harryho Quipa, druhá okolo Toma, kteří měli výmluvnou přednášku o velkém činu Slávkově.

»Dříve jsem se domníval, že není správným hochem,« končil Tom, »ale nyní soudím, že se mu ani zpola nevyrovnám.«

K velkému svému potěšení byl Tom pro dnešek uvolněn z hodin latiny a řečtiny, v nichž vynikal, aby mohl tento čas věnovat vyučování Slávkovu.

Slávek byl tím, možno-li, ještě více potěšen. Sedě v posteli, odříkával svému mladému profesorovi všechna sklonění podstatných a přídavných jmen, osobních, přívlastňovacích a ukazovacích zájmen, číslovek základních i řadových, zkrátka vše až po sloveso.

»Znáš to, jak bys četl,« pravil profesor Tom. »Jsem spokojen. Ale nyní ti dám různé příklady.«

Tom obracel slova ve všech možných pádech, připojil k nim přídavná jména a číslovky a zasvětil svého neobyčejně bystrého žáka do všelijakých tajů latinské mluvnice.

»Jsi dobrý žák, Slávku! Na příští hodinu ti ukládám oznamovací způsob slovesa esse — býti.«

Odpoledne se pokračovalo v soukromém vyučování a Slávkův pokrok velmi uspokojil učeného profesora.

»Zůstaneš-li tu ještě jeden týden,« pravil Tom, »budeš umět latinu lépe než já.«

Příštího dne dostal Slávek návštěvu pana Medlona.

»Jak se daří našemu tuláčkovi?« dotazoval se.

»Skvěle,« odpověděl Slávek. »Všichni jsou ke mně tak hodní! Pohleďte, jaké mám lehátko! Každou hodinu pozorují zlepšení. Dnes jsem již mohl trochu chodit a za pár dní budou mé nohy zase tak dobré či spíše tak špatné jako dříve.«

»Není ti tady smutno?«

»Jemine, kdepak! Tom mi dává báječné hodiny z latiny. Dnes jsme probrali celé sloveso laudo — chválím a začali překládat články. A po učení si čtu knihu Dion a Sibylly. Připomíná mi to Ben-Hura. Je to skvostná kniha.«

»Záliba v dobré četbě je vzácný dar,« pravil prefekt. »Číst můžeme vždy — v nemoci i ve zdraví. Co se mne týče, mohu říci, že knihy oblažily mnoho mých volných hodin.«

»Tak jest,« potvrdil Slávek, který — jak dlužno si připomenout — před svým příchodem do Svatojirské koleje téměř výhradně obcoval s dospělejšími lidmi. »Dobrá kniha nás přivádí do dobré společnosti. Kdykoli čtu o šlechtných a statečných lidech, jako bych ztrávil svůj čas s nimi.«

»Ano, ale bohužel, i opak je stejně pravdivý. Hoši, kteří stále čtou o nízkých povahách a podlém jednání, vycházejí z četby, jako by byli dleli ve špatné společnosti. Ony laciné detektivky a indiánky — aspoň většina z nich — působí více škody, než si tito lidé vůbec představují. Kéž by všichni hoši podobně smýšleli jako ty! Někteří nečtou leč povídky, v nichž se zabíjejí Indiáni nebo jsou přepadány vlaky nebo se odhaluje nějaká tajemná, hrůzostrašná vražda.«

»Maminka říká, že mají v oblibě takové povídky, protože jsou špatně vychováni. Říká se, že všichni hoši jsou celkem přirozeně dobří a zbožní a že přirozeně milují to, co je krásné, ušlechtilé a hrdinné; ale ježto jsou naváděni považovat rvaní za statečnost a obhroublou mluvu za vtípnost, hledí na všechno nesprávným způsobem — na ruby, jak říkala.«

Tvá matka má pravdu. Kéž by všechny matky v naší zemi měly její názory!«

»Ó pane prefekte, ona sem přijede o vánocích. Rád bych vám ji představil. Jistě si vás oblíbí.«

»Opravdu?«

»Ano, opravdu! Mám vás také rád, pane prefekte,« Slávek — budiž připomenuto — nebyl nikterak dotěrný nebo úlisný; hovořil s prefektem s nevinnou upřímností jako doma s matkou a sestrami — »a chtěl bych vám ukázat všechny mé sestry. Jsou ke mně hodné, ale vy jste ještě hodnější.«

»Radši půjdu,« smál se prefekt. »Nejsem zvyklý tolika lichocení. Po druhé se mi nejlépe odvděčíš modlitbou.«

»Modlím se za vás každý den a chci to činit i dále. Sestry také k tomu vybídnu. Ony to umějí lépe než já.«

»S Bohem!«

Prefekt odcházel s údivem.

Potyčka s vesnickou chasou.

Kapitola **15.**

Uplynuly dva měsíce.

Bylo jasné, mrazivé prosincové odpoledne. Tři studenti, zavěšení do sebe, vesele čelíce štiplavému větru, jenž nachově barvil jejich líce, směřovali svižným krokem k vesnici Maurovu.

»Jen dva dny ještě!« pravil Jan Donnel.

»A potom prázdno celý týden,« dodal Jiří Keenan. »Dnes v noci bude tuhý mráz, neboť je stále chladněji. Půjde-li to tak dále, klesne teplota do sedmi hodin pod bod mrazu.«

»Jen ať!« ozval se Slávek, třetí z veselé společnosti.
»Přišly mi brusle a chci je vyzkoušet.«

»Umíš bruslit?« tázal se Jírka.

»Neumím,« přiznal se Slávek. »Tomu mě sestry nena-
učily.«

»Naučíme tě pořádně bruslit,« slíboval Jirka, »a kromě
toho budeme stavět sněhuláky, sněhové hrady, kulovat se,
sáňkovat, chodit na lov . . . Co se mne týče, dávám přednost
zimě před létem.«

»Co nepovídáš? Ty mě překvapuješ!« zvolal Slávek.

»Souhlasím s tebou, Jirko,« připojil se Jan. »Dejte mi
zimu se sněhem po kolena; dejte mi zimní víchry, znaveně
skučící, jak praví básník Tennyson. Dejte mi dobrý pár
bruslí, ať poletuji po zmrzlé hladině říční, ať vítr mi sviští
kolem uší, mráz mě šimrá po nose, a jsem dokonale šťasten!«

»A dejte mi,« pokračoval Jirka, »jasnou, chladnou zimní
noc s měsícem a hvězdami ostře zářícími — skvělejší než
kdykoli v létě. Dejte mi ještě pláň pokrytou sněhem, třpy-
tící a mihotající se v pohádkové záři měsíční; pak mi dejte
slyšet z tiché dále zimní noci veselé rolničky nebo hluboké,
tlumené zvonění, a budu se cítit — nu, povznesen do
vesmíru.«

Třeba připomenout, že oba naši přátelé jsou z třídy, v níž
se probírá nauka o básnictví — poetika. Avšak ani Slávek,
ač ještě nebyl tak vysoko, nepostrádal obrazivosti.

»Opravdu, Jirko,« pravil měkce, »i já jsem často cítil
kouzlo takového pohledu. Ale je jedna vzpomínka, která
mu přidává ještě větší půvab. Když jsem doma někdy v ta-
kové noci viděl oknem zasněžené stromy a kopce, přenesl
jsem se v duchu do krajiny betlemské. Třpytné hvězdy mi
připomínaly onu čarovnou hvězdu, která přivedla mudrce
od východu k Ježíškovi.«

»Máš pravdu,« přizvukoval Jan, »snad právě proto zvláště
my mladí máme rádi zimu, třebas tak pustou a neplodnou,
protože s ní přicházejí vánoce, svátky lásky, radosti
a štěstí.«

»Pamatuješ se, Jendo,« promluvil Jirka, »na Horácovu ódu na zimu, již jsme asi před měsícem překládali:

Vides, ut alta stet nive candidum
Soracte, nec jam sustineant onus
Sylvae laborantes, geluque
Flumina constiterint acuto. —

Vidíš, jak se pne Sorakte v běli nakupeného sněhu, jak lesy stěží snášejí jeho břímě a řeky ztuhly ostrým mrazem... Ostatek jsem zapomněl. Je to jistě krásná óda. Ale ukazuje málo pravé lásky k zimě. Nalož hojně polen! Přines ještě hojněji vína! Zahřejme se, jezme a pijme a veselme se u krbu! — toť smysl celé ódy. Kdyby byl Horác znal Krista aspoň jako my, jak velkolepou báseň by nám byl dal! Nejkrásnější díla umění a písemnictví vznikla ze vzpomínky na Kristovo narození.«

»Na příklad Miltonova hymna na narození Páně,« pravil Slávek. »Nebo vzpomínáte si na verše Shakespearovy?

Praví se, že pokaždé, když přichází doba,
kdy narození našeho Spasitele se slaví,
jitřní pták zpívá po celou noc,
a potom prý žádný duch nedobrý se nehne,
noci jsou zdravé; tělesa nebeská neublíží,
čarodějky nemají moci záhubné;
tak posvátná a mílostná je to doba.«

»Poslyš, Slávku,« pravil Jan, »s tebou nebude vystání, až se dostaneš až do naší třídy. Vždyť již teď přetrumfneš nás odborníky v básnictví. Kde ses naučil všem těm citátům?«

»Má nejstarší sestra je vybírala pro mne.«

»Kéž jsem měl doma takovou sestru!« zatoužil Jirka.
»Věděl bych nyní více.«

V tu chvíli kráčeli již po hlavní a jediné ulici Maurova.

»Jsme u cíle,« zastavil se Slávek. »Vy chcete jít do obchodu s obuví a já si půjdu koupit rukavice a jiné věci. Zatím tedy sbohem!«

»Dobré pořizení!« přál Jan a odešel s Jirkou. Slávek vstoupil do obchodu se smíšeným zbožím a nakoupil si potřebné věci. Potom se prošel Maurovem, a nevidá nikde své druhy, rozhodl se vrátit domů sám.

Nedošel daleko, když za vesnicí spatřil u cesty jakési shluknutí lidu. Jeho pozornost byla upoutána. Co se děje?

Slávek zrychlil krok, hnán chlapeckou zvědavostí. V blízkosti poznal, že je to skupina hochů, jemu zcela neznámých. Zřejmě se čímsi výborně bavili; neboť pozorně hleděli na nějaký předmět, ležící na zemi, a vtipkovali s hlučným smíchem.

Když se protlačil pestrá skupinou, Slávkovým očím se naskytl pohled, jenž ho téměř pohnul k slzám. Na zemi ležel úplně opilý muž, ještě dost mladý. I povrchní pozorovatel by si všiml, podle jeho obličeje a obleku, že to není piják z návyku. Truchlivost tohoto ponižujícího stavu byla zvýšena přítomností devítiletého hošíka, který klečel vedle muže s uszlzenýma očima a zkormoucenou tváří. To syn hleděl na zneuctění svého otce. Učebnice, vypadlé z hošíkových rukou a roztroušené vůkol, naznačovaly, že dítě bylo na cestě ze školy domů. Nešetří diváci byli většinou jeho spolužáci, ač se k nim přidružilo i několik mladých povalečů ze vsi.

»Tati — tati!« vzlykalo dítě, když přišel Slávek. »Pojďte se mnou domů! Drahý tatínku, pojďte domů!«

Nebylo pravděpodobné, že ležící muž vnímal tato slova.

»Zatřep jím!« navrhoval drsný hlas.

»Tvůj táta je navalený,« vyjádřil se jiný bezcitně.

»Vychrstnout naň vodu!« ozvala se neomalená rada.

Slávkovo srdce planulo rozhořčením nad těmito hrubými poznámkami; snad po prvé v životě sevřel pěsti v nevoli.

Ubohý hošík si pravděpodobně neuvědomoval, co se kolem něho mluví. Pro něho byl na světě jediný otec; na vše ostatní nedbal.

»Tatí — tatí!« opakoval plačtivým hlasem. »Promluvte ke mně! Jste nemocen, tatínku? Pojdte domů! Na zemi vám bude zima.«

Že by se mu tito chlapci mohli smát do tváře, zdálo by se neuvěřitelné. Ale bylo tomu tak.

»Mluv hlasitěji,« ponoukal ho jeden z těchto nepomalovaných divochů, »tvůj starý je možná hluchý.«

»Proč ho nezataháš za vlasy?« přidal svou trošku jakýsi hromotluk, který si osoboval vrchní moc nad vesnickou mládeží.

»To je rozumná rada, Buku; ty se v tom vyznáš,« pochleboval mu menší rošťák.

»Koukej, jak ho probudím,« samolibě ohlásil Buk; vzal muže za ramena a prudce jím zatřásl.

Plačící hošík vyskočil s blýskavými očima.

»Nech ho na pokoji!« vzkřikl rozčileně. »Je to můj otec. Nedotýkej se ho!« a snažil se vetřelce odstrčit.

»Co je mi po tom, čím otec to je,« broukl necitelný hromotluk. »Hej, starý, probud se!«

Hošík se rozvášnil hněvem. Jednou rukou Buka odtahoval a druhou do něho bušil.

»Ach, Bože!« zvolal Slávek, nemoha déle mlčet, a prolomil řady. »To je příliš smutné. Styďte se, pane,« obrátil své planoucí modré oči na hromotluka. »Nevážíte-li si toho muže, mějte ohled aspoň na jeho chlapce!«

Buk, nevšímaje si ran, pršících naň z drobných pěstí rozhořčeného dítěte, pustil se opilce a překvapeně se otočil. Také hošík přestal naň dorážet a mlčky se zahleděl na svého obhájce. V ostatních se úžasem zarazil dech. Že by se útlý studentík, vypadající skoro jako děvčátko, odvážil pokárat Buka, postrach veškeré vesnické chasy, bylo nad

jejich omezené pojmy. Avšak úžas brzy ustoupil pobouření, posměchu a potupám.

»Koukejte, kanárek z ústavu!« — »Kdo tě pustil z klece?« — »Jdi domů k mamince!« — »Co je to za tulpasa?« tak a podobně pokřikovali uličníci na Slávka, který se srdcem plným soucitného vzrušení stál nebojácně před hromotlukem.

Buk, zrudlý vztekem, zvedl ruku povellem k utišení.

»Ty blbečku,« zahoukl, »jak se opovažuješ se mnou tak mluvit?«

Slávek se postavil mezi Buka a muže.

»Nesnesu to, ano, nesnesu to,« prohlásil. »I kamenné srdce by se obměkčilo pohledem na ubohého chlapečka v takovém postavení. A vy ho obstupujete, smějete se a bavíte. To je zbabělost!«

»Zbabělost!« opáčil Buk.

»Ano, zbabělost je to!«

Hromotluk udeřil Slávka dlaní silně do obličeje. Slávek padl, ale rychle povstal s krvácejícími rty.

»Bijte si mě, jak chcete,« promluvil tiše, ale pevně, »opakuji přec, že je to zbabělost. Ano, ano!«

Nikdo si již nevšimal opilého muže, ba i dítě, stojící vedle otce, pozapomnělo na vlastní zármutek a zadívalo se na Slávka s obdivem a s láskou. Ze všech zraků, upřených na našeho hrdinu, byly to jediné, které vyjadřovaly přátelství.

Z houfce vystoupil chlapec přibližně stejně vysoký jako Slávek, jen trochu zavalitější.

»Tys nás nazval zbabělci,« zaštěkl. »My dva jsme stejně velicí. Chceš se se mnou bít?«

»Ne, to ne! Bitkou se nic nerozhodne. Ale, prosím vás, nechte na pokoji tohoto ubožáka. Víte, že je zbabělé tupit bezmocného člověka v přítomnosti jeho dítěte.«

Na chvíli zavládla rozpačitost.

»Ať běží uličkou!« vzkřikl kdosi.

Zahlučel všeobecný souhlas. Buk okamžitě popadl Slávka, který se jen málo bránil, nevěda, oč jde. Avšak hošík nemohl dopustit, aby se s jeho zastáncem tak zacházelo. Přiskočil a objal Slávka.

»Pomoc, pomoc!« křičel pronikavě.

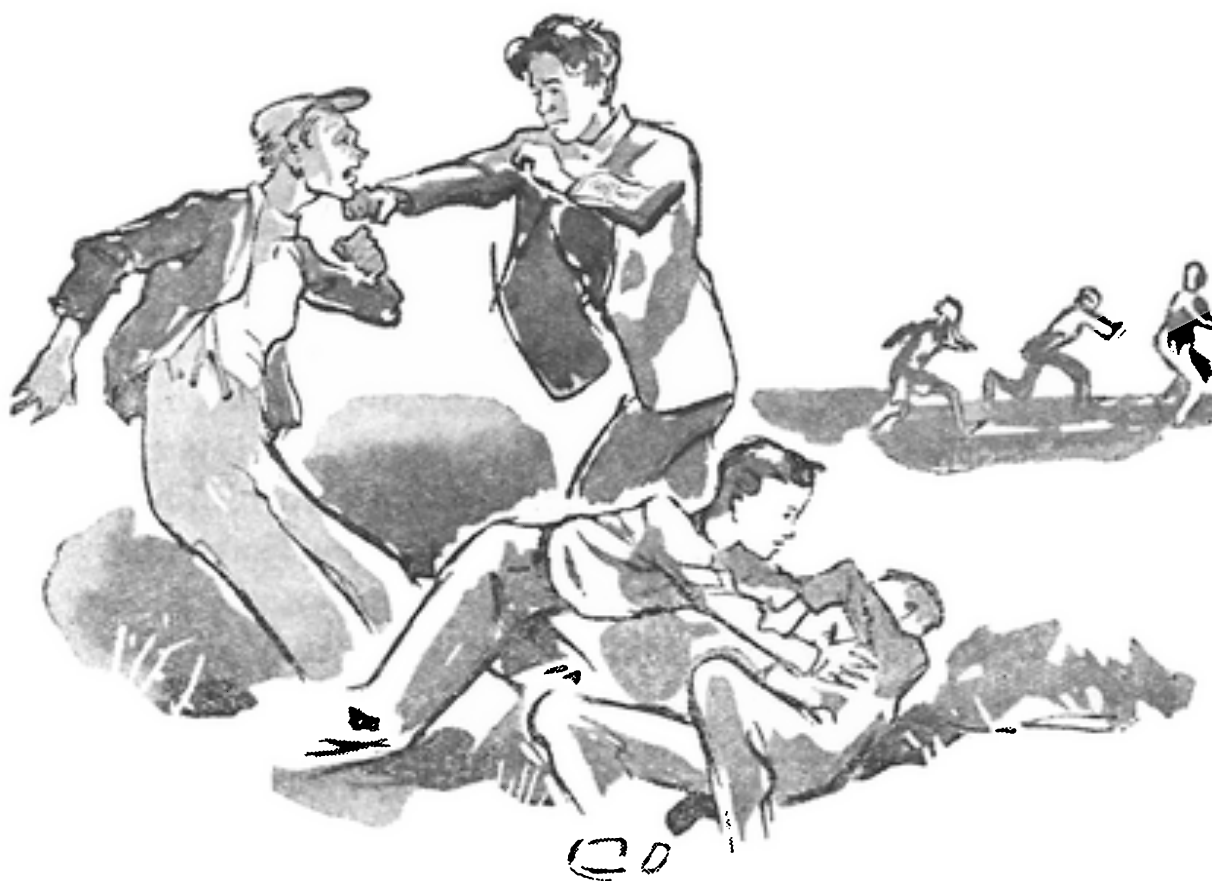
»Mlčíš, ty háděl!« vrčel Buk, marně se snaže odtrhnout dítě od Slávkaova těla. »Sem, kluci, odstraňte to škvrně!«

Hošík byl bez okolků odsmyknut a Slávek uvízl v nelítostných spárech svého nepřítele. Rázem utvořili kluci dvojí řadu tváří k sobě, ponechávající mezi sebou jen těsnou mezeru. Touto uličkou měl Slávek projít za kopanců, štulců a jiných trýzní, jak by se to tomu kterému z rozestavených darebů hodilo.

»Nu tak,« poručil Buk, stavě Slávka k přednímu otvoru do dvojřadí, »běž na druhý konec, jak rychle jen dovedeš!«

Slávek neměl potuchy, co je to »běžet uličkou«. Surové zvyklosti hrubší vrstvy mládeže byly mu dosud neznámy. Stál tudíž nerozhodně. Avšak hromotluk ho neomaladě postrčil mezi kluky. Ihned byl přivítán ranami od nejbližší stojících, takže zavravoral a klesal k zemi. Jeden ho ihned podchytl a popohnal dále. Několik kroků a opět klesal, téměř omráčen. Nemilosrdně ho zdvihli na nohy a potupné násilností se obnovily.

Náhle se ozval hlasitý křik, a když se Slávek kácel po třetí, dva z jeho trýznitelů se natáhli vedle něho jak dlouzí, tak širocí. Jan a Jirka přispěli na pomoc.

16. kapitola.

Boj a útěk.

Uličníci byli tak zaměstnáni svou krutou hrou, že oba přátelé, Donnel, nejlépe vyvinutý hoch na hřišti menších, a Jiří Keenan, nejhbitější, nejotužilejší a nejsvalnatější ze všech, vrazili mezi ně jako blesk z čista jasna. Uslyšeliť hošíkovo volání o pomoc a běželi s větrem o závod. Již tímto pouhým vpádem povalili pět nebo šest na zem. Aní nedali překvapeným čas ku vzpamatování. Oba — ač jinak zcela mírumilovní — byli při tom výbornými zápasníky. Nezdržovali se zbytečným vyptáváním nebo počítáním padlých, nýbrž rozdávali pádné rány vpravo i vlevo.

Na uličníky padl strach. Kdosi vzkřikl poplašně:

»Je tu celá tlupa z ústavu!«

Všichni se rozprchli, jako když do vrabců střelí. Nicméně nelze ještě mluvit o vítězství. Buk, velikán vesnických

rvaček, měl svou pověst v sázce, a nedbaje na výstrahu, obořil se na Jana, který se mu již jaksi představil nepříjemným křápnutím mezi oči.

»Chceš se bít?« zařval Buk. »Nech mě sundat kabát a naučím tě něčemu.«

»Můžeš si sundat třebaš celou svou šatnu!« odsekl Jan, jinak snášenlivý dobrák.

Mezi touto výměnou zdvořilůstek zabýval se Jirka menším cvalíkem, který jediný vydržel se svým kapitánem na bojišti. Ten zřejmě Jiříka podceňoval pro jeho slabší vzrůst, který však byl bohatě nahrazen přímo kočičí ohebností a železnými svaly.

Cvalík se dal do boje s netajeným úmyslem »rozdrtit« Jirku. Ale Jirkovy pěsti dávaly tak rychlé a silné údery, že brzo byl donucen se omezit na pouhou obranu. Brzy shledal, že ani na to nestačí. Každým třetím či čtvrtým úhodem dostal se mu Jirka k tělu. Zanedlouho počal cvalík ustupovat, aby odvrátil rány od svého obličeje. Jirka byl jinak klidáš, ale v tomto případě by náhodný divák sotva zjistil na něm takovou vlastnost. Oči se mu jiskřily, tváře rděly, když se zvýšenou rázností postupoval za uhýbajícím odpůrcem. Stále tvrději na něho Jirka dotíral. Rána za ranou otáčela cvalíkem hned napravo, hned nalevo. Již pozbýval myslí; rty měl zduřelé, oči napuchlé. Nemohl obranu ani předstírat; každý Jirkův úder seděl a nutil k neustálému ústupu. Tak se dostal až ke stromu, jež ovšem nemohl vidět, nemaje oči vzadu; tu se Jirkovi podařilo umístit mu svou pěst mezi oči. Cvalíkova hlava narazila s ostrým třeskem na kmen. To bylo přespříliš pro vesnického reka. S bolestným zaječením se otočil a utekl k poděšeným druhům, kteří se v bezpečné vzdálenosti sbírali.

Toto vše se událo bezmála ve dvou minutách. Jirka si upravil šat a uhladil vlasy, načež se obrátil k svým přátelům. Na kolbišti nastaly některé změny. Opilec se mezitím

posadil, zíraje kolem sebe s tupým pohledem. Jeho dítě stálo u něho, pozorujíc bojovné utkání Jana s Bukem. Slávek se zvedl pošubán a ušpiněn, utíraje si krev s úst.

»Neměl bys raději jít po svém?« nabídl Jan svému soupeři. »Tvoji všichni odešli. Já nestojím o zápas.«

V odpověď ho bouchl Buk do nekrytého obličeje.

Janovi se ulehčilo svědomí. Nyní šlo jen o sebeobranu.

»Drž se, Jendo,« radil přihlízející Jirka. »Dej pozor na podvodné hmaty. Já bych tomu chlapíkovi nevěřil.«

Jeník se držel dost. Od vstupu do ústavu nikdo ho neviděl v nějaké bitce, ale nikoli z bázlivosti. Naopak, byl přímo odborníkem v rohovnictví. Kdykoli navlékl rukavice k přátelskému utkání na ústavním zápasišti, býval obklopen četnými obdivovateli, kteří byli zpravidla štědře odměněni za svou pozornost.

Avšak při této příležitosti měl proti sobě soka nikterak podřadného. Byl starší, větší a také silnější než Jan. Byla tu větší zručnost s menší silou proti menší zručnosti s větší silou. Buk sám neměl pochybnosti o výsledku.

Chvilí šermovali proti sobě pěstmi v opatrném vyčkávání. Buk se pokusil několikrát o útok, ale neprorazil Janovou obranou. Jeden takový pokus mu přinesl neúspěch. Nežli se mohl po prudkém výpadu opět narovnat, Jan ho citelně pohladil za uchem. Bukovo sebevědomí osláblo, ale zlost přiměřeně vzrostla, jevíc se zuřivým ušklíbnutím.

»Dej pozor na prstový hmat,« pošeptal Jirka Janovi. »Ten chlapík jej jistě na tobě zkusí. Sevři ústa!«

Rozuměl Jan pokynu Jirkovu? Zdánlivě nikoli, protože měl ústa pootevřená a dokonce je rozevřel ještě šíře. Ale Jirka byl v právu se svým podezřením. Buk náhle svou levou rukou uchopil levici Janovu a pravou mu chtěl vrazit do úst. Avšak Jan uslyšel a pochopil Jirkův pokyn. Jeho ústa se ihned sevřela a nežli podlý podvodník mohl za-

ujmout své postavení, utržil dva pádné údery do tváře, jeden z nich na oko.

Hromotluk byl tímto nezdarem značně sklíčen. Po prvé za dlouhá léta střetl se s dovednějším protivníkem. Nadto byl teď v nevýhodě. Opuchlým okem dobře neviděl, a proto nemohl sledovat Janovy rychlé útočné pohyby. Měl však ještě jednu možnost úspěchu. Kdyby se mohl dostat se svým soupeřem do křížku, jistě by ho jako silnější a těžší zdolal. Proto zvolna uhýbal, zamýšleje se na Jana vrhnout v příznivém okamžiku. Avšak Jirka, který zápasníky provázel krok za krokem, postřehl jeho záměr.

»Jendo, měj oči otevřeny,« zašeptal. »Chystá se tě obemknout.«

O několik vteřin později Buk uhnul na dva, tři kroky, načež se vyhoupl jako tygr na Jana. Ale ten očekával tento pohyb. Rychle uskočil stranou, a když se Buk řítil kolem něho, zasadil mu za ucho plnou, ráznou ránu, která hromotlukem mrštila vpřed takovým spádem, že ztratil rovnováhu a těžce se skácel na zem.

Řev vzteku a hrůzy vydrál se z úst přívrženců padlého bojovníka, ale zůstávali stále v uctivé vzdálenosti. Jejich předák ležel přemožen u nohou menšího hochy, chovance ústavu — to na ně působilo ochromujícím dojmem. A jejich modla neměla, jak se zdálo, naspěch napravit svou porážku. Byla natažena na tváři, neodvažujíc se zvednout.

Ponenáhlu se však tlupa poněkud vzpružila po prvním úděsu. Vždyť na bojišti nebyl celý zástup studentů, jak zprvu předpokládali, nýbrž jen tři, Slávka v to počítajíc. Jeden důvtipný kluk se vzkříšenou odvahou se sehnul a zvedl kámen. Jeho příkladu ihned následovalo několik jiných.

»Jendo! Slávku!« upozorňoval klidný Jirka. »Musíme utéci. Chtějí na nás házet kamením.«

»Ať si házejí, ti zbabělci!« pravil Jan. »Na to my dva stačíme. Neuteku, ani kdyby jich bylo tisíc.«

»Ale pamatuj na Slávka,« domlouval Jiřík. »Na takovou kratochvíli je příliš choulostivý. Na nás si s tím nepřijdou, ale co s ním?«

Jan to uznal.

»Máš pravdu. Musíme se postarat o Slávka. Pojď, Slávku!«
Co dělal Slávek při zápasu?

Modlil se za své přátele se vši vroucností své čisté duše.

»Na mne nedbejte!« pravil. »Postarejte se sami o sebe. Já zůstanu.«

»Pominul ses rozumem?« káral Jan.

»To ne, ale prosím vás, jděte! Ublíží vám.«

»Och,« poznamenal Jirka, »má opět pošramoceny nohy. Slyšels kdy o takových nohách?«

Jiřík měl bystrý dar pozorovací. Slávkovi se v pádu pohmoždil kotník, třebas to všemožně zatajoval svým přátelům.

Ještě Jirka mluvil, když kámen zasvištěl kolem Janovy hlavy. Jan se chtěl ujmout Slávka, ale Jirka ho předběhl.

»Ne, nedám ti ho, Jendo!« pravil, bera Slávka do náruče.
»Tys unaven a já při síle.«

Rozběhli se k ústavu. Za nimi zahřměl zuřivý pokřik, provázený deštěm kamení. Jiřík ubíhal se svým břemenem zcela lehce. Jeho postava vskutku klamala; třebas drobnější, přece měl síly za deset.

»Jiříčku,« vzdychal Slávek, »k vůli mně si snad ublížíš. Prosím tě, postav mě. Snad dokáží běžet sám.«

»Buď zticha, přítelíčku,« uklidňoval ho Jirka. »To je pro mne pouhá legrace. Copak neuběhnu míli s desítikilovým zatížením? A ty nejsi o moc těžší a kromě toho nemusím běžet ani zpola tak daleko.« Podle zarudlých lící a vypoulených očí by se však zdálo, že chce zlomit světový rekord.

Tlupa uličníků se pustila za oběma běžci a rychle je doháněla.

»Jářku,« ozval se Jan, který vše bral zlehka podle Jirkova příkladu, »jsou nám skoro v patách. Mám skvělý nápad a musíme se oba stydět, že nám nepřišel již dávno. Podej mi kousek Slávka! Vezmu si třebaš jeho nohy.«

Návrh byl dobrý a včasný. »Rozdělili si« Slávka a pak tím rychleji vyrazili vpřed.

Tuto změnu pozdravili pronásledovatelé novým řevem a prškou kamenů, z nichž jeden uhodil Jiříka pod koleno.

»Dobrý hod!« stvrdil Jiřík. »Nohy jsou nejpevnější část mého těla. Raduj se, Slávku, blížíme se k ústavu. Za chvíli budeme u mostu. Neboj se, chlapečku, zase budeš chodit.«

»Já se vůbec nebojím,« pravil Slávek se svým krásným úsměvem, vděčně a důvěřivě pohlížeje na své zachránce. »Vím, že jsem v dobré společnosti.«

»Jirko,« zvolal Jeník, »nejdou to tam za mostem dva naši kamarádi?«

Tlupa se k nim již natolik přiblížila, že hrozilo nové vážné nebezpečí.

Jirkovy bystré oči se upřely směrem, kam ukazoval Jan. Jeho obličej se vyjasnil.

»Hurá!« zajásal. »Je to Ryan a Neff.«

Ve slově Ryan se tajilo kouzlo. Kdo byl Ryan? Inu, nejsilnější a nejjudatnější mladík z oddělení velkých, ozářený slávou nejstaršího studenta svatojirského. Pro svou prudkou povahu byl v prvních letech tvrdým oříškem pro své vychovatele, ale časem ovládl své bouřlivácké sklony do té míry, že užíval svých tělesných sil jen k sebeobraně nebo ve prospěch bližních!

»Ryane! Ryane!« volali Jan a Jíří společně. »Běda! Neslyší nás.«

Najednou prorylo vzduch ostré, pronikavé písknutí. Slávek měl totiž na štěstí ještě u sebe píšťalku pana

Medlona jako vzácnou památku. Ryan a Neff se okamžitě obrátili a poklusem přiběhli po silnici.

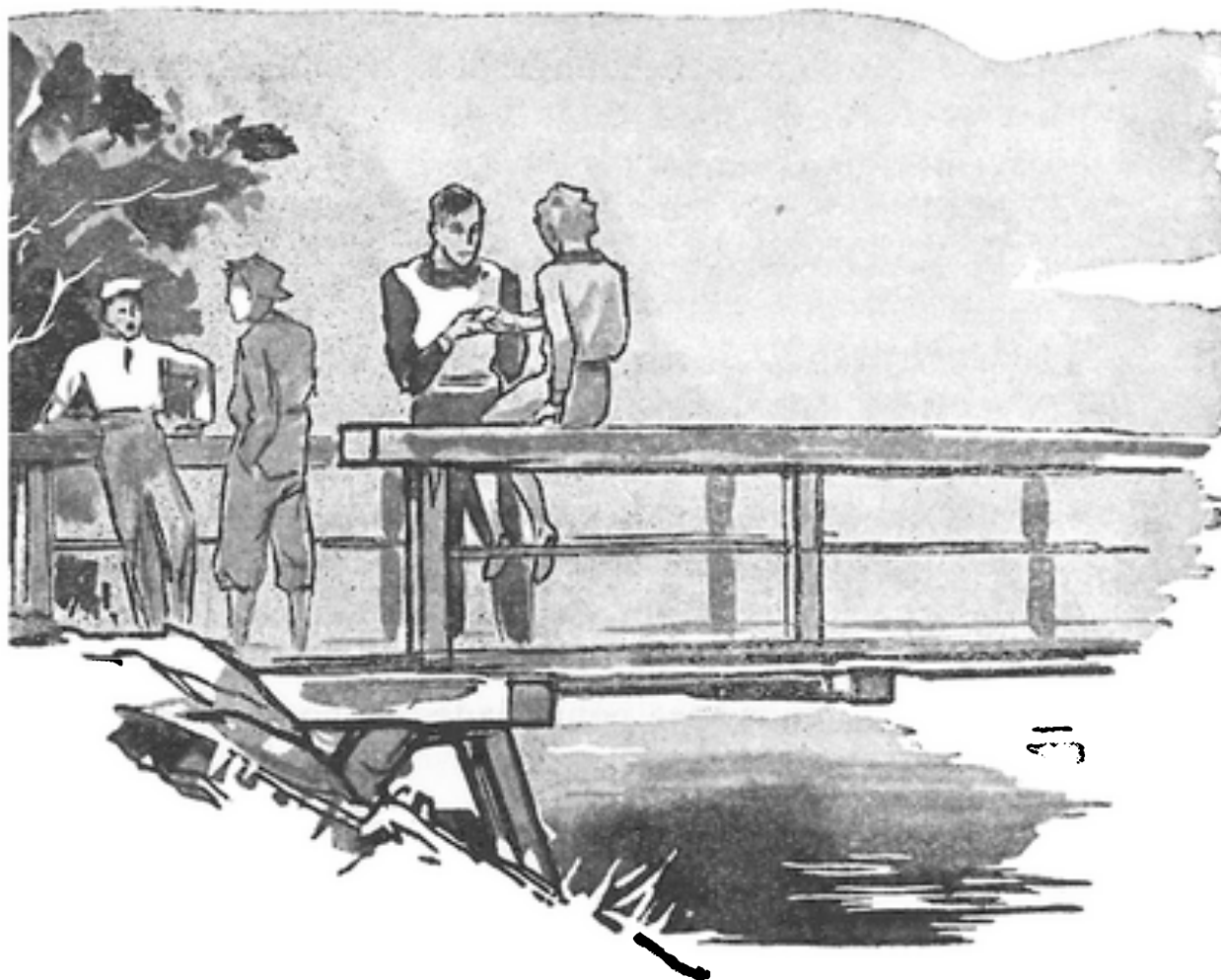
Dlužno poznamenat, že Ryan byl ve vsi lépe znám než kdokoli jiný kromě jejích obyvatelů a zvláště v dřívějších časech dal vesnickým chlapcům mnohou lekci, jíž by se nenaučili z knih.

Jeho zjev stačil. Kameny vyklouzly z rukou a tlupa hledala co nejspěšněji cestu k domovu.

»Hurá!« plesal Jírka, když s Jendou dosáhli mostu a opřeli se o zábradlí k oddechu. »Vítězství je našel Kykyryký!« napodobil jedinečným způsobem bujné kohoutí zakokrhání.

»Nikdy nezoufat!« zvolal Slávek, stavě se na nohy.

»Zvítězili jsme, protože jsme včas utekli,« výstižně shrnul Jan události dne.

Začátek vánočních prázdnin.

Kapitola 17.

»Hleďme,« pravil Ryan po zahrnutí nepřátel, »vždy jsem myslel, že patříte k mírové straně. Ale zatím vypadáte, jako byste měli za sebou největší bitvu světových dějin. Co se stalo?«

»Zdá se,« vysvětloval Jan, »že Slávek si vzal do hlavy sám rozbít shromáždění nějakých dvaceti či třiceti hulvátů.«

»Řekl jsem jim pouze, aby odešli,« vyprávěl Slávek. »Tropili si šašky z hošíka, jehož otec ležel na zemi — a věřili byste tomu? Myslím, že ten muž byl nadobro opilý, tak opilý, že se nemohl postavit na nohy. Nikdy jsem něco takového neviděl, vyjma na obrázku. Ale počínali si tak hrubě! Musel jsem se ozvat, nemohl jsem jinak.«

»Ano. A oni by mu byli pokazili celé vánoční svátky, kdybychom k tomu nebyli přišli. Pomysli si, Ryane, donutí ho běžet uličkou!«

»Ti surovci!« zvolal Ryan s nevolí. »Slávku, tys vpravdě rytíř bez bázně a strachu. Ale co je s tvou rukou?«

»Dostal jsem, myslím, po ní kamenem,« pravil Slávek, zvedaje ji. »Jejda — teče mi z ní krev!«

»To je dost, žes to konečně zpozoroval.« Ryan vyndal čistý kapesník a obvázal Slávkovy krvácející prsty. »A rty máš tak naběhlé,« dodal, »a kolem nich máš krvavé skvrny, a pak ten pohmožděný kotník! Pro pána krále, tys dořáděn! Hola, hoši, odnešte ho do nemocnice, ať ho bratr ošetřovatel slepí náplastmi, jinak se rozpadne na kusy. Do vánoc bude zase pohromadě. Jendo, máš na tváři říznutí.«

»Nu, tím mi laskavě posloužil hromotluk, jménem Buk. Za to má ode mne na památku černé oko.«

»Dovolte, pane Ryane,« vážně vpadl do rozmarné řeči Slávek, »mám takovou starost o toho hošíka a jeho otce. Ti necitové by se mohli k nim vrátit.«

»Vsadím se, že tam tedy dlouho nezůstanou,« prohlásil Ryan. »Ty, Slávku, půjdeš pěkně domů a spolkeš všechnu medicínu, kterou ti bratr dá. Já s Neffem se podíváme po tom muži a dopravíme ho domů.«

Tímto slibem byl Slávek naprosto spokojen a Ryan se vydal ke vsi rychlým, ale důstojným krokem, rozhodnut provést svůj úkol, i kdyby se celá ves postavila proti němu.

Budíž krátce řečeno, že svůj úmysl bez obtíží také uskutečnil.

Následujícího dne byl 23. prosínek. Dopoledne se konala v ústavní dvoraně slavnost na zakončení prvního pololetí. Po předehře ústavního orchestru byly rozděleny diplomy vzorného chování. Jména poctěných hochů byla čtena v abecedním pořádku. Když Jan Donnel s tváří poněkud

znetvořenou přistoupil k tribuně, aby přijal svou listinu z rukou rektorových, ozval se tak hlučný tleskot, že se Jan zarděl. Neméně srdečného přijetí se dostalo Jiřímu Keenanovi. Když se však Slávek Wynn, poslední v seznamu, šinul k tribuně, tvář maje potečkovánu náplastmi, ruku obvázanu a zdatně kulhaje, zvedlo se provolávání slávy, jaké snad nikdy předtím neotřáslo zdmi dvorany. Provolávání uvnitř ústavu bylo vlastně proti předpisům. Avšak rektor to nebral s matematickou přesností a přimhouřil oko. Jak se potom vyslovil, málem by se byl sám připojil. Z prefektů, strážců pořádku, ani jeden nedal sebemenším znamením nesouhlas. Ba dokonce někteří hoši později tvrdili, že pan Medlon sám se činně zúčastnil onoho projevu, ale to bylo po mém mínění nadsázkou. Nicméně hoši tomu ochotně uvěřili a měli svého prefekta za to tím raději.

Také v učebních předmětech byl Slávek buď na prvním nebo na druhém místě a dosavadní primus (nejlepší žák) Tom Poctiva musel se s ním dělit o čest prvenství. Avšak ten byl příliš šlechtný, aby na něho žárlil; naopak, byl hrdý na svého žáka z nemocnice.

Po rozdání odměn vystoupil ústavní sbor s pěknou vánoční písní, v níž měl Slávek sopranové sólo. Radost z úspěchu, vánoční nálada, přízeň učitelů a spolužáků — to vše povzneslo Slávka k takovému nadšení, že sláva a pokoj oné vánoční noci našly ozvěnu v jeho stříbrném hlásku. Také sbor se dal uchvátit Slávkovým vznětem a zpíval s neobvyklou něhou a procítěním.

Když zpěv dozněl, potlesk se neozval. Náboženské posvěcení rozprostřelo svá křídla nad veškerým posluchačstvem a bylo vyjádřeno uctivým mlčením.

Rektor koleje připojil několik slov s upřímným přáním radostných vánočních svátků a brzy se hoši, uvolnění od školy, vyhrnuli na hřiště za kopacím míčem.

Pošramocený Slávek ovšem nebyl s to se k nim připojit. Zasedl proto s Tomem ve vytopené místnosti k partii šachu.

Tu přiběhl hoch se vzkazem:

»Haló, Slávku, máš jít do hovorny!«

»Pro pána krále — aby to tak byla maminka! Och, to by bylo zlé!«

»Ale, ale, to je mi pěkný synáček! Běduje, když se má shledat s matkou!« pozastavoval se Tom naoko.

»Vždyť víš, Tome, co myslím. Poleká se, až mě uvidí tak polepeného a ovázaného.«

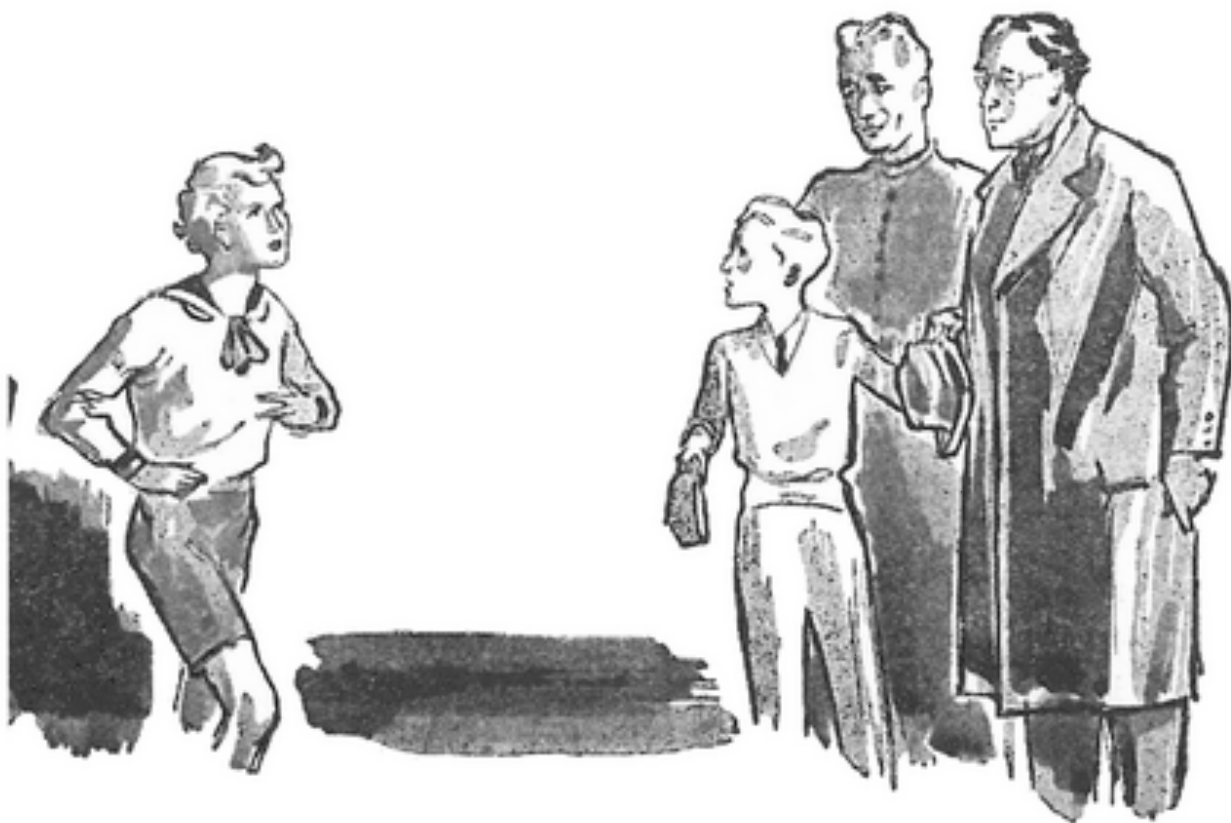
»Mně by to nevadilo,« pravil Tom. »Vypadáš báječně s těmi náplastmi. Já být tebou, nosil bych pořád aspoň jednu náplast pro ozdobu. Mohl bys to zavést do módy.«

»Ale nechtěl bych začít s takovou módou právě před maminkou. Snad je to někdo jiný. Ve svém minulém dopise mi přece psala, že nepřijede před prvním lednem. Myslíš, Tome, že by to mohla být maminka?«

»Na tvém místě bych šel a zjistil bych to,« dobíral si ho šibal Tom.

Slávek si chvatně upravil oblek a spěchal k hovorně.

S třesoucí se rukou stiskl kliku. Ještě zaváhal, nežli otevřel dveře. Avšak jeho úzkost se rázem rozplynula. Nasedla tam maminka vedle rektora koleje, nýbrž cizí pán, vinoucí k sobě hošíka, který při vstupu Slávkově se mu vyprostil z ruky a dychtivě běžel Slávkovi vstříc. Bez námahy v něm Slávek poznal svého malého chráněnce ze včerejšího dobrodružství. Avšak stěží mohl uvěřit, že statný, vážný pán před ním je opilý muž z vesnické louky.

Neobyčejný příchozí.

Kapitola **18.**

Pán povstal trochu rozpačitě, když Slávek vstoupil.

»Slávku,« pravil rektor, »to je pan Barnett.«

Slávek vysekl svou nenapodobitelnou úklonu.

»Pane Barnett,« pravil červenaje se, »těší mne, že vás poznávám.«

Vřele mu stiskl ruku a jeho pohled vyjadřoval vděčnost výmluvněji než sebedelší řeč.

Následovala malá pomlka, jež začínala působit tísnivě. Tu jim však přispěl hošík statečně na pomoc.

»Počkej, Slávku, ty a já jsme si dosud nebyli — jak se to říká?«

»Představení,« doplnil Slávek.

»Ano, představení. Je to tak dlouhé slovo. Jmenuji se Mírek a mám tě rád.«

Toto nezvyklé vyznání rozesmálo celou společnost a odstranilo rozpaky, jež pan Barnett přirozeně pociťoval v přítomnosti svého mladistvého obhájce.

Mezitím potřásl Mirek Slávkovou rukou a měl z toho úkonu takovou radost, že si jí popřál přes minutu.

»Slávku,« řekl konečně pan Barnett, »příznávám se, že je mi nyní všelijak, ale děkuji ti ze srdce za naučenou, kterou jsi mi mimoděk dal. Lidé o mně říkají, že jsem učenec, protože jsem věnoval mnoho času knihám, ale neváhám ti říci v přítomnosti tvého představeného, že jsem se od tebe přiučil krásnějším věcem, než jsem pochytl od nejlepších spisovatelů. Zítřka opustím Maurov nadobro.«

»Lituji, že nás opouštíte, pane,« pravil Slávek. »Doufal jsem, že častěji uvidím Mirka.«

Nato Mirek opět uchopil Slávkovu pravici a vřele ji tiskl.

»To mne těší,« usmál se pan Barnett.

»Mne taky,« pravil hošík, »protože mám zůstat s tebou, Slávku. Tatínek mě nechá v ústavě.«

»Ale! Tomu jsem opravdu rád!«

»Po tom, co se stalo včera, Mirek si vzal do hlavy, že půjde do ústavu svatého Jiří,« hovořil pan Barnett. »Nebyla to pro mne lehká věc,« pousmál se na rektora, »protože jsem minulých deset let láteřil na náboženství, zvláště katolické a jeho výchovu. Ale za těchto čtyřadvacet hodin se mnoho změnilo. Slávek a jeho dva pomocníci rozmetli všechny mé námítky. Mimochodem, kde jsou oni dva hoši, Slávku?«

»Šli na procházku, pane.«

»Škoda, ale snad je ještě někdy uvidím a jim poděkuji. Nyní, důstojný pane, musím se zmínit ještě o jedné věci. Můj syn je bez vyznání.«

»Ó!« vyklouzlo Slávkovi úděsem.

»Avšak mé názory se změnily i v tomto bodu,« pokračoval pan Barnett. »Mirek se může rozhodnout, jak chce.«

»Ty, Slávku, máš víru?« tázal se Mirek vážně.

»Samozřejmě!«

»Tak tedy, tati, chci přijmout Slávkovu víru.«

»Bez rozdílu, zdali je správná či ne?« zkoumal otec.

Mirek se na okamžik zarazil, ale brzy našel řešení:

»Jeho víra je jistě správná, protože z něho udělala tak hodného hochu. Nemůže tedy být nesprávná, nemyslíš, tati?«

»Dobrá, jak chceš, Mirku. Můžeš si ji zvolit, ale snaž se rozumět, co volíš a proč!«

»Buďte ujistěn, pane,« ujal se slova rektor, »že se stane katolíkem jenom, bude-li si toho skutečně přát, a to i jen tehdy, bude-li zcela věřit pravdy, jež pokládáme za nezbytné.«

»Úplně vám důvěřuji, důstojnosti. A teď, Mirku, ježto bych si chtěl s panem rektorem pohovořit v soukromí, odevzdávám tě do rukou Slávkových.«

»Pojď, Mirku,« zval Slávek. »Ukáži ti hřiště a vůbec všecko. S Bohem, pane Barnett.«

»Měj se dobře, můj mladý příteli! Ještě jednou ti děkuji; prokázals mi větší službu, než tušíš.«

»Ale to nestojí ani za řeč,« odmítal skromný Slávek.

»Věř mi, je to tak. Buď zdrav, Mirku, můj hošíčku,« zvedl Mirka do náruče a něžně ho políbil. »A — ehm — Bůh ti žehnej!«

S námahou vyslovil muž tato slova a hlas se mu zachvěl.

»Je to mé dítě — můj jedináček,« dodal odvraceje svou skloněnou hlavu. »Můj jedináček — jeho matka je mrtva.«

Každé jeho slovo vyprávělo o dlouholetém hoři a slzách.

»Ubohý Mirku!« rozlítostnil se Slávek. »Pojď už, abys tatíčkovi loučení ještě více neztížil.«

Když se za nimi dveře zavřely, Mirek se rozplakal.

»Zcela správně, Mirku, jen se vyplač!« řekl Slávek soucitně. »Dovedu si představit, jak to bolí, odloučit se od tak dobrého otce.«

»Ano, on byl ke mně vždy tak hodný!« vzlykalo dítě.
»Nikdy mi neřekl zlé slovo. Och, tatínku!«

Slávek byl sám teprve dítětem mezi svými druhy v ústavě, ale od této chvíle vzal na sebe úřad ochránce Mirkova.

»Jistě máš hodného tatínka,« těšil ho. »Viděl jsem, jak bolestně se s tebou loučil.«

»A slyšels, co řekl?« tázal se Mirek dychtivě, když se utišil.

»Co to bylo?«

»Řekl — Bůh ti žehnej!«

Slávek v tom neviděl nic divného.

»Nikdy dříve jsem od něho neslyšel takové slovo,« vysvětloval Mirek.

»Cože? Co pravíš?« žasl Slávek. Nechápal, jak prosté rčení: Bůh ti žehnej! může být někomu takovou novotou. S účastí zíral na Mírka, který se zastavil na dolním konci chodby, po níž kráčeli, aby si osušil slzy.

Mirkovi bylo sotva deset let. I na ten věk byl dost drobný a útlý. Jeho rysy byly souměrné, ale zvláště klenuté čelo a hluboké, hnědé oči působily přitažlivě přemítavým výrazem, neobvyklým u chlapce jeho věku. Ano, Mirek byl neobyčejným hochem. Jen dvě důležité věci mu chyběly od malička: matčina péče a náboženská výchova.

Dětské hoře, třebaš trpké, na štěstí rychle se rozplývá, a tak, když Slávek přivedl svého malého svěřence na dvůr, bolest z loučení zmizela.

»Teď tě seznámím se svými přáteli,« pravil Slávek. »Tam u plotu stojí Tom Poctiva. Je to, myslím, jeden z nejlepších hochů na světě.«

»Ale není lepší než ty, Slávku, že?«

»Je stokrát lepší,« odvětil Slávek upřímně.

»Nevěřím,« kladl Mirek důraz na každé slovo, »nevěřím a nevěřím, dokud se mi to nedokáže. Tatínek říká, že se nemá nic věřit, dokud se to nedokáže.«

Slávek se smál a vedl Mirka k Tomovi.

»Tome, představuji ti našeho nového hochu, Mirka Barnetta.«

»Radostné vánoce, Mirku,« potřásl Tom ruku nově přichozímu. »Doufám, že se ti bude u nás líbit.«

»Jistě, že bude. Zde Slávek a Donnel a Keenan byli ke mně tak hodní!«

»Á tak!« poznával Tom v Mirkovi hošíka, jehož se Slávek včera ujal. »Myslím, že se ti naši chlapci budou líbit víc než ti, s nimiž jsi dosud chodil do školy.«

Při této zmínce Mirkovy oči zablýskly a obličej se zakabonil.

»Ti ze vsi? Nenávidím je!« a dupl hněvivě nohou.

»Jakže, Mirku?« hrozil se Slávek. »Ty žertuješ!«

»Vždyť ty je jistě také nenávidíš,« zvolal Mirek.

»Naprosto ne!«

Nyní žasl zase Mirek.

»Ani po tom sprostém zacházení?«

»Nikdy nesmíme nenávidět bližního,« mluvil Slávek lahodně. »Kromě toho oni ubožáci se ani neumějí lépe chovat.«

»Ale mají umět,« rozčiloval se Mirek, svíraje pěsti. »Kdybych měl pušku, zastřelil bych toho protivu Buka. Ano, zastřelil bych ho jako psa!«

»Vida toho krvežízlivce!« zasmál se Tom. »Než dorosteš, budeš smýšlet jinak.«

»Nebudu. Kdybych mohl, hned bych se pomstil Bukovi a těm ostatním rošťákům. Nenávidím všechny, kdo mně a tatínkovi dělali zle. Ale tebe, Slávku, mám rád, protože byl ke mně hodný.«

»Ne, nenávidět se přece nesmí,« trval Slávek na svém.

»Víš, ty starý brachu,« ozval se Tom kazatelsky, »že nejsi vůbec křesťan? Chceš oko za oko, zub za zub.«

»Tome, poslyš,« přerušil ho Slávek, »bez žertu, on neví ani zblo o náboženství.«

Tom si pohvízdl, široko se rozkročil a vrazil ruce do kapes.

»Je to tak,« přisvědčil Mírek, »ale chci přijmout víru, jakou má Slávek. Máš také takovou víru, Tome?«

»To bych řekl, že ano,« ujistil ho Tom. »Ale pověz, Mirku, víš vůbec, co jsou vánoce?«

»Ó ano! To je velký oběd s krocanem, smetanovou omáčkou a rýžovým nákypem.«

»Och, ty malý pohane!«

Mirkovy oči vyjadřovaly zmatek.

»Co to je pohan, Tome?« tázal se.

Slávek se zasmál:

»Nu, Mirku, chtěl bys vědět, co vánoce opravdu jsou?«

»Chci vědět všechno, co ty víš,« odvětil Mírek velmi vážně.

»Z tebe něco bude, Mirku,« poplácal ho Tom po zádech. »Dostaneš pořádné vychování. Navrhuji, Slávku, abychom šli do kaple a ukázali mu nejdříve betlem; cestou mu můžeš vyprávět o vánocích.«

Jak šli, Mírek se zájmem poslouchal příběh o narození Páně. V kapli dlouho zíral na pěkné jesličky, které byly právě postaveny. Jeho výrazná tvář jevila radostný dojem.

»Hleď!« šeptal Slávek, ukazuje na voskovou figurku Jezulátka. »Víš, co se s Ním stalo?«

»Co, Slávku?«

»Nakonec dobrovolně vytrpěl krutou smrt za své nepřátele.«

Mírek otvíral oči a uvažoval.

»Poslyšte, hoší,« uchopil najednou Slávka a Toma za ruce, »nemějte mi za zlé, řeknu-li občas něco divného. Nechci nic mluvit proti vaší víře.«

»Již je u tebe vidět pokrok, starý brachu,« pravil Tom, když vykročili z kaple. »Ale tuhle jde pan prefekt Medlon.

S ním se musíš také seznámit, holoubku. Je to tvůj nastávající vychovatel.«

Avšak prefekt nečekal na představovací obřady a začal sám:

»Že je to Mírek Barnett?« zvolal srdečně, bera ho za ruku. »Budeš v mém oddělení a doufám, že se budeš hned cítit jako doma.«

»Doufám také,« přisvědčil hošík, vzhledáje do prefektovy vlídné tváře. »Pane prefekte, proč nosíte sukni?«

»Inu, nejsem oblečen jako druzí lidé, ale tomu lépe porozumíš až za čas. Slávku, posaď ho při obědě vedle sebe. Potom ho přiveď ke mně, určím mu místo ve studovně a spárně.«

Poté prefekt odešel.

»Je to příjemný pán,« poznamenal Mírek, »třebas je tak divně oblečen. Ale jeho obličej se mi líbí. Nezdá se být velmi bohat, že?«

»Podle čeho se ti to zdá?« tázal se Tom.

»Podle té staré sukne, co má. Měla by být černá, ale místy je nazelenalá.«

»Máš pravdu, Mirku,« potvrdil Tom. »Je chud, nemá peněz.«

»Proč tak rychle utratí peníze, co vydělá?«

»Nevydělává peníze; pracuje zadarmo.«

»Ty si ze mne utahuješ, Tome,« zamračil se Mírek a obrátil se k Slávkovi.

»Neutahuje si,« pravil tento. »Je to čirá pravda. Pan Medlon nedostává ani haléř služného.«

»Což je blázen?«

»To ne! Ale pracuje jen pro lásku Boží.«

To bylo nad Mirkovy pojmy. Zamhouřil oči v hlubokém přemýšlení. Avšak patrně jeho rozumek ještě nestačil si srovnat vše slyšené.

»Pojďme na čerstvý vzduch,« navrhl.

Oba souhlasili. Sotva vyběhli na hřiště, Mírek zatleskal rukama.

»Hele, tam jsou!« a běžel k Donnelovi a Keenanovi.
»Jak se máte? Jsem rád, že se s vámi shledávám. Budu také chodit do vaší školy a jmenuji se Mírek Barnett.«

»A jak ty se máš?« odpověděl Jan, nadzdvihuje hošíka k sobě. »Víš, chci se na tebe dobře podívat, proto si tě přidržuji k světlu. Jsem Jan Donnel.«

»A já Jiří Keenan,« pravil druhý, bera Mirka za nohy a klada je opět na zem.

Chvilí hleděl Mírek na Jiříka a Jana, jako by něco přetěžkého mu tlačilo srdéčko. Konečně promluvil:

»Vy jste oba dva ve vyšší třídě než Slávek a Tom?«

»Jsme,« odpověděli oba slavnostně.

»Chci vám tedy dát otázku.«

»Není moc těžká?« tázal se Jan.

»Ne. — Nenávidíte Buka?«

»Zajisté ne,« odpověděl Jan.

»Dejme tomu, že by tonul v řece,« pokračoval Mírek s napětím, »skočil bys do ní, abys ho zachránil?«

»Nu, kdyby mi bylo možno zachránit mu život, zajisté bych to učinil.«

»Jistě?«

»Ano. — A co bys učinil ty?«

Mírkovy oči zablýskly.

»Hodil bych po něm palicí!«

Na ledě.

Kapitola 19.

Ráno Štědrého dne — jasné a studené. Slunce, vyšlé s nezkaleným jasem, vykouzilo třpyt nesčetných démantů na ojiněných stromech a stéblech ztuhlé trávy. Hoši vyběhli z jídelny na hřiště s bujarým nadšením; vše ukazovalo, že se dá na řece bruslit.

V umyvárně se skláněl Slávek nad svou skřínkou, hledaje brusle; přiletěl k němu Mirek vzlykaje, jako by se mu srdce chtělo utrhnout.

»Co je, Mirku?«

»Chtěl bych umřít,« štkal Mirek.

Tento silný výraz bývá dost často slyšet z úst citlivých dětí a také prý od rozmazlených dívek. Ale Slávek slyšel po prvé tak děsivé přání a zhrozil se.

»Ale, Mirku, nemluv tak! Jistě to nemyslíš doopravdy! To by bylo špatné!«

»Ano, myslím to doopravdy. Já vím, že jsem špatný!«

»Snad tě zas někdo nezlobil?«

»To ne, ale smějí se mi.«

»Proč by se smáli?«

»Když jsme byli ráno v kapli, chtěl jsem mluvit se sousedem, ale on mi neodpověděl, jenom se čouřil. Potom jsem se ohlédl a viděl jsem, že se mi smějí. Jistě proto, že jsem pohan; Tom to řekl.«

I Slávek se musel usmát.

»Z toho si nic nedělej,« pohladil zarmoucenou hlavičku, »oni se jen na tebe usmívají, protože tě mají rádi, a Tom nejvíc.«

»Opravdu?« utěšoval se Mirek.

»Ano. — Ale raději mi pověz: umíš bruslit?« odbočil Slávek na jiné pole.

»Jé, a jak!«

»To rád slyším,« pokračoval Slávek diplomaticky, »protože mi můžeš prokázat velkou službu.«

»Já tobě službu?« zajímal se Mirek. »S radostí, jen pověz, jakou!«

»Nauč mě bruslit!«

Mirkova tvář se roztáhla údivem.

»Copak neumíš bruslit?«

»Co živ jsem neměl jsem brusle na nohou.«

Mirek se smál z plna hrdla.

»To je dobré! Tys větší než já a neumíš bruslit. Ale jsem rád, že tě také mohu něčemu naučit.«

Mirek se rozjasnil. Rozplynul se v něm tísnivý pocit méněcennosti, jenž naň doléhal v novém prostředí, a ustoupil

slunnějšímu názoru na život. S důležitou tváří vyndal své brusle a prohlásil s úsměvem:

»Odvolávám, co jsem řekl. Nechci ještě umřít. Chci žít a naučit tě bruslit. To bude junda!« a Mírek švitořil a hoptoval, takže ho Slávek přirovnal k paprsku.

»Kde vězíš, Slávku?« vpadl Tom do místnosti. »Nepůjdeš s námi bruslit? — Ahoj, starý brachu!«

Starým brachem mínil Mírka.

»Ano, Tome,« odpověděl Slávek, »právě se chystám.«

»Dobře! Dám ti dnes první lekci v bruslení. A ty také půjdeš, starý brachu?«

»Ano, ale Slávka budu učit já, abys věděl,« ozval se Mírek žárlivě.

»Ty starý hříšníku!« žertoval Tom. »Snad mi aspoň dovolíš, abych ti v tom pomáhal?«

Mírek chvíli uvažoval.

»No, nechť!« svolil. »Pomáhat můžeš, ale jen jak ti řeknu.«

»Díky, starý brachu; jsi k nezaplacení.«

Všichni tři se vydali za ostatními hochy, kteří šli k řece.

»Tome,« začal Mírek cestou, »co je to hříšník? Nazvals mě hříšníkem.«

»Ano, ale jen žertem,« omlouval se Tom, poznáváje, že jeho malý přítel bere vše doslovně. »Hříšník je ten, kdo dělá špatné věci. Samozřejmě, ty nejsi takový.«

Mírek přemýšlel a pak pokračoval:

»Je hříšník, kdo nenávidí někoho?«

»Zajisté, když ho velice nenávidí.«

»Tak jsem hříšník,« klidně usoudil desítiletý mudrc. »Ale já se změním, až přijmu víru.«

»Ty o tom mluvíš, jako by se víra rozdávala v kornoutku,« usmál se Tom.

»Tak mluví někteří jinověrci,« mínil Slávek. »Často jsem si toho všiml při čtení. Nemluví o poznání pravdy nebo polepšení života; oni se přihlašují nebo odhlašují od víry.«

Na další cestě zaměstnával Mírek své průvodce náboženskými otázkami. Jeho hladová dušička nemohla se dost nasytit Slávkovým milým vyprávěním o hlavních událostech ze života našeho Spasitele.

»On opravdu tak miloval děti?« tázal se Mírek s plnoucí tváří.

»Jistě,« potvrdil Slávek. »Mluvil o nich často a laskavě. Jednou jeho učedníci jich nechtěli k němu pustit. Tu je pokáral a pravil, že dětem patří království nebeské.«

»Za to Ho také musím milovat, když On prve miloval mne,« pravil Mírek upřímně. »Napíše to vše také tatínkovi, aby Ho i on miloval.«

Mezitím se octli na břehu řeky.

Když si začali připínat brusle, Mírek se rozzlobil na Toma, který chtěl být Slávkovi při tom nápomocen.

»Jdeš!« rozohnil se. »Slávka mám na starosti já!«

Se smíchem Tom uposlechl a Mírek s vážným vzezřením převzal Slávka do své výhradní péče. Když byly přípravy hotovy, chopil Slávka za ruku.

»Hej, Tome!« zvolal. »Teď bys mohl vzít Slávka za druhou ruku, ale veď ho opatrně a pomalu!«

Ukázalo se, že je obratným bruslařem, a brzo zasvětil svého žáka do taje »odrážení«.

»Sláva!« jásal Mírek, když byl učiněn tento důležitý začátek, »pravda, že jsem dobrý učitel!«

»Vý—bor—ný!« odpověděl Slávek, když znovu odrazil a najednou seděl na ledě.

»Udeřil ses?« zvědál Mírek starostlivě.

»To ne, ale jak vstanu?«

»Tome, slyšíš? Pojď sem a pomoz!« volal Mírek.

»Znamenitě, Slávku,« chválil Tom, pomáhaje začátečníkovi na nohy. »Každý bruslař musí vystrouhnout na ledě hvězdičku, a tobě se to podařilo hned napoprvé.«

»Poslyš, Tome,« vpadl Mírek přísně, »Slávkovo bruslení není na smích!«

»Ó, prosím za odpuštění, pane profesore; všechna čest vašemu umění!«

Uchláčen touto poklonou, profesor pokračoval ve své lekci. Za hodinu dovedl Slávek stát bez opírání a ke konci druhé hodiny se již pohyboval bez cizí pomoci. Skýtal ovšem svými nemotornými pohyby někdy dost směšný pohled a Mírek se několikrát zle obořil i na větší hochy, kteří se opovážili smát jeho žákovi. Byl nadšen jeho pokrokem a na zpáteční cestě byl ochoten se vsadit o každou sumu pod milion dolarů, že do konce zimy bude Slávek mistrem v krasobruslení.

Po návratu do ústavu vyhledal Mírek pana Medlona o samotě a pravil s tajuplnou tváří:

»Nepovíte, pane prefekte, nikomu, co vám teď řeknu? Můžete dokázat, že jest Bůh?«

»Zajisté, Mírku,« a prefekt podal přiměřeně věku mladého pochybovače několik jasných důkazů o jsoucnosti Nejvyšší Bytosti. Hošík pozorně poslouchal.

»Ano, poznávám, že Bůh jest,« pravil, když se prefekt odmlčel. »Ale teď bych se chtěl otázat ještě na něco jiného. Je špatné, nenávidět lidi?«

»Ano. Bůh miluje všechny lidi a chce, abychom my je také milovali.«

»Myslíte, pane prefekte, že chlapec jako já mohl by být zlý?«

»Proč ne? I malí chlapci mohou být zlí, ba velmi zlí. Svatý Augustin, který v dospělejším věku žil velmi ctnostně, napsal o svém dětství: *Tantillus puer et jam tantus peccator* — Tak malý hoch a již tak velký hříšník! Byl špatný, ale polepšil se.«

»To jsem rád, že nejsem jenom já takový. Víte, já bych chtěl zastřelit Buka, a dnes jsem si přál umřít.«

»A učinil bys to nyní, když víš, že je to hřích?«

»Teď již ne, ačkoli mám na Buka pořád ještě zlost.«

»Nu, vidíš, hlavní je, abys tu zlost v sobě neživil a jí se nepoddal. Tomu my říkáme: přemáhat pokušení. Pokušení samo není ještě hříchem. Hřichu se dopouští teprve ten, kdo k pokušení přivolí,« a prefekt vysvětlil několika praktickými příklady tuto důležitou nauku křesťanského života.

»Děkuji vám, pane prefekte,« pravil Mírek, když měl vše řádně objasněno. »Chci se podle toho řídit. Pomůžete mi?«

»Rád, Mirku; a zítra, kdy si připomínáme narození Ježíškovo, pros Ho, aby ti také pomáhal.«

V Americe se neslaví Štědrý večer jako u nás. Je obyčejná, skromná večeře, nerozžehají se světla na stromečku u jesliček, neznějí koledy a nerozdávají se dárky. To vše se koná až na sám Boží Hod vánoční.

Jitro tohoto slavného dne bylo zahájeno sněhovou chumelící. Podle starého posvátného zvyku byli studenti přítomni trojí mši svaté. Zvonkové hlasy zpěváků jako sladká ozvěna andělských sborů, krásná roucha kněží a ministrantů, slavnostní výzdoba oltáře a záplava světel, hlavně pak zbožnost, vyzařující jako paprsek nadzemské slávy z tváří mladých věřících — to vše plnilo Mirka obdivem a blahem. Ani na chvíli nespouštěl očí s půvabného betlema. Mimovolně po první sepnal ručky v modlitbě, aby Božské Dítě obdařilo jeho srdce dobrotou a smířlivostí.

Když po bohoslužbách chovanci sestupovali po schodech k jídelně, Slávek položil ruku na Mirkovo ramě.

»Radostné vánoce, Mirku!«

»Och, ty jsou radostné! Jakživ jsem se necítil tak šťasten. Slávku, tvá víra je tak krásná! Zůstaň tu na chvíli se mnou. Počkáme na Jendu, Jirku, Harryho a Toma.«

Zavolali je k sobě z proudu studentů, přicházejících po schodech. Všichni se blaženě usmívali, podávali si přátelsky ruce a z plna srdce si navzájem blahopřáli.

»Hoši, dávejte pozor, co řeknu,« pronesl Mirek vážně.
»Dnes jsem se modlil k Ježíškovi a chci se dát k vaší víře.
Již nikdy si nebudu přát, abych umřel, a kdyby se Buk topil
v řece,« dořečnil capart působivě, »skočím za ním a za-
chráním ho.«

20. kapitola.

Radostné vánoce.

Bylo to veselé snídani onoho vánočního rána. Ozývaly se hlasité projevy milého překvapení, když každý hoch našel pod svým talířem pěkný vánoční obrázek s přáním.

»To tu ještě nebylo,« poznamenal Harry, který dlel již třetí rok ve Svatojirské koleji. »Náš prefekt vždycky nachystá nějaké milé překvapení. To je kabrňák!«

»Člověk se tím cítí jako doma,« dodal Jožka Witt.

»Nejsou to pravé vánoce?« zvolal Vilík. »Hleďte, jak venku sněží! Vánoce bez sněhu jsou jako povídka bez konce.«

»Nebo chléb bez másla,« opravil Jožka.

»Nebo anděl bez křídel,« připojil Jan, který předsedal této čtverácké tabuli.

»Nebo kočka bez mňoukání,« broukl Harry.

Také ostatní stoly hostily stejně rozmarnou společnost. Pozdravy, žerty a šprýmy poletovaly od úst k ústům a ze

všeho toho lomozu vyníkal lahodný hlas Slávkův a pronikavý smích Mirkův. Po snídání ohlásil prefekt Medlon, že dárky z domova čekají na své vlastníky ve studovně. Přečetl jména všech, jimž přišly dárky — kromě Mirka a několika jiných byli všichni v seznamu — vyzval obšťastněné, aby pojídání dobrých věcí si nechali až na svačinu, tedy v deset hodin; nyní že jde pouze o předběžnou prohlídku.

Nastal nevídaný spěch a shon, každý chtěl být první z jídelny. Bylo to ovšem proti pořádku, ale prefekt zůstal klidný.

»Vánoce jsou jen jednou do roka,« myslil si.

Mezi posledními, kteří vyšli, byl Mirek. U dveří jídelny naň čekali Slávek, Tom a Harry.

»Pojď s námi, starý brachu!« zval Tom. »Pomoz nám prohlížet naše balíčky!«

»Pro mne tam není žádný,« smutně odmítal Mirek. »Můj tatínek nevěří na vánoce. V ten den mi nikdy nedává dárky, ale zato jindy dost. Nestojím o to, dívat se na vaše.«

»Pojď, Mirku!« přemlouval ho Slávek. »Má radost bude jen poloviční, když ty při tom nebudeš.«

»Mně by bylo taky tak,« pravil Tom.

»Mně také,« přidal se Harry.

»Tak tedy půjdu,« uvolil se Mirek.

Vstoupili do studovny. Prostranná ta místnost skýtala dnes veselý pohled. Předešlého dne byly z ní odneseny stolky a lavice. Na podlaze byly rozloženy velké, malé i prostřední krabice a bedničky, označené jmény vlastníků. V sále byl ruch jako v úle. Někteří teprve pobíhali, hledajíce své jméno, jiní již klečeli u svého majetku, horečně vybalující všechny možné dárky od tradičního vánočního krocana po knížku a časopis. Všichni mluvili zároveň buď se sousedem nebo sami se sebou, když soused neposlouchal.

Slávek s Mirkem po boku brzo objevil svou nadílku, což nebylo tak nesnadné; jeho krabice byla největší ze všech.

»Jejda! To je obr!« podívil se Mírek.

»Víš, já mám deset sester,« vysvětloval Slávek vesele, když sundával obal, »a každá mi něco nadělí.«

Bedna obsahovala celý krámk nejruznějšího zboží, skvostně vázané knihy, pestré časopisy, pěkné obrázky, rukavice, obuv, čepice z tulení kůže, chránítka na uši, hedvábné vázanky, krabičky chutných bonbonů, obvyklého amerického pečeného krocana s nádivkou, koláče, jablka, ořechy — zkrátka vše, co srdce ráčilo.

Když se tyto vzácnosti po řadě vynořovaly z hlubiny bedny, Mírkovy oči se stále rozšiřovaly; měl radost, že Slávek toho tolik dostal, a odloživ svou dosavadní zdrženlivost, s jásotem poskakoval okolo bedny.

»Pohleď, Mirku, zde je něco pro tebe,« ukazoval Slávek hezkou vázanku, pokoušeje se ji Mírkovi uvázat na krk. Ale hošík couvl.

»Ne, ne,« ječel, »je tvá, vše je tvé!«

»Ale tahle je pro tebe, Mirku!«

»Dokaž to! Dokaž to!« žádal mladý mudrc.

»Nepřijmeš-li ode mne tuto vázanku,« zvážněl Slávek, »nebude mě těšit celá ta bedna. Hleď, mám tu hromadu vázanek. Co bych si s nimi se všemi počal?«

Mírek se dal přemluvit a Slávek mu vkusně upravil vázanku kolem krku. Mírek zářil štěstím a odcupital k Tomovi, aby se mu pochlubil svou novou okrasou.

»Co je to s tebou, starý brachu? Vypadáš jako hejsek!«

»Mně je jedno, jak vypadám. Je to od Slávka.«

»Ale jaké to máš u kabátu divné kapsy?« upozornil Tom vážně.

»Proč? Jsou roztrhané?«

»Pojď sem, ukáži ti, co tam schází.«

Mírek se přiblížil. Tom ho pevně uchopil a nacpal mu kapsy cukrovím, ořechy a fíky.

»Teď vypadají tvé kapsy, jak se sluší o vánocích.«

»Pojď sem, Mirku,« přerušil ho Slávek, »něco nutného.«
Mírek se vrátil k Slávkovi.

»Tu je zase něco pro tebe, Mirku! Nesmíš se zdráhat. Je to modlitební knížka a já mám tři. Potřebuješ nějakou, víš, jestli se chceš dát k naší víře.«

Mírek nemohl potěšením ani promluvit. Vzal krásnou modlitební knížku se stříbrnými sponkami, dychtivě ji otevřel a listoval v ní. Pojednou z ní vypadl obrázek.

»Koukej!« zvolal, zvedaje jej. »Není to betlemská stáj a v ní Ježíšek? Jé, to je hezoučký obrázek. Tu máš, Slávku, patří tobě!«

»Ne, všechno v té knížce patří tobě,« prohlásil Slávek. »Je to můj vánoční dárek Mirečkovi.«

»Až budu velký,« sliboval Mírek, »dám ti dům, zahradu, velké auto a šoféra se stříbrnými knoflíky.«

»A co dáš Tomovi?« snažil se Slávek hledět vážně.

»Jemu dám pytel zlata.«

Mírek byl celkem probudilý, ale v mnohých věcech měl daleko ke »starému brachovi«, jak ho tituloval Tom. Najednou si vzpomněl na prefekta Medlona a vyběhl ze sálu, aby mu ukázal, co dostal.

Po prvé od svého příchodu do ústavu zosnoval Slávek šelmovinu. Svolav Toma, Jendu, Jirku, Harryho a několik jiných, děl toto:

»Kluci, mám nápad!«

»Haló,« žasl Tom, »slyšte, slyšte!«

»Mírek asi nedostane od tatínka vánoční nadílku. Což abychom se složili a udělali mu sami nějakou? Nedoví se, že je od nás, jestli nic neprozradíme. Bude to kapitální špás!«

»A jaký!« pravil Harry slavnostně. »Jsem pro to. Dostal jsem něco, co se Mirkovi hodí. Moje babička si totiž o mně myslí, že jsem pořád ještě malý chlapeček.«

»A má pravdu,« zamumlal Tom.

»Nu, třebaš, ale poslala mi velkou pohádkovou knížku s velkými literami. To je jako stvořené pro Mirka.«

»Ovšem, vzdáš-li se toho, ač bys to také potřeboval,« štípl Jan. »Co se mne týče, věnuji krabičku cukrovínek.«

»A já krocana,« pravil Jírka. »Ostatně nezhygnu hlady, protože se přiživím s Jendou.«

Již tu byl Tom s velkou krabicí, do níž vkládali pamlsky, pomeranče, pečivo, krocana, knížky a jiné. Zakrátko očekávala Mirka zásilka, která v ničem nebyla pozadu za nejlepšími dárky v sále.

A tak v deset hodin podprefekt Kan, který byl poctěn důvěrou spiklenců, zpravil Mirka, že mezitím i pro něho něco přišlo. Mírek odkvapil do studovny, a bylo opravdu k smíchu, když za chvíli obcházel své přátele, nabízej jim podíl ze své zásilky. Štědří dárcové byli takto nuceni přijmout zase leccos z toho, co mu sami darovali.

Den uplynul samozřejmě v čiré blaženosti, která dostoupila vrcholu večer při divadelním představení Dickensovy slavné »Vánoční pohádky«, upravené pro jeviště jedním z profesorů.

Při prvním jednání způsobil rozruch Mírek, který dosud nikdy nebyl v divadle. Seděl v první řadě diváků a s neskryvanou nelibostí poslouchal výroky starého lakomce Škroba. Když však tento zkostnatělý kramář pronesl pohrdavě: »Vánoce! — Nesmysl!«, Mírek se nemohl déle opanovat. Vyskočiv na sedadlo, dupl nožkou a hněvivě pohrozil drobnou pěstí bezcitému vydřiduchovi:

»To je lež, starý Škrobe! Styď se, že jsi takový zlý...«

Zbytek věty usekl vedle sedící Tom, který rozhorleného řečníka popadl za nohy a rázně ho posadil na místo.

Mezi povykem, jenž provázal toto přerušení, Slávek vysvětlil Mirkovi podstatu divadelní hry a uklidnil mladého mravokárce do té míry, že nic nenamítal proti dalšímu představení.

V ložnici potom poklekl Mirek před spaním podle vzoru svých přátel k modlitbě před svým obrázkem Narození Páně. Asi za hodinu zpozoroval obcházející prefekt, že dítě stále se ještě nemá k ulehnutí, i udělal konec této dlouhé pobožnosti. Přistoupil k Mirkovi a shledal, že klečící hošík, znavený dojmy a zábavami dne, klidně spí, rty přitisknuty k obrázku »Ježíška, který dítky tak miloval«.

21. kapitola.

Dobrodružství u dráhy.

Vánoční týden míjel v bruslení, hrách, četbě a večerních dýcháncích jako na křídlech blaha a veselí. Mírek se kromě toho pilně učil katechismu a jako živoucí otazník neustále přibíhal k prefektovi.

»Dokažte to!« žádal neúprosně, kdykoli mu něco bylo nejasné.

Také Slávek činil rychlé pokroky na ledě, ač do mistrovství měl ještě daleko.

V poslední den starého roku stala se událost, která měla silný vliv na Slávkovu povahu.

Krátce po snídání odebrali se hoši k »jezerům« na celodenní bruslení. Časně odpoledne bylo Slávkovi jaksi ne-

volno, i vyžádal si od prefekta svolení k návratu domů. Za průvodce si zvolil ochotného Toma.

Kráčeli asi půl hodiny podél dráhy pustou prérií. Když se blížili k železničnímu mostu, klenoucím se přes hlubokou rokli, vynořil se zpoza srázného břehu jakýsi muž a čekal na ně u trati. Byl vysoký a hubený. V zarostlé tváři divoce planuly vpadlé oči. Šaty měl otrhané a boty rozbité.

»Tome,« zašeptal Slávek, tiskna Tomovo rámě, »obratme se; ten člověk vypadá jako vlk. V ruce drží palici. Mohl by nás přepadnout.«

»Toho se nebojím,« chladně pravil Tom, »ale i kdyby, máme kdy utéci,« a nebojácně kráčel dále.

»Dobrý večer,« pravil několik kroků od trhana. Ten si je chtivě prohlížel; nato upřel oči na Slávka.

Slávek se zachvěl.

»Chlapče,« pravil cizinec, »kolik je hodin?«

Nejistými prsty vyňal Slávek hodinky:

»Půl druhé, pane!«

Muž pokročil, Tom stáhl Slávka zpět.

»Nepřibližujte se,« zvolal Tom, »slyšíte dobře i tam, kde stojíte.

Pohled na Slávkovy zlaté hodinky vzbudil očividně v muži dravčí pudy.

»Dej mi ty hodinky, mládenče, a pustím vás oba!«

»Běžet!« šeptl Tom a oba se otočili a pádili nazpět k jezerům. Mžikem se dal muž za nimi a jeho dupot za zády pudil hochy k největšímu úsilí.

»Rychleji — ještě rychleji!« supěl Tom, když uháněli, neodvažující se ani ohlédnout, aby jejich pronásledovatel nezískal náskok. »Dohání nás!«

Takto spěli chvíli mlčky vpřed. Jen jejich namahavé oddechování a zlověstný dupot za nimi zaléhal do ticha.

Teprve když kroky stihatelovy poněkud zeslábly, odvážil se Tom poohlédnout.

»Raduj se, Slávku!« pravil. »Zůstává pozadu. Z počátku nás doháněl, ale nyní se zpožďuje.«

Uplynula minuta.

Tom se opět ohlédl.

»Ustává běžet!« Brzy dodal: »Zastavuje se. Počkej, Slávku, jsme v bezpečí! Je aspoň osmdesát metrů za námi. Odpočiňme si také!«

Oba se obrátili a cíťice se mimo nebezpečí, dívali se na poraženého nepřítele. Slávek vzkřikl překvapením. Mužovo chování bylo zvláštní. Nejen že se zastavil, dokonce usedl na železniční pražec.

»Sázím se, že ztratil vůbec zájem o tvé zlaté hodinky,« mínil Tom. »Hele!«

Muž se natáhl přes trať.

»Můj Bože!« zděsil se Slávek.

»Není snad pomaten?« nadhodil Tom.

»To ne,« soudil Slávek. »Již vím, co mu je. Ten muž je asi nemocen. Ta jeho vyzáblá tvář a vpadlé oči! Tome, musíme k němu!«

Slávek byl nyní stejně odhodlaný, jako byl předtím bojácný.

»Dobře,« souhlasil Tom, »ale pro jistotu si vezmu s sebou tuhle sukovicí, co tu leží na zemi,« a takto ozbrojeni vraceli se k lupiči.

»Hej, vy tam!« volal Tom, když se octli na několik kroků od nehybné postavy. »Odejděte s trati! Za okamžik tu může být vlak.«

Muž zvedl hlavu a netečně na ně zíral.

»Jste nemocen?« tázal se Tom.

»Umírám.«

V tomto slově byla taková otrásající velebnost, že Slávek a Tom na ně nikdy nezapomenou.

»Můj Bože!« zvolal Slávek, spínaje ruce.

I Tom zapomněl na své obavy, odhodil sukovici a přistoupil blíže s dotazem:

»Můžeme vám nějak pomoci?«

Muž mlčel, pak zvolna odpověděl:

»Mně již není pomoci, myslím.«

Slávek naň hleděl zkoumavě.

»Tome, on umírá hladem!«

Muž vzhlédl zmateně.

»Ano, chlapče, umírám hladem!« zasténal.

Náhodou měl Tom v kapse koláč. Vyndal jej a podal tulákovi.

»Snězte to,« pobízel přívětivě. »Nemám nic jiného, příteli!«

Muž přijal dar a dal se do jídla. Hned při prvním soustu jej zachvátil kašel a vyplivl chuchvalec krve.

»Děkuji ti, chlapče,« pravil slabě. »Jídlo mi již nepomůže.«

»Máme vás stáhnout s trati, pane?« tázal se Tom.

Nešťastník, který se při pokusu o jídlo opíral o vyhublé rámě, bezmocně sklesl místo odpovědi.

Tom shodil se sebe zimník a rozprostřel jej na půdu vedle dráhy.

»Slávku, musíme ho tam položit,« pravil vážně.

Ne bez námahy odvěkli chudasa na určené místo. Také Slávek svlékl svrchník a přikryl jím nemocného.

Tom mu v tom zbraňoval:

»Slávku, jsi sám churav; můžeš se zachladit.«

»V takovém případě nutno se obětovat, Tome!«

Mužovo divé vzezření zlahodnělo.

»Jste hodní chlapci — hodní chlapci,« vydechoval. »Odpusťte mi! Měl jsem vás požádat o pomoc a ne vás přepadat.«

Nastala pomlka. Tom usilovně přemýšlel. Bylo slyšet jen namáhavý dech umírajícího tuláka.

»Slávku,« promluvil Tom konečně, »nebál by ses zůstat tu sám s tímto ubožákem?«

»Ó ne!«

»Zdá se mi, že skutečně umírá. Jeden z nás by měl tedy jít pro pomoc.«

»Já zůstanu, Tome! Tys lepší běžec.«

»Tak dobře! Poběžím do Maurova pro vůz nebo něco.«

Tom se rozběhl po železničním mostě plným tryskem, nedbaje na nebezpečí. Vždyť byl v sázce život bližního! Tak zůstal Slávek samotný s nemocným.

»Vzmužte se, pane!« těšil ho. »Tom odběhl pro pomoc.«

»Je pozdě.«

»Myslíte opravdu, že umíráte?«

»Ano.«

Slávek vyndal modlitbu k blahoslavené Panně. Pak promluvil:

»Nuže, pane, máte-li umřít, neměl byste myslet na věčnost?«

Mužova tvář, dosud netečná, se zachmuřila.

»Přijdu do pekla,« pravil. »Ty dva roky jsem vedl špatný život.«

Slávek uvažoval o těchto slovech; potom se otázel:

»Ale vždycky jste nebyl tak špatný?«

»Ne; kdysi jsem byl šťasten a spokojen. Tehdy jsem nebyl tak špatný.« Za řeči muž znatelně ožíval. »Byl jsem šťasten s milovanou ženou a jediným dítětem — hošíkem.« Zde se vypravěč poněkud vzpřímil na loktech a pokračoval živěji: »Byl jsem vedoucím strojníkem v továrně a dostával jsem dobrý plat. Ale pak nastal spor mezi továrníkem a dělníky. Došlo ke stávce. Byl jsem členem organizace a musel jsem jít s ostatními. Stávka se skončila, ale já ztratil práci. Viděl jsem svou ženu chřadnout. Dělal jsem, co jsem mohl, ale marně. Zemřela bídou a já jsem se odvrátil od Boha.«

»Ubožáku!« zvolal Slávek se slzami v očích. »Bylo to těžké, ale měl jste se tím více modlit. Ale opírat se takhle o lokty, vás jistě namáhá; položte hlavu na má kolena.«

Slávek se posadil a upravil pro muže pohodlnější polohu.

»Jsi hodný hoch! Vzpomínám při tom na svého hošíka, který mi zbyl po mé ženě — jak jsem ho miloval! Pracoval jsem pro něho do úmoru, ale časy se stále horšily — zemřel mi na chřipku. Tehdy jsem Bohu klnul!«

Mráz přešel po Slávkovi při těchto slovech, ale neřekl nic, jen jeho rty se pohybovaly v modlitbě.

»Téměř jsem šlel zármutkem,« hovořil muž. »Od té chvíle jsem nenáviděl bohaté, zákon, pořádek, celý svět. Stal jsem se pobudou, zlodějem, společníkem zločinců a vrahů. A ty mě vybízíš myslet na věčnost! Pro mne není naděje.«

»Bůh vám odpustí, budete-li činit pokání.«

Muž se zamyslel. Tichounce začaly padat sněhové vločky.

»Nemám naděje. Špatně jsem žil, špatně zemru.«

»Vzpomeňte si na Pána Ježíše, umírajícího na kříži,« naléhal Slávek s roznícenou tváří. »Všechnu svou krev prolil za vás.«

»Ano,« zněla chraptivá odpověď, »a já jsem jí pohrdl.«

Ve svém vzrušení jal se Slávek modlit nahlas.

»Můj Bože, co mám říci, abych přivedl tohoto tvého tvora k tobě? — Příteli, drahý příteli, když Kristus Pán trpěl tak hořce na kříži, odpustil lotrovi, který po celý život žil hříšně. Jak by se nesmiloval nad vámi, který jste jen dva roky byl od Něho odloučen? Vraťte se k Němu. Zhřešil jste, ale On vám odpustí také. Nemůžete nyní přijmout svátost pokání, ale usmířte se s Bohem! Máte jen jednu duši!«

Muž vážně naslouchal. Jeho tvář vůčihledě bledla a na čele mu vystupovaly krůpěje potu. Vločky sněhu padaly stále prudčeji.

»Myslíš, že by mi Bůh odpustil?«

»Zcela jistě! A myslím, že bude mít s vámi tím větší smilování, protože umíráte podobně jako On — pod širým nebem, všemi opuštěn.«

»Kéž bych mohl činit pokání! Bojím se, že je příliš pozdě.«

Dech se mu stále zvolňoval a ztěžoval. Sníh se snášel rychleji a rychleji. S pocitem hrůzy si Slávek uvědomil, že má takřka ve svých rukou osud nesmrtelné duše. Tvář se mu rozjasnila náhlým osvícením. Vsunul ruku do kapsy a vyňal stříbrný křížek — vánoční dárek od jedné z jeho sester.

»Polibte jej, příteli, pro lásku a památku našeho Spasitele, který zemřel na kříži!«

»Neodvážuji se to učinit,« sténal nešťastník. »Ó Bože, byl jsem tak špatný! Jsem vyvrhel. Odejdi ode mne, hochu! Nejsem hoden být v blízkosti čistého dítěte. Jsem proklet. Opušť mne!«

V odpověď pozdvihl Slávek umírajícího a vtiskl políbek na zsinalé čelo se slovy:

»Můj Bože, smiluj se nad ním!«

Tvář tulákova se zmírnila ještě více.

»Chlapče,« řekl, »jsi-li tak dobrý, jak dobrý musí býti Bůh!«

»Ano,« přitakal Slávek horlivě, »Bůh je nekonečně dobrý!«

Každé slovo, každý dech působil umírajícímu potíže. Nad tímto ubohým stvořením, zápasícím o vzduch a život, vířil rej sněhu.

»Ale — On — zná —« odmlčel se vysílen; pokračoval — »všechny mé hříchy; ty je neznáš!«

»Jako Bůh nyní na nás hledí, příteli, vím, že vám odpustí s láskou, byť vaše hříchy byly i tisíckrát větší, než jsou.«

Na chvíli umírající utichl, popadaje dech. Pokusil se promluvit. Slávek se sklonil, aby zachytil jeho slova.

»Kříž!« — toto postihl jeho sluch. Přiložil mu křížek na rty. Muž jej uctivě políbil.

»Díky Bohu!« zašeptal Slávek. Nahlas dodal: »Drahý příteli, chcete-li se navždy spojit s Pánem Ježíšem, chcete-li se shledat se svou ženou a synáčkem, musíte vzbudit dokonalou lítost nad svými hříchy. Chcete to učinit?«

Muž kývl hlavou.

»Ovšem, je to velká milost. Proste o ni vroucně Boha! Já se budu modlit s vámi!«

Opět nastalo ticho. Bílé, téměř makavé ticho. Sníh se hrnul jediným proudem. V dále zazněl pískot příjíždějícího vlaku.

»Nuže,« promluvil Slávek, když hvizd zanikl slabou ozvěnou, »jste připraven?«

Tvář k němu obrácená vyjadřovala souhlas.

»Dobře. Nyní opakujte po mně slova, jež vám budu předříkávat. Nejdříve polibte ještě jednou kříž!«

V té chvíli dolehlo k nim dunění vzdáleného vlaku. Slávek pokračoval:

»Opakujte za mnou: Můj Ježíši, milosrdenství!«

Umírající již jen šepotal a z jeho prsou zaznívalo chroptění. Slávek četl kdesi o tomto znamení smrti. Jistě nebylo ani minuty nazbyt.

»Můj Bože — « předříkával.

»Můj Bože — « opakoval skonávající. Chrapot v jeho hrdle se stupňoval.

»Z hloubi srdce lituji — všech svých hříchů — protože jsem jimi urazil — Tebe, svého nejlepšího Otce.«

Když se Slávek schýlil, aby zaslechl tato poslední slova, muž se rozkašlal a vychrlil krev. A zatím co se rychlík majestátně šinul mimo ně, nesa s sebou mnoho boháčů, kteří se nikdy nestarali o zmírnění lidské bídy — jejichž napěchované peněženky mohly tisíce strádajících zachrániti před záhubou a zoufalstvím — tento vyvrhel lidské společnosti odcházel se světa, aby se setkal se svým Bohem.

Nechť si ho lidé nazvou pobudou, buřičem, zlosynem, hodným šibenice! Zajisté zasluhuje trestu, kdo porušuje posvátné zákony. Ale tolik věznic by bylo zbytečnými, kdybychom jednali s chudými a utiskovanými jako s pravými dítkami jednoho Otce, který je v nebesích!

22. kapitola.

Nevítané setkání.

Mezitím byl Tom na cestě do vsi. Celou míli nesly ho svalnaté nohy bystře vpřed. Počasí bylo studené, vzduch ostrý, Tom silný v prsou a stehnech; tento pohyb osvěžoval otužilého hochu. Jeho dech pracoval s pravidelností a plností závodního běžce. Čepici máje pevně vtisknutu do čela, hlavu vzhůru, prsa vpřed, lokty těsně přimknuty k boku, pěsti sevřeny — poskytoval ladný obraz všem milovníkům atletiky; jenže nikdo takový nebyl tehdy nablízku.

Brzy dospěl na dohled vesnice.

»Drž se, starý brachu,« povzbuzoval sám sebe. »Odtud zbývá ještě dobrá míle, ale musíš ji udělat za osm minut, nebo nejsi k ničemu! Ano,« hned dodal. »Budu tam za šest minut.«

Leč chyba lávky! Právě v tu chvíli spatřil opodál dvě postavy, kráčející podél dráhy směrem k němu. Oba byli lidské bytosti rodu mužského. Tolik rozpoznal, ale ne více.

»Kdo to asi jenom je?« povídal si. »Doufejme, že přátelé v nouzi.«

Zakrátko zpozoroval, že jeden z chodců nese proutěný košík a druhý dvoje brusle, svázané řemínkem. Tento byl menší než onen.

Tu si tiše, zdlouha hvízdal. Poznal, že oba jsou chlapci, a k tomu takoví, jaké si v té chvíli přál vidět nejméně ze všech hochů na světě. Větší byl pověstný Buk, menší pak někdejší odpůrce Jiříka Keenana.

Také oni zřejmě poznali v Tomovi chovance Svatojirského ústavu, neboť ihned změnili své chování na znamení nevyhnutelné srážky. Menší rek mrštil bruslemi o zem, a nedbaje mrazivého počasí, svlékal kabát, takže Tom nebyl na pochybách, co má za lubem. Buk opatrně položil svůj košík na zmrzlou půdu a zkrivil svůj hrubý obličej zlobným úšklebkem.

»Chystá se mi přivítání!« mumlal Tom k sobě. »Jsem v kaši — a jak se z ní dostat? Kdybych měl s sebou aspoň pátku! Kromě toho naprosto nejsem v náladě k nějaké tahanici zrovna teď!«

Několik kroků před oběma válečníky ustal v běhu a nabíral dech k řeči, když Buk převzal sám zahájení rozmluvy.

»Pojď sem, ty pitomý jelímánku z ústavu,« zahučel zachmuřený Buk divoce, »zrovna hledáme někoho, jako jsi ty.«

»Pojď, ústavní poupátko, a bojuj!« hulákal Bukův menší druh neméně divoce. Odhrnul rukávy se svého svalnatého předloktí a jal se provádět nezvykle směšný válečný tanec, skákaje vpřed i vzad, občas i vzhůru, a mávaje pěstmi. Mezi těmito šprýmovnými pohyby přišlápl někdy nelítostně svůj rozedraný klobouk na zem.

S ohnutými pažemi sledoval Buk tento baletní výkon s ponurým souhlasem.

Tanečník zatím hudl dále svou vábivou notu:

»Pojď si sem pro výprask, nechceš? Načerním ti oči, na-
barvím nos, zahřeji uši. Pojď sem, šudáku!«

Při tomto prazvláštním divadle a výlevu hrubé chvásta-
vosti pozapomněl Tom na své posvátné poslání. Lícní svaly
se mu stahovaly k smíchu, který ještě včas potlačil, ale tím
se mu obličej divně sraštil. Bojovný žvástal si to vyložil
jako projev strachu a pustil svůj jazyk volně na procházku.

»Pojď sem, ty bumbrlíčku!« povykoval, zběsile vyhazuje
nohama. »Bojíš se, strašpytle? Líznu tě, až se svalíš. Zřežu
tě, že tě ani vlastní máma nepozná. Pojď jen blíž!«

Toto něžné lákání dráždilo Toma ještě více k smíchu.
Náhle vystřízlivěl. Právě začínalo sněžit a bleskem se mu
vrátila živá vzpomínka na Slávka a umírajícího cizince,
oba vystavené nevlídnému počasí.

»Poslyšte, hoši,« promluvil vážně. »Nejsem teď naladěn
k zápasu. Nedaleko leží muž —«

»Nech si své lži!« přerušil ho Buk. »Co je nám po tvé
náladě? Bojuj s Dykem jako muž, nebo tě zmlátím, že budeš
každou kůstku cítit!«

Tuto řeč svého velikého náčelníka doprovázel Dyk stále
válečným tancem a vřelým pobízením:

»Pojď sem!«

Avšak Tom měl na mysli truchlivou skupinu, již zane-
chal za sebou.

»Nebudu se bít!« prohlásil rozhodně.

»Že nebudeš?« zařval Buk. »Věděl jsem, že jsi baba.
Dyku, jdi na něho! Donuť ho, ať se bije!«

Na tento povel Dyk vyskočil a prudce se rozehnal proti
Tomovi, který ihned nastavil ruce. Tím zeslabil útok jen
částečně; rudá skvrna se objevila na Tomově líci.

Tom nebyl příliš horkokrevný, ale ani andělsky trpělivý.
I nejmírnější smrtelník se rozhorlí, je-li udeřen. A Tom
nebyl nejmírnějším smrtelníkem. Vzplanul hněvem — po
druhé se mu vytratila z hlavy vzpomínka na jeho poslání —

sevřel pěst a rozmáchl se proti útočníkovi. Úder byl dobře veden. Zasáhl Dyka přímo do tváře a odmrštil jej potácivě vzad. Snadno mohl Tom využít své výhody a zdrtit protivníka úplně, kdyby se mu znovu nevynořila ona vzpomínka na umírajícího muže a zkřehlého přítele. Duše, drahá, nesmrtelná duše byla v sázce! Vydechl modlitbičku o odvažu. Snesla se nad ním milost; jemná a zářivá jako ty hebké sněhové vločky kmitající vzduchem. Spustil napřážené ruce.

»Pojďte na mne, vy oba,« pravil, »můžete mě bít, až budete mít dost! Prosím vás pouze o jednu službu. Tam trochu dále u dráhy leží žebrák — umírá hladem... Až budete se mnou hotovi, pak pro Boha vás prosím, jděte mu na pomoc! A ty, Dyku, mi odpusť, že jsem tě udeřil!«

Při těchto slovech sáhl Tom do kapsy kazajky a sevřel prsty svou medajlku Božského Srdce Páně, jak činil v každé větší nesnází nebo v pokušení. Takto hledal přispění pro mužné snášení pomsty obou výrostků. Tváře měl bledé, ale zrak pevný.

Avšak jeho slova byla dozajista ozvěnou tichého hlasu milosti, neboť žádná dlouhá řeč nemohla mít důraznější účinek.

Dyk se začervenál — skutečně začervenál. Patrně se za sebe styděl a chvatně shrnoval rukávy. I Bukova tvář nabyla měkčího výrazu.

»Žebrák — umírá hladem!« zvolal. »Proč jsi to neřekl dřív? Nebyli bychom ti překáželi, kdybychom to věděli. Víš co? Mám v tomto košíku láhev vína. Snad by mu to prospělo.«

»Víno?« zaradoval se Tom. »To je to pravé. Snad ho zachrání. Ale není času nazbyt; musíme si pospíšet. Je to asi míli odtud.«

»Jděme tedy,« pravil Buk, bera košík.

»A co já?« nedočkavě oslovil Dyk Toma. »Nemohl bych také nějak pomoci?«

Z jeho tónu Tom vycítil, že se již na něho Dyk nehněvá.

»Ano, kamaráde,« odpověděl Tom důrazně. »Ty můžeš velice pomoci. Utíkej ze všech sil do vsí a sežeň vůz nebo něco k dopravě. Zavolej také kněze. My si rozumíme, co?«

Při této větě vsunul Tom Dykovi do ruky stříbrný dolar. Ten kluk v zaplátovaných šatech vypadal opravdu, jako by potřeboval peněz. Chtěl říci něco na poděkování, ale nebyl zběhlý v tlumočení ušlechtilějších citů a hlas mu uvízl v hrdle. Ošumělým rukávem si přešel oči a odběhl.

Někdy je mlčení zlato i pro vyjádření vděčnosti.

Bez dalších slov Tom a Buk se hnuli. Za dlouhého běhu žádný z nich nepromluvil. Přesto každý krok upevňoval mezi nimi přátelské smýšlení tak podivně probuzené. Svazek bliženské lásky k chudému, opuštěnému, umírajícímu vydědenci to byl, co je sblížovalo...

Sníh se sype přímo oslepivě.

Na bílém rubáši země spočívá muž s tváří zjemněnou posledním povzdechem o smilování; jeho rysy zkrásněly dotekem utišující ruky, která vše vyrovnává.

Vedle něho klečí hoch, zabraný v modlitbě — nedbá na sníh a chlad, čas a samotu...

Bez vysvětlování pochopil Tom i jeho drsný společník, co se stalo. Chvilí zírali na tento jímavý obraz; potom jako ze společného popudu oba najednou klesli na kolena vedle mrtvého. A v modlitbě byli všichni jako jeden...

Když přijely saně a mrtvola byla na nich uložena pod plachtu, Buk se obrátil k Slávkovi.

»Pamatuješ se na mne?« tázal se rozpačitě.

Slávek na něho pohlédl a se smutným úsměvem kývl hlavou.

»Nechtěl bys mi podat ruku?«

Stiskli si ruce. Od té hodiny byli přáteli.

Loučení.

Kapitola 23.

»Sbohem! Loučení je tak sladká bolest!«
(Shakespeare.)

Slávek, jak se nám představil na začátku, byl vskutku jako děvčátko. Během ústavního života vyvíjel se však víc a více ve správného hochu.

Jeho hrdinství, osvědčené několikrát, jeho vlídnost a mírnost, jeho neselhávající šlechtnost získaly mu lásku a úctu spolužáků. Nicméně bylo ještě něčeho zapotřebí, co by vyhranilo jeho povahu. Toho se mu dostalo v oné hodině v chladu a sněhu vedle umírajícího nešťastníka. Byla to hodina dozrání. Slávek z ní vyšel jako hoch — správný hoch v plném smyslu toho slova. K jeho dřívějším dobrým vlastnostem se připojila jakási mužná pevnost. Slávek se začal dívat na svět jinýma očima. Viděl nyní svět, v němž bylo činiti mnoho dobrého, odstraniti mnoho zlého. Od toho dne směřoval k vykonání nějakého dobrého díla. Vážně zíral vstříc příštím dnům, kdy se jako muž zúčastní životního boje, a byl odhodlán vésti jej hrdinsky.

Jaké to bude dílo? To odhalí čas. Toto dílo jistě nalezne, neboť Slávek má nadanou mysl a šlechetné srdce — a k čemu je nadání a šlechtnost, ne-li k velkým činům? Jakékoli to bude dílo, Bůh zajisté je požehná úspěchem, který bývá ve své plnosti poznán až za závojem pozemského života.

Ještě několik závěrečných slov o našich mladých přátelích z ústavu Svatojirského a jeho okolí.

Buk a Dyk se značně polepšili od památného dne svého setkání s Tomem a Slávkem. Pomalu, ale jistě odkládali své neotesané zlozvyky; přes netajené pošklebky svých starých spojenců dopracovali se poctivou snahou vyšší úrovně charakteru. I jejich zevnějšek se změnil v jejich prospěch. Jak to, že se nyní oblékali tak úhledně, bylo ve vsi tajemstvím. Jen Slávek a Tom by mohli vyjasnit tuto záhadu. Ve svém slušném oděvu a se svými jemnějšími způsoby byli častými hosty ústavu.

Šťastně mýjely zbývající měsíce školního roku. Malý Mírek byl zanedlouho přijat do Církve. Jeho bouřlivost polevila, ale stále trvá na svém hloubavém požadavku: »Dokázat, dokázat!« Ve studiích skvěle prospívá a jeho učitel oceňuje zvláště neobyčejné vlohy pro počtářství. K Tomovi a Slávkovi lne co den oddaněji. Má slíbeno, že prázdniny stráví se Slávkem.

Tom je stále týž — velkodušný, veselý. Ve všem je se Slávkem zajedno. I on zamýšlí strávit prázdniny společně se Slávkem a Mirkem. Nejdříve však musí pobýt aspoň čtrnáct dní u své dobré tety. Ještě není dohodnuto, zdali se připojí k jejich partě také Harry, Vilouš a Jožka. Pravděpodobně ano, a potom hoj! To se bude veslovat, koupat a rybařit někde u krásného, odlehlého jezera ve Wisconsinu! Smím již napřed tvrdit, že jim bude blaze; neboť každý z nich má otevřenou hlavu a zdravé srdce.

Na konec budme svědky, kterak se loučí Tom se Slávkem na cestě domů v městě Kansas, kde se jejich směr dělí — Tom odjíždí na jih do St. Louis, Slávek zase na sever do Cincinnati.

»Sbohem, milý Tome, Bůh ti žehnej! Nikdy nezapomenu na tvou laskavost. Udělals ze mne hocha, to je nad slunce jasné!«

»Nepovídej!« popíral Tom, upřímně potřásaje Slávkovou pravicí. »Kdepak hocha! Tys víc než hoch! Tys malý muž! A stal ses jím vlastní prací.«

»Nuže, sbohem!«

»Sbohem — a Bůh ti žehnej! Na shledanou!«

I já opakuji tobě, milý čtenáři, Tomova slova:

»Sbohem — a Bůh ti žehnej!«

OBSAH

	<i>Strana</i>
1. Čtenář se seznámí se Slávkem Wynnem a Tomem Poctivou.	5
2. Přísný výslech a noví přátelé.	13
3. Půlnoční dobrodružství.	19
4. Petr a Slávek vedou prazvláštní rozmluvu.	30
5. Výlet.	36
6. Slávek se učí plovat a veslovat.	46
7. Spiklenci.	52
8. Zoufalé rozhodnutí.	62
9. Běh s překážkami.	67
10. Záchrana.	70
11. Ztracená ovečka.	75
12. Neklidná noc.	81
13. Uprchlíkovo dobrodružství.	88
14. V nemocnici.	97
15. Potyčka s vesnickou chasou.	103
16. Boj a útěk.	110
17. Začátek vánočních prázdnin.	117
18. Neobyčejný příchozí.	121
19. Na ledě.	129
20. Radostné vánoce.	136
21. Dobrodružství u dráhy.	142
22. Nevítané setkání.	150
23. Loučení.	155

Francis Finn: ŠKOLA V PRÉRII

Jak se stal Slávek Wynn správným hochem

Z amerického originálu PERCY WYNN, or:

Making a boy of him, by Francis Finn, S. I.

přeložil Ferdinand Pokorný

<i>Vydalo</i>	nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně
<i>Obálka a ilustrace</i>	akademický malíř Karel Dostál
<i>Vydání</i>	druhé (podzim 1948)
<i>Výtiskla</i>	Brněnská tiskárna v Brně
<i>Náklad</i>	4000 výtisků
<i>Cena</i>	brožovaná 54.— Kčs, vázaná 74.— Kčs

KNIHY PRO MLÁDEŽ:

Dr R. Zemánek:

PÍSNÍČKY

Kytička roztomilých dětských říkanek, doplněná autorovými kresbami. Cena 27 Kčs.

Klema Ptáčková-Pilátová:

BLAŇÁČEK

Hrst dobrodružství netopýra Blaňáčka, doprovázených ilustracemi akademického malíře Cyrila Kotyšana. Cena 87 Kčs.

B. M. Kulda:

MORAVSKÉ NÁRODNÍ POHÁDKY A POVĚSTI

Z velkého bohatství národních pohádek, sebraných B. M. Kuldou, vybral Klement Bochořák a ilustroval M. Florian. Cena 96 Kčs.

J. K. Baby:

MEZI JUNÁKY

Příručka vedoucím i rádčům pro první kroky v junáctví. Cena 21 Kčs.

Drahomíra Gajdošová:

STŘÍBRNÝ SMÍCH

Prázdninový příběh dvou dětí uprostřed krásné valašské přírody. Obálka a obrázky Fr. Bílkovského. Cena 51 Kčs.

J. Kratochvíl:

STATEČNÍ HOŠI

Vypravuje se, co všechno zažili stateční chlapci v letním junáckém táboře uprostřed lesů. Cena 66 Kčs.

Karel Hroch:

OČAROVANÁ LAVIČKA

Dvacet pohádkových povídek pro děti každého věku. Obrázky Cyrila Kotyšana. Cena 66 Kčs.

Nakladatelství

Brněnské tiskárny v Brně.